

UCHWAŁA NR 330/LXI/2023
RADY MIEJSKIEJ W BLACHOWNI

z dnia 18 stycznia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026
z perspektywą na lata 2027-2030”**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 40) w związku z art. 17 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) po zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Częstochowskiego

Rada Miejska w Blachowni uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się i wdraża do realizacji „Program ochrony środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały,

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Blachowni.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Blachowni

Tomasz Rećko

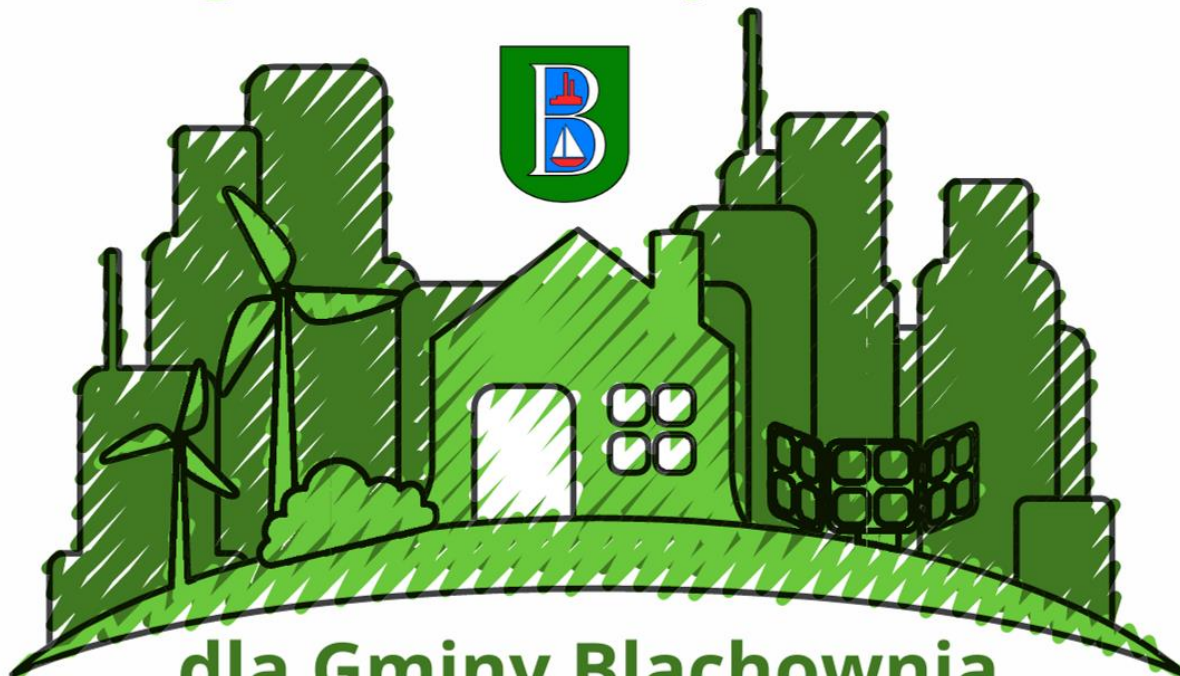

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska Załącznik do uchwały Nr 330/LXI/2023

Rady Miejskiej w Blachowni

z dnia 18 stycznia 2023 r.

Program Ochrony Środowiska

dla Gminy Blachownia
na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030

Zamawiający

Gmina Blachownia

Opracowanie

Grupa Altima S.C.

Data opracowania

Listopad 2022

Grupa ALTIMA S.C.
M. Grabowska, P. Syrek
40-155 Katowice, ul. Konduktorska 33
NIP: 6452361107, REGON: 240050673

Spis treści

1	Spis skrótów	4
2	Wstęp	5
2.1	Podstawa opracowania Programu Ochrony Środowiska	5
2.2	Podstawowe dane o gminie	6
2.3	Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych oraz stopień ich powiązania z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia	13
2.3.1	Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu „Europa 2020”	13
2.3.2	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	14
2.3.3	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	15
2.3.4	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	16
2.3.5	Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	17
2.3.6	Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” ...	17
2.3.7	Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	19
2.3.8	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	20
2.3.9	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	21
2.3.10	Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	22
2.3.11	Polityka energetyczna Polski do roku 2040	23
2.3.12	Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030	26
2.3.13	Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	27
2.3.14	Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego	28
2.3.15	Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030	29
2.3.16	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Częstochowskiego na lata 2020-2023 ...	29
3	Streszczenie	31
4	Ocena stanu środowiska	33
4.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	33
4.1.1	Diagnoza źródeł zanieczyszczeń i stanu jakości powietrza na terenie Gminy Blachownia.	33
4.1.2	Działania wpływające na poprawę jakości powietrza	53
4.1.3	Zrealizowane przez Gminę projekty wpływające na poprawę jakości powietrza ...	54
4.1.4	Bieżący monitoring jakości powietrza na terenie Gminy Blachownia	56
4.1.5	Elektromobilność	57
4.1.6	Warunki klimatyczne	60
4.1.7	Analiza SWOT jakości powietrza i warunków klimatycznych	60

4.2	Zagrożenia hałasem	62
4.2.1	Diagnoza	62
4.2.2	Analiza SWOT środowiska akustycznego Gminy	67
4.3	Pola elektromagnetyczne	69
4.3.1	Analiza SWOT oddziaływania pola elektromagnetycznego	71
4.4	Gospodarowanie wodami	73
4.4.1	Analiza SWOT - gospodarowanie wodami na terenie gminy Blachownia.....	82
4.5	Gospodarka wodno - ściekowa.....	84
4.5.1	Analiza SWOT -gospodarka wodno-ściekowa	88
4.6	Zasoby geologiczne.....	89
4.6.1	Analiza SWOT - zasoby geologiczne.....	92
4.7	Gleby	92
4.7.1	Analiza SWOT - gleby	93
4.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	93
4.8.1	Analiza SWOT - gospodarka odpadami.....	96
4.9	Zasoby przyrodnicze	97
4.9.1	Analiza SWOT - środowisko przyrodnicze	101
4.10	Zagrożenia poważnymi awariami	102
4.10.1	Analiza SWOT - poważne awarie	105
5	Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	106
6	Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska	134
7	System realizacji programu ochrony środowiska	135
8	Spis tabel, map, rysunków, wykresów i załączników	139

1 Spis skrótów

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
MZP/MRP	Mapy zagrożenia powodziowego/Mapy ryzyka powodziowego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPOŚ	Wojewódzki Program Ochrony Środowiska

2 Wstęp

Program Ochrony Środowiska jest podstawowym narzędziem kształtującym politykę ochrony środowiska na terenie gminy.

Dokument charakteryzuje stan aktualny aspektów środowiskowych w szczególności: gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody.

Dla wymienionych powyżej aspektów środowiskowych, przeprowadzono analizę SWOT, a wnioski z niej wypływające posłużyły do sformułowania celów, kierunków działań oraz zadań własnych i monitorowanych przeznaczonych do realizacji.

Rysunek 1 Etapy tworzenia POŚ

Źródło: Opracowanie własne

2.1 Podstawa opracowania Programu Ochrony Środowiska

Podstawę prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030 stanowią art. 17 i 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2021 r. poz. 1973 z późn. zm.).

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.,,

„Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. Z wykonania programów organ wykonawczy

województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

2.2 Podstawowe dane o gminie

Położenie gminy

Blachownia jest gminą miejsko - wiejską, położoną w województwa śląskim w powiecie częstochowskim.

Gmina Blachownia położona jest kilkanaście kilometrów na południowy zachód od Częstochowy przy drodze krajowej nr 46 łączącej częstochowską aglomerację z Opolem oraz przy autostradzie A1 biegnącej z południa na północ Polski.

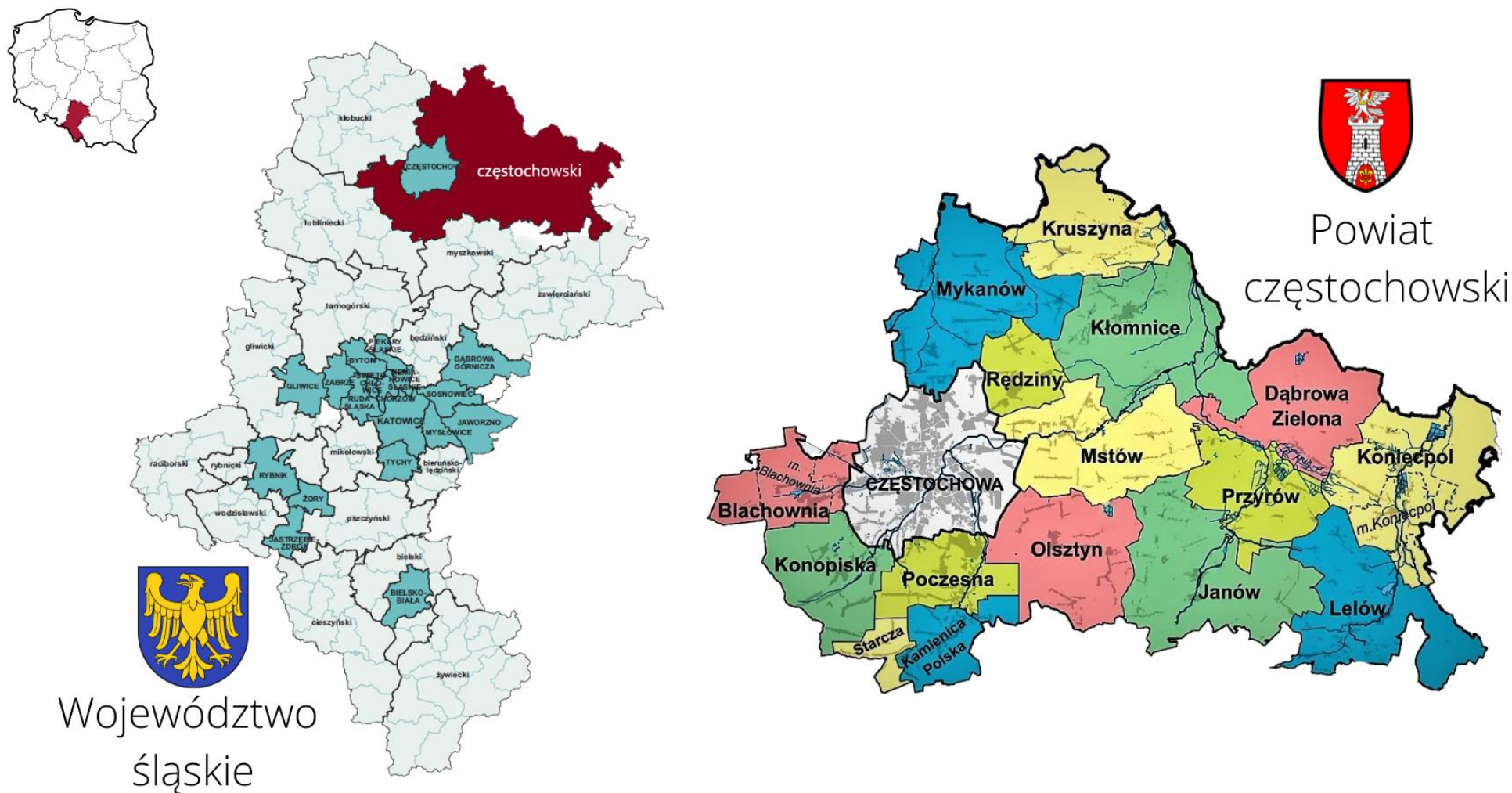
Gmina Blachownia graniczy z miastem Częstochowa, gminą Konopiska (powiat częstochowski) gminą Herby (powiat lubliniecki) oraz gminą Wręczyca Wielka (powiat kłobucki).

Geograficznie Blachownia leży w południowej części Wyżyny Woźnicko - Wieluńskiej, w obniżeniu Górnej Warty, nad rzeką Stradomką.

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Blachownia na tle województwa śląskiego i powiatu częstochowskiego

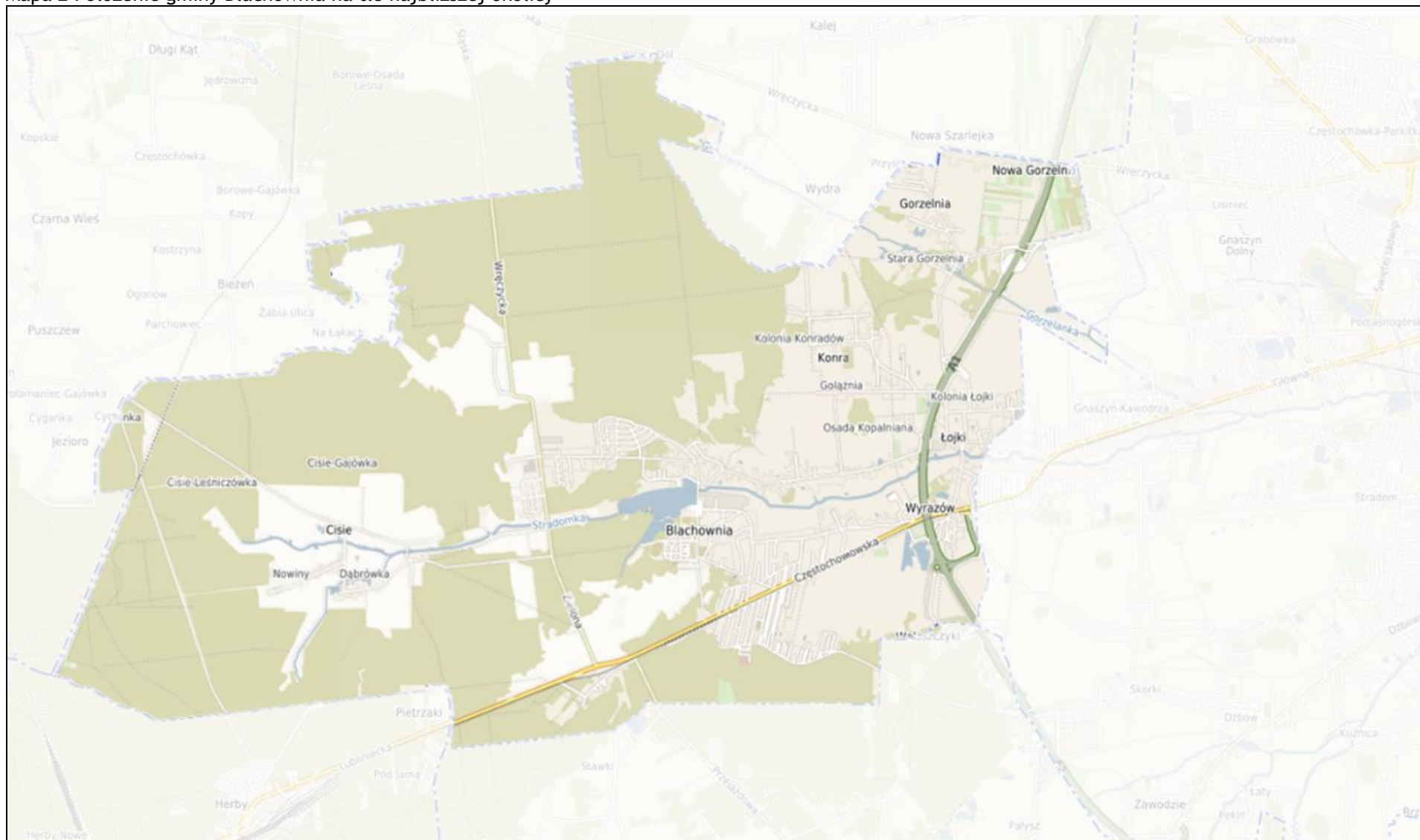

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Położenie gminy Blachownia na tle najbliższej okolicy

Źródło: Opracowanie własne na bazie e-mapa.net/

Powierzchnia gminy wynosi 67 km² i obejmuje miasto oraz 6 sołectw (Cisie, Łojki, Wyrazów, Konradów, Stara Gorzelnia, Nowa Gorzelnia). Większość terenu Gminy Blachownia stanowią tzw. tereny zielone (57,31% stanowią lasy, 31,52% użytki rolne) tylko 11,07% to tereny zurbanizowane.

Zgodnie z podziałem kraju na podregiony statystyczne Gmina Blachownia, wraz z powiatem Kłobuckim oraz miastem Częstochową stanowią podregion częstochowski NTS3, zorientowany głównie na rolnictwo, turystkę oraz wytwórczość.

Przestrzeń obszaru Gminy Blachownia składa się z następujących struktur:

- miasta Blachownia o zróżnicowanej intensywności zabudowy obszarów zurbanizowanych i dostępem do obszarów biologicznie czynnych,
- kompleksów leśnych północnego, zachodniego i południowego obszaru gminy wchodzące w skład makrokompleksów leśnych o znaczeniu krajowym,
- pradoliny rzeki Gorzelanki i obszarów rolniczych przestrzeni produkcyjnej północnej część gminy,
- pasma infrastrukturalnego z wiodącą funkcją obsługi ruchu kołowego: samochodowego oraz kolejowego relacji wschód - zachód (Częstochowa - Herby).

Na terenie Gminy został utworzony Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”. Przez Blachownię przebiega „Szlak Rezerwatów Przyrody”, który ciągnie się od Krzepic, Kłobucka aż do rezerwatów przyrody „Zamczysko”, „Dębowa Góra”, „Modrzewiowa Góra” i „Mokry Las”.

Gmina odznacza się nieznacznym stopniem zurbanizowania. Największa urbanizacja objęła tereny położone w mieście Blachownia. Rozwinęła się tu różnego rodzaju zabudowa mieszkaniowa, funkcje usługowe związane z handlem i usługami w tym publicznymi oraz zabudowa produkcyjna. Głównym ośrodkiem usługowym gminy jest siedziba władz lokalnych - Blachownia, gdzie znajduje się największa liczba podmiotów gospodarczych z sektora usług oraz produkcji i budownictwa.

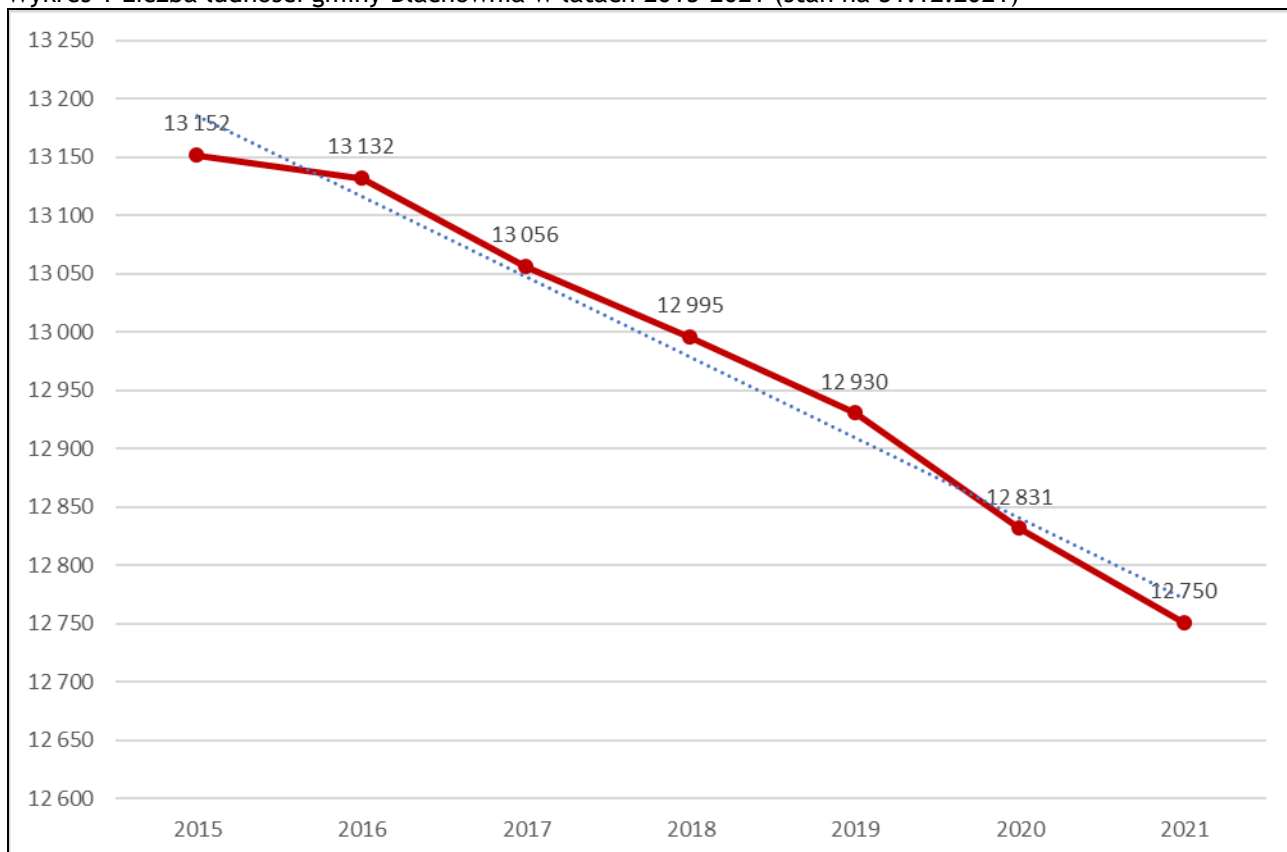

Ludność gminy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) za lata od 2015 do 2021 wynika, iż liczba osób zamieszkujących gminę Blachownia uległa znacznemu zmniejszeniu.

Wg stanu na 31.12.2021 rok gminę zamieszkuje 12750 osób, w tym 6051 mężczyzn i 6699 kobiet.

Wykres 1 Liczba ludności gminy Blachownia w latach 2015-2021 (stan na 31.12.2021)

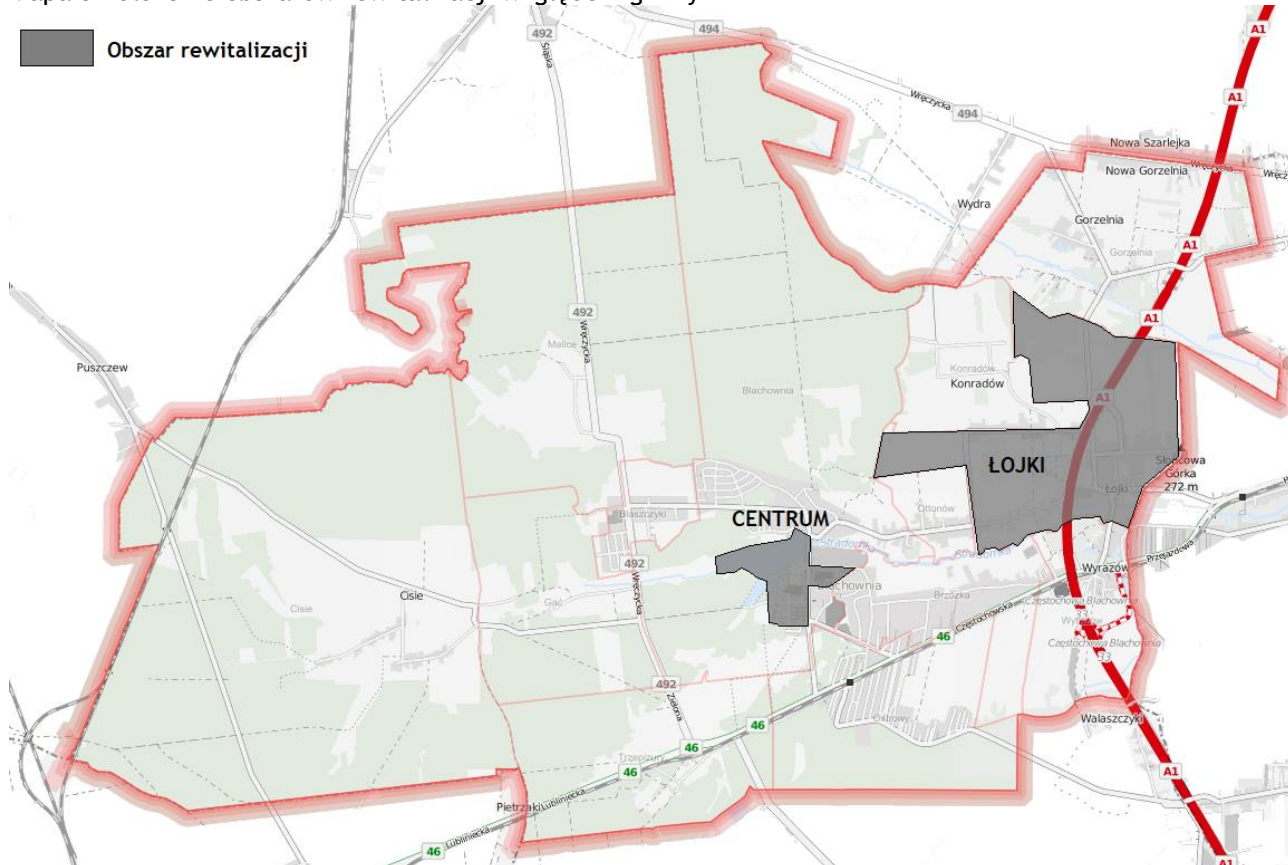
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS/BDL

Zgodnie z Ogólnodostępną Platformą Informacji „*Tereny przemysłowe i zdegradowane*” na terenie Blachowni nie znajdują się obszary przemysłowe i zdegradowane.

Gmina Blachownia posiada aktualny Lokalny Program Rewitalizacji (uchwała Rady Miejskiej nr 216/XXXVIII/2017), w którym wyznaczono dwa obszary charakteryzujące się licznymi problemami w tym przestrzennymi. Są to sołectwo Łojki oraz Miasto Blachownia.

Mapa 3 Położenie obszarów rewitalizacji względem gminy

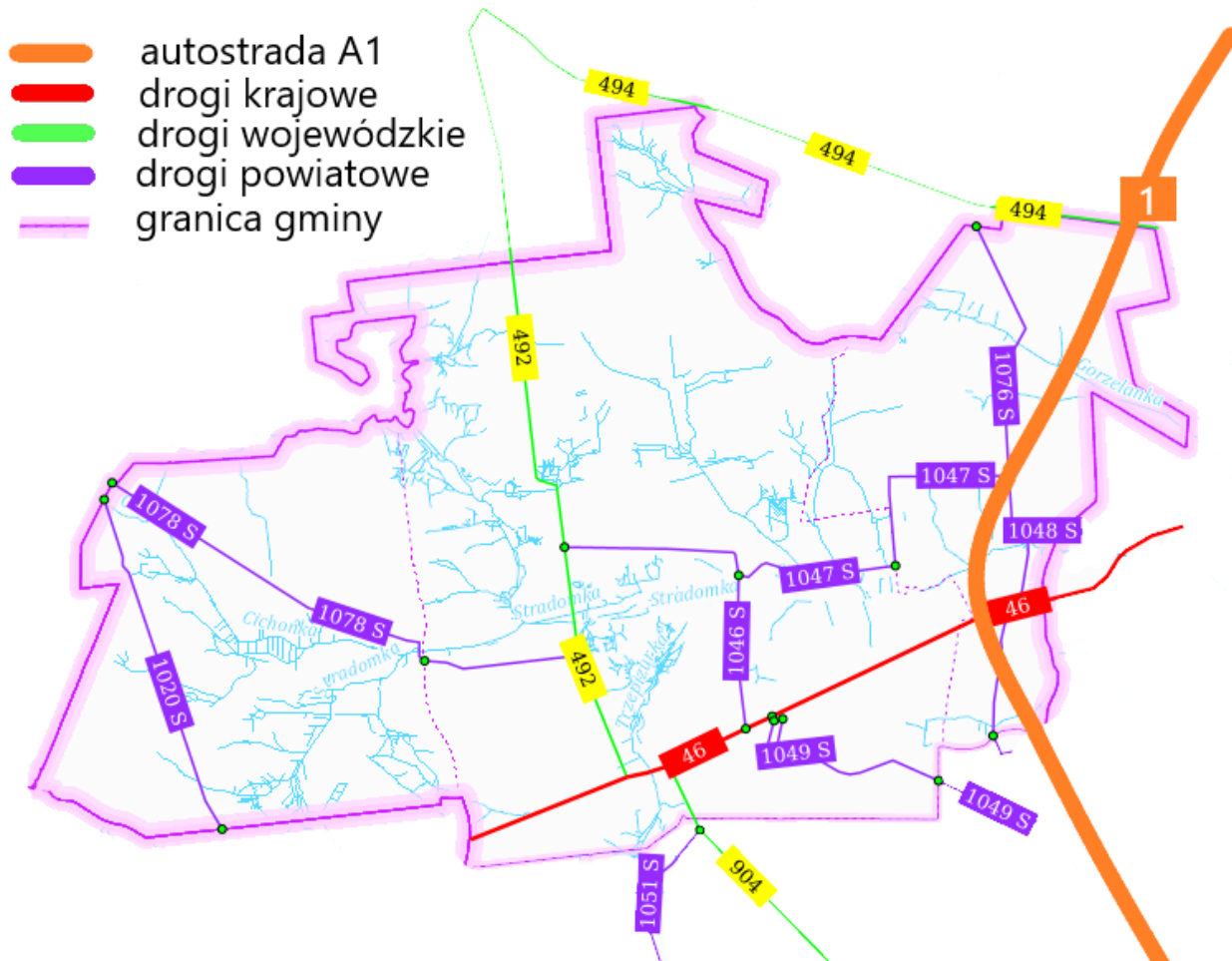
Źródło: Opracowanie własne na bazie LPR

Drogownictwo i transport

Przez teren gminy przebiegają autostrada A1, droga krajowa nr 46, drogi wojewódzkie nr 904, 492 i 494 oraz drogi powiatowe nr 1020S, 1046S, 1047S, 1049S, 1076S i 1078S.

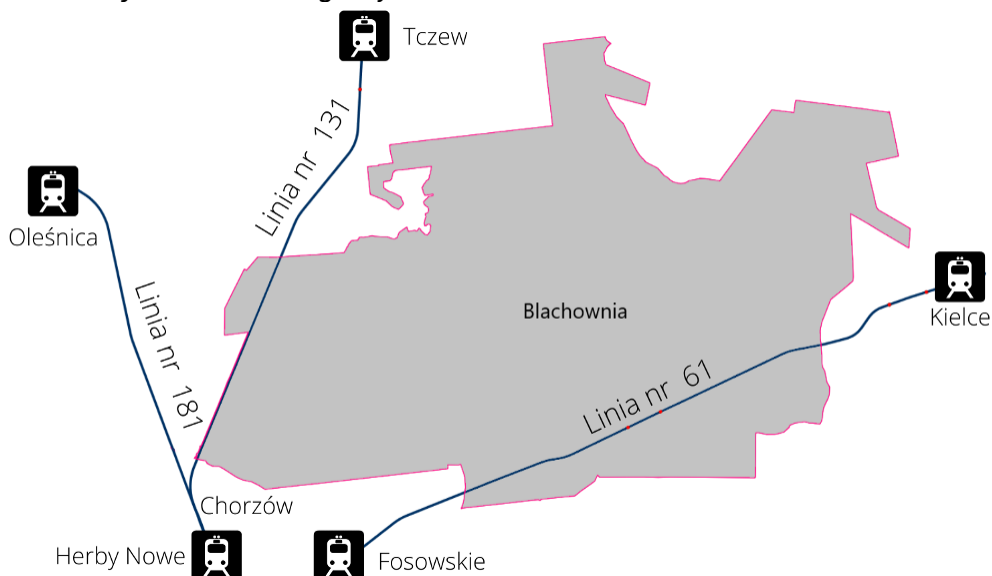
Przebieg zobrazowano na poniższej mapie.

Mapa 4 Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe na terenie gminy Blachownia

Źródło: Opracowanie własne na bazie pzd-czestochowa.smart-gem.pl

Mapa 5 Sieć kolejowa na terenie gminy Blachownia

Źródło: Opracowanie własne na bazie geoportal.gov.pl

2.3 Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych oraz stopień ich powiązania z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia

W Programie Ochrony Środowiska ujęto analizę uwarunkowań uwzględniając dokumenty strategiczne obowiązujące w UE jak i opracowania o strategicznym znaczeniu dla kraju. Wzięto również pod uwagę zapisy dokumentów o znaczeniu regionalnym i lokalnym.

Szczegółowy opis głównych założeń dokumentów strategicznych oraz ich zgodność z POŚ dla Gminy Blachownia przedstawiono w poniższych punktach.

2.3.1 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu „Europa 2020”

Komisja Europejska opracowała zintegrowane wytyczne będące zestawem ogólnych zaleceń dla krajów członkowskich w różnych obszarach polityk gospodarczych tak, aby ich realizacja doprowadziła do szybkiego osiągnięcia głównych celów strategii „Europa 2020”.

Zintegrowane wytyczne:

Wytyczna 1 - Zapewnienie jakości i stabilności finansów publicznych.

Wytyczna 2 - Rozwiązanie problemu nierównowagi makroekonomicznej.

Wytyczna 3 - Zmniejszenie nierównowagi w strefie euro.

Wytyczna 4 - Optymalizacja pomocy na rzecz badań i rozwoju oraz innowacji, wzmocnienie trójkąta wiedzy i uwolnienie potencjału gospodarki cyfrowej.

Wytyczna 5 - Bardziej efektywne korzystanie z zasobów i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.

Wytyczna 6 - Poprawa otoczenia biznesu i środowiska konsumenckiego oraz modernizacja bazy przemysłowej, aby zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego w pełnym zakresie.

Wytyczna 7 - Zwiększenie uczestnictwa kobiet i mężczyzn w rynku pracy, ograniczanie bezrobocia strukturalnego i promowanie jakości zatrudnienia.

Wytyczna 8 - Rozwijanie zasobów wykwalifikowanej siły roboczej odpowiadającej potrzebom rynku pracy oraz promowanie uczenia się przez całe życie.

Wytyczna 9 - Poprawa jakości i wydajności systemów kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach oraz zwiększenie liczby osób podejmujących studia wyższe lub ich odpowiedniki.

Wytyczna 10 - Promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa.

Jednym z najważniejszych instrumentów realizacji celów Strategii jest 7 inicjatyw przewodnich, do których należą:

- Unia innowacji

- Mobilna młodzież
- Europa efektywnie korzystająca z zasobów
- Europejska agenda cyfrowa
- Polityka przemysłowa w erze globalizacji
- Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia
- Europejski program walki z ubóstwem

W ramach inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” przewiduje się realizację działań na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów oraz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w większym stopniu wykorzystującej potencjał, jaki dają odnawialne źródła energii.

POŚ dla Gminy Blachownia wykazuje zgodność ze Strategią na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu „Europa 2020”, gdyż w ramach programu planowane są do realizacji działania wpływające na efektywne korzystanie z zasobów środowiskowych oraz promujące gospodarkę niskoemisyjną.

2.3.2 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

DSRK jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Założeniem wyjściowym przy konstruowaniu Strategii stała się konieczność przezwyciężenia kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie. Wolniejszy rozwój spowodowałby, że jakość życia ludzi poprawiałaby się bardzo wolno. Niezbędne jest zbudowanie przewag konkurencyjnych na kolejne dziesięć lat, czyli do 2030 r., tak aby po wyczerpaniu dotychczasowych sił rozwojowych Polska dysponowała nowymi potencjałami wzrostu w obszarach dotychczas nieeksploatowanych.

Celem głównym Strategii jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Kierunki interwencji podporządkowane są schematowi trzech obszarów strategicznych, które zostały podzielone na osiem części (zgodnych ze strategicznymi celami rozwojowymi).

Jednym z wyznaczonych celów jest:

Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:
zdefiniowane w ramach celu Kierunek interwencji to:

- Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,

- Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Wyżej określone cele środowiskowe Strategii Rozwoju Kraju pozostają w zgodności z założeniami POŚ dla Gminy Blachownia. Za sprawą realizacji założeń Programu zwiększy się poziom ochrony środowiska na terenie gminy.

2.3.3 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Nowa wizja rozwoju kraju została sformułowana w przyjętym 16 lutego 2016 r. przez Radę Ministrów Planie na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Dokument przedstawia wyzwania, jakie stoją przed polską gospodarką (tzw. pułapki rozwojowe), a także zarysowuje przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, koncentrując propozycje działań wokół pięciu filarów rozwojowych. Prezentuje on nowe podejście do polityki gospodarczej, a także inicjatywy kluczowe dla realizacji założeń przyjętych w Planie.

Strategia określa nowy model rozwoju - suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Zdefiniowane w strategii cele szczegółowe to:

Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

Obszar: Reindustrializacja

Obszar: Rozwój innowacyjnych firm

Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa

Obszar: Kapitał dla rozwoju

Obszar: Ekspansja zagraniczna

Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Obszar: Spójność społeczna

Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie

Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Obszar: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce

Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem

Obszar: E-państwo

Obszar: Finanse publiczne

Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE

W dokumencie wyznaczono również obszary wpływające na osiągnięcie ww. celów m.in. obszar środowiska.

Jednym z celów tego obszaru jest: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Przypisane mu kierunki interwencji to:

- Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
- Ochrona gleb przed degradacją,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi,
- Gospodarka odpadami,
- Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Wyżej określony cel środowiskowy Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), pozostaje w zgodności z założeniami POŚ, gdzie zaplanowano zadania zgodne z w/w kierunkami interwencji.

2.3.4 Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Poniżej wymieniono cele i odpowiadające im kierunki działań istotne dla polityki środowiskowej powiatu częstochowskiego:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
- organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

- wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

POŚ dla Gminy Blachownia wykazuje zgodność z wyżej wymienionymi celami środowiskowymi określonymi w Planie adaptacji.

2.3.5 Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

Strategia definiuje cele oraz przypisane im kierunki interwencji, które przyczyniają się do osiągnięcia bezpieczeństwa energetycznego. Jednym z wyznaczonych celów jest:

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię.

Przypisane do niego kierunki interwencji to:

Kierunek interwencji 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,

Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej,

Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,

Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,

Kierunek interwencji 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia uwzględnia konieczność wzrostu odnawialnych źródeł energii, oraz promocję elektromobilności, co pozostaje w zgodzie z w/w kierunkami interwencji wyznaczonymi w ramach Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”.

2.3.6 Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Strategia określa m.in. następujące cele oraz odpowiadające im kierunki interwencji:

Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki.

Kierunek działań 1.2. Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych:

Działanie 1.2.3. Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,

Działanie 1.2.4. Wspieranie różnych form innowacji,

Działanie 1.2.5. Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych).

Kierunek działań 1.3. Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki.

Działanie 1.3.2. Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych.

Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców.

Kierunek działań 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki:

Działanie 3.1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,

Działanie 3.1.2. Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,

Działanie 3.1.3. Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),

Działanie 3.1.4. Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością.

Kierunek działań 3.2. Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia:

Działanie 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,

Działanie 3.2.2. Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

Wyżej określone cele środowiskowe Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, pozostają w zgodności z założeniami POŚ, w programie zaplanowano działania, które przyczynią się m.in. do:

- Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,

- Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia,
- Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów.

2.3.7 Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W dniu 16 lipca 2019 r., Rada Ministrów przyjęła "Politykę ekologiczną państwa 2030 - strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" - PEP2030. PEP2030 staje się najważniejszym dokumentem strategicznym w tym obszarze.

PEP2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje "Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)".

PEP2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Zdefiniowane w dokumencie cele to:

Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I)

- Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1)
- Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2)
- Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3)
- Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4)

Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II)

- Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1)

- Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2)
- Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3)
- Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4)
- Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5)

Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III)

- Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1)
- Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2)

Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV)

- Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1)

Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V)

- Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).

POŚ dla Gminy Blachownia wykazuje zgodność z wyżej wymienionymi celami środowiskowymi określonymi w Polityce ekologicznej państwa, POŚ zakłada interwencję w wielu sektorach w tym w sektorze gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz edukacji ekologicznej.

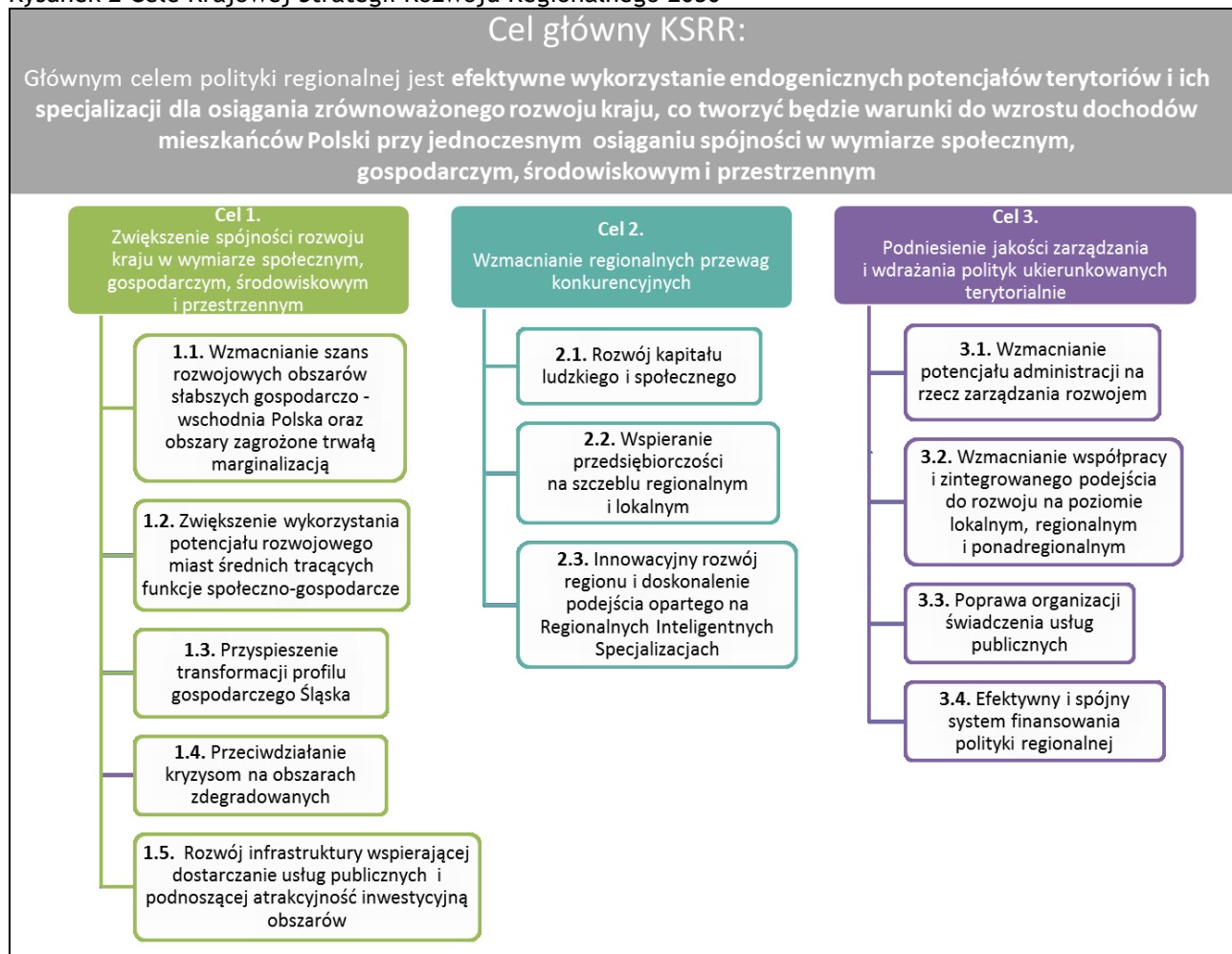
2.3.8 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne.

Schemat prezentujący cel główny i cele szczegółowe polityki regionalnej przedstawiono poniżej:

Rysunek 2 Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

Źródło: KSRR

Program Ochrony Środowiska wpisuje się w powyższe cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, POŚ dla Gminy Blachownia wspiera zrównoważony rozwój Gminy przy poszanowaniu jego zasobów środowiskowych.

2.3.9 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Głównym celem krajowej polityki transportowej przedstawionej w strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju.

Realizacja celu głównego w perspektywie do 2030 r. wymaga podjęcia następujących działań:

- budowy zintegrowanej i wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;

- poprawy sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (chodzi m.in. o promocję transportu zbiorowego);
- poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- poprawy efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030 wpisuje się zwłaszcza w kierunki działań zdefiniowane w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku tj.:

- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

POŚ dla Gminy Blachownia pozostaje w zgodności z wyżej opisanymi kierunkami interwencji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, gdyż w ramach POŚ promowana jest elektromobilność przyczyniająca się do ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko.

2.3.10 Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 (SRSBN RP) określa warunki funkcjonowania i sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego, podnoszące jego efektywność i spójność w perspektywie średniookresowej. W horyzoncie obowiązywania dokumentu akcent strategiczny położony jest na tworzenie zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego, opartego na sojuszniczych i bilateralnych zabezpieczeniach oraz stopniowo rozbudowywanym własnym potencjale cywilno-militarnym. Jest to realizacja postulatu średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020, która w obszarze strategicznym Sprawne i efektywne państwo wskazuje na potrzebę „podjęcia i szybkiego zakończenia prac nad zintegrowanym systemem bezpieczeństwa państwa”.

W oparciu o diagnozę wykonaną w ramach Strategii przedstawione są wyzwania i wizja rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP. Optymalizacja sił i środków bezpieczeństwa narodowego oznaczać będzie efektywne wykorzystanie potencjałów tkwiących w systemie obronnym państwa i systemie zarządzania kryzysowego.

Wizja rozwoju systemu bezpieczeństwa zakłada, że do roku 2022 Polska będzie krajem o wysokim poziomie bezpieczeństwa, aktywnie kreującym politykę zagraniczną, dysponującym nowoczesną obroną narodową i skutecznymi służbami specjalnymi.

Za cel główny SRSBN RP uznano wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego, który powinien być zdolny do identyfikacji i eliminacji źródeł, przejawów oraz skutków zagrożeń bezpieczeństwa narodowego.

Cele operacyjne stanowią rozwinięcie celu głównego w dziedzinach posiadających kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa.

Wśród zdefiniowanych celów operacyjnych są:

Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej

Kierunek interwencji 3.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,

Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego

Kierunek interwencji 4.1.1. Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obroną,

Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,

Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,

Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

POŚ dla Gminy Blachownia pozostaje w zgodności z założeniami w/w dokumencie. POŚ promuje wzrost udziału OZE w ogólnym bilansie energetycznym Gminy, co wpłynie na wzrost bezpieczeństwa jednostki w przypadku czasowych ograniczeń w dostawie prądu.

2.3.11 Polityka energetyczna Polski do roku 2040

Polityka energetyczna Polski do 2040 r., (PEP2040) wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. PEP2040 stanowi wkład w realizację Porozumienia paryskiego zawartego w grudniu 2015 r. podczas 21. konferencji stron Ramowej konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP21) z uwzględnieniem konieczności przeprowadzenia transformacji w sposób sprawiedliwy i solidarny. PEP2040 stanowi krajową kontrybucję w realizację polityki klimatyczno-energetycznej UE, której ambicja

i dynamika istotnie wzrosły w ostatnim okresie. Polityka uwzględnia skalę wyzwań związanych z dostosowaniem krajowej gospodarki do uwarunkowań regulacyjnych UE związanych z celami klimatyczno-energetycznymi na 2030 r., Europejskim Zielonym Ładem, planem odbudowy gospodarczej po pandemii COVID-19 i dążeniem do osiągnięcia neutralności klimatycznej zgodnie z krajowymi możliwościami, jako wkładu w realizację Porozumienia Paryskiego. Niskoemisyjna transformacja energetyczna przewidziana w PEP2040 inicjować będzie szersze zmiany modernizacyjne całej gospodarki, gwarantując bezpieczeństwo energetyczne, dbając o sprawiedliwy podział kosztów i ochronę najbardziej wrażliwych grup społecznych.

PEP2040 jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, wynikających ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. PEP2040 jest spójna z Krajowym planem na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

Kluczowe elementy PEP2040 przedstawiono na rysunku nr 3.

Rysunek 3 Elementy PEP2040

Transformacja energetyczna z uwzględnieniem samowystarczalności elektroenergetycznej	Energetyka wiatrowa na morzu -moc zainstalowana osiągnie: ok. 5,9 GW w 2030 r. do ok. 11 GW w 2040 r.	Nastąpi istotny wzrost mocy zainstalowanych w fotowoltaice ok. 5-7 GW w 2030 r. i ok. 10-16 GW w 2040 r.	
Wzrost udziału OZE we wszystkich sektorach i technologiach. W 2030 r. udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto wyniesie co najmniej 23% - nie mniej niż 32% w elektroenergetyce (głównie en. wiatrowa i PV) - 28% w ciepłownictwie (wzrost 1,1 pp. r/r) - 14% w transporcie (z dużym wkładem elektromobilności)	W 2030 r. udział węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej nie będzie przekraczać 56%	Redukcja wykorzystania węgla w gospodarce będzie następować w sposób zapewniający sprawiedliwą transformację	
Wzrośnie efektywność energetyczna - na 2030 r. określono cel 23% zmniejszenia zużycia energii pierwotnej vs. prognoz PRIMES2007	Programy inwestycyjne OSPe i OSDe będą ukierunkowane na rozwój OZE oraz aktywnych obiorców i bilansowania lokalnego	W 2033 r. uruchomiony zostanie pierwszy blok elektrowni jądrowej o mocy ok. 1-1,6 GW. Kolejne bloki będą wdrażane co 2-3 lata, a cały program jądrowy zakłada budowę 6 bloków.	
Do 2040 r. potrzeby ciepłe wszystkich gospodarstw domowych pokrywane będą przez ciepło systemowe oraz przez zero- lub niskoemisyjne źródła indywidualne	Gaz ziemny będzie paliwem pomostowym w transformacji energetycznej	W 2030 r. osiągnięta zostanie zdolność transportu sieciami gazowymi mieszaniny zawierającej ok. 10% gazów zdekarbonizowanych	Rozbudowie ulegnie infrastruktura gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych, a także zapewniona zostanie dywersyfikacja kierunków dostaw
Szereg działań zostanie nakierowanych na poprawę jakości powietrza , m.in.: - rozwój ciepłownictwa systemowego (4-krotny wzrost liczby efektywnych systemów ciepłowniczych do 2030 r.) - niskoemisyjny kierunek transformacji źródeł indywidualnych (pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne) - odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach do 2030 r., na obszarach wiejskich do 2040 r.; przy utrzymaniu możliwości wykorzystania paliwa bezdymnego do 2040 r. - zwiększenie efektywności energetycznej budynków - rozwój transportu niskoemisyjnego, w szczególności dążenie do zeroemisyjnej komunikacji publicznej do 2030 r. w miastach pow. 100 tys. mieszkańców			Redukcja zjawiska ubóstwa energetycznego do poziomu max. 6% gospodarstw domowych Najbardziej oczekiwany rozwój technologii energetycznych i inwestycji w B+R obejmuje: - technologie magazynowania energii - inteligentne opomiarowanie i systemy zarządzania energią - elektromobilność i paliwa alternatywne - technologie wodorowe
Do 2030 r. nastąpi redukcja emisji GHG o ok. 30% w stosunku do 1990 r.			

Źródło: PEP2040

Cele i kierunki rozwoju wskazane w POŚ dla Gminy Blachownia pozostają w zgodności z w/w dokumentem.

W ramach POŚ planowane są bowiem zarówno działania wspierające ograniczenie niskiej emisji, wzrost efektywności energetycznej, promocja wzrostu udziału OZE w ogólnym bilansie energetycznym gminy.

2.3.12 Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

KPEiK przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.

- bezpieczeństwa energetycznego,
- wewnętrznego rynku energii,
- efektywności energetycznej,
- obniżenia emisyjności,
- badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
  - 14% udziału OZE w transporcie,
  - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do poziomu 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Cele i kierunki rozwoju wskazane w POŚ dla Gminy Blachownia pozostają w zgodności z w/w dokumentem.

W ramach POŚ planowane są bowiem zarówno działania wspierające ograniczenie niskiej emisji, wzrost efektywności energetycznej, promocja wzrostu udziału OZE w ogólnym bilansie energetycznym Gminy. Wszystkie te działania są zgodne z w/w celami KPEiK.

2.3.13 Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Program został stworzony w celu realizacji strategii środowiskowej na terenie województwa śląskiego. Okres objęty Programem to lata 2015-2019, z perspektywą do roku 2024. Zakres czasowy został podzielony na okres operacyjny (lata 2015-2019), zdefiniowany poprzez cele krótkoterminowe i konieczne do podjęcia konkretne działania oraz okres perspektywiczny (lata 2020-2024), który został określony jako jeden cel długoterminowy dla każdego z komponentów środowiska.

Uwzględniając przeprowadzone na potrzeby opracowania analizy, stan środowiska, główne problemy środowiskowe, obowiązujące i planowane zmiany przepisów prawa polskiego i wspólnotowego, programy i strategie rządowe, regionalne i lokalne koncepcje oraz dokumenty planistyczne określono w Programie cele długoterminowe do roku 2024 oraz krótkoterminowe do roku 2019 dla każdego z wyznaczonych priorytetów środowiskowych, poniżej przedstawiono cele długoterminowe:

Powietrze atmosferyczne

Cel długoterminowy do roku 2024: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.

Cel długoterminowy do roku 2024: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

Zasoby wodne:

Cel długoterminowy do roku 2024: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Gospodarka odpadami

Cel długoterminowy do roku 2024: Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

Ochrona przyrody

Cel długoterminowy do roku 2024: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Zasoby surowców naturalnych

Cel długoterminowy do roku 2024: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

Gleby

Cel długoterminowy do roku 2024: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

Tereny przemysłowe

Cel długoterminowy do roku 2024: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

Hałas

Cel długoterminowy do roku 2024: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Cel długoterminowy do roku 2024: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym

Cel długoterminowy do roku 2024: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

W POŚ dla Gminy Blachownia zaplanowane działania w sektorach zgodnych z tymi, które opisane zostały w w/w dokumencie.

Wszystkie zidentyfikowane cele środowiskowe przedstawione w POŚ dla Gminy Blachownia pozostają w zgodności z tymi celami, które zostały przedstawione w w/w dokumencie.

2.3.14 Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Program ochrony powietrza (POP) dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji został przyjęty uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego (dalej POP lub Program) został opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 roku przekroczenia standardów jakości powietrza oraz docelowego poziomu benzo(a)pirenu w województwie śląskim. Opracowany został zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów krótkoterminowych. Integralną częścią Programu jest plan działań krótkoterminowych (dalej PDK lub Plan).

Program obejmuje pięć stref oceny jakości powietrza:

- strefa aglomeracja górnośląska (o kodzie PL2401);
- strefa aglomeracja rybnicko-jastrzębska (o kodzie PL2402);
- strefa miasto Bielsko-Biała (o kodzie PL2403);
- strefa miasto Częstochowa (o kodzie PL2404);
- strefa śląska (o kodzie PL2405).

Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest wskazanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy stanu jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Celem Programu ochrony powietrza jest również wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń substancji w powietrzu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia, przedstawia diagnozę związaną z oceną jakości powietrza na terenie Gminy. W ramach POS zostały również przedstawione działania, które przyczynią się do poprawy jakości powietrza m.in.: ograniczenie niskiej emisji, wzrost efektywności energetycznej budynków, wzrost udziału OZE. Tym samym POŚ wykazuje zgodność z w/w dokumentem.

2.3.15 Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030 precyzuje następujące cele:

- realizacja wytycznych Krajowej Strategii Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej,
- wdrożenie jednego z kierunków działań określonych w aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, jakim jest zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności,
- aktywne włączenie się w realizację celów dotyczących Różnorodności Biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Śląska dla przyszłych pokoleń.

POŚ zakłada promocję dobrych praktyk przyczyniających się do ograniczenia presji antropogenicznych na bioróżnorodność terenu gminy (zaplanowano do realizacji działania edukacyjne, szkolenia), zatem można uznać, iż założenia POŚ dla Gminy Blachownia wpisują się w cele w/w dokumentu.

2.3.16 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Częstochowskiego na lata 2020-2023

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Częstochowskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027 jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 t.j.), który nakłada na organy

wykonawcze gmin/powiatów obowiązek sporządzania gminnych/powiatowych programów ochrony środowiska.

W dokumencie zostały określone cele dla poszczególnych aspektów środowiskowych tj.:

Tabela 1 Obszary i cele wyznaczone w ramach POŚ dla Powiatu Częstochowskiego

Obszar interwencji	Cele
Ochrona powietrza i klimatu	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu częstochowskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych Realizacja Racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami
Ochrona przed hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach
Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód
Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż
Tereny przemysłowe	Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne
Ochrona gleb	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi
Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu
Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska Edukacja społeczeństwa w zakresie świadomości ekologicznej i zarządzania środowiskowego

Źródło: POŚ dla Powiatu Częstochowskiego na lata 2020-2023

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia wykazuje zgodność z w/w celami określonymi w POŚ dla Powiatu Częstochowskiego. W ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia poddano analizie takie same aspekty środowiskowe jak dla programu powiatowego, wyznaczono również cele środowiskowe dla tych obszarów, które są spójne z założeniami na szczeblu powiatowym.

3 Streszczenie

Cel opracowania Programu Ochrony Środowiska

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030 jest realizacja przez gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

POŚ stanowić będzie podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu gminnym.

Charakterystyka Gminy Blachownia

Blachownia jest gminą miejsko - wiejską, położona w województwie śląskim w powiecie częstochowskim.

Gmina Blachownia graniczy z miastem Częstochowa, gminą Konopiska (powiat częstochowski) gminą Herby (powiat lubliniecki) oraz gminą Wręczyca Wielka (powiat kłobucki).

Geograficznie Blachownia leży w południowej części Wyżyny Woźnicko - Wieluńskiej, w obniżeniu Górnej Warty, nad rzeką Stradomką.

Powierzchnia gminy wynosi 67 km² i obejmuje miasto oraz 6 sołectw (Cisie, Łojki, Wyrazów, Konradów, Stara Gorzelnia, Nowa Gorzelnia). Większość terenu Gminy Blachownia stanowią tzw. tereny zielone (57,31% stanowią lasy, 31,52% użytki rolne) tylko 11,07% to tereny zurbanizowane.

Jak wskazano powyżej Gmina odznacza się nieznacznym stopniem zurbanizowania. Największa urbanizacja objęła tereny położone w mieście Blachownia. Rozwinęła się tu różnego rodzaju zabudowa mieszkaniowa, funkcje usługowe związane z handlem i usługami w tym publicznymi oraz zabudowa produkcyjna. Głównym ośrodkiem usługowym gminy jest siedziba władz lokalnych - Blachownia, gdzie znajduje się największa liczba podmiotów gospodarczych z sektora usług oraz produkcji i budownictwa.

Na terenie Gminy został utworzony Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”. Przez Blachownię przebiega „Szlak Rezerwatów Przyrody”, który ciągnie się od Krzepic, Kłobucka aż do rezerwatów przyrody „Zamczysko”, „Dębowa Góra”, „Modrzewiowa Góra” i „Mokry Las”. W celu ochrony przyrody w 1993 roku powstał na terenie gminy obszar chronionego krajobrazu „Rozlewisko Górnej Stradomki” o łącznej powierzchni ponad 100 hektarów. Na jego terenie występują cenne okazy roślin i zwierząt.

Zakres Programu Ochrony Środowiska

W ramach Programu Ochrony Środowiska dokonano analizy stanu aktualnego, analizując następujące dziedziny/kategorie:

- Jakość powietrza,
- Hałas,
- Promieniowanie elektromagnetyczne,
- Wody powierzchniowe i podziemne,
- Gospodarkę wodno-ściekową,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Dla każdej z ww. kategorii dokonano analizy SWOT pozwalającej zidentyfikować mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla poszczególnych dziedzin związanych z polityką ochrony środowiska w gminie.

Określenie aktualnego potencjału gminy oraz występujących niedoborów pozwoliło zidentyfikować cele środowiskowe gminy wraz z określeniem przyszłych działań inwestycyjnych i tzw. działań miękkich wpływających na poprawę stanu środowiska na terenie gminy.

4 Ocena stanu środowiska

4.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

4.1.1 Diagnoza źródeł zanieczyszczeń i stanu jakości powietrza na terenie Gminy Blachownia.

Źródła zanieczyszczenia powietrza na terenie Gminy Blachownia

W celu oceny jakości powietrza w Gminie Blachownia odniesiono się do stacji pomiarów obsługiwanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Najbliżej Blachowni zlokalizowane są stacje pomiarowe w Częstochowie, Lublińcu oraz Złotym Potoku. Ponadto przedstawiono dane o jakości powietrza atmosferycznego na podstawie czujników zamontowanych na terenie gminy (system Airly). Szczegóły lokalizacji wskazano na mapie nr 6.

Przykładowe rodzaje zanieczyszczeń oraz ich źródła przedstawiono w poniższej tabeli:

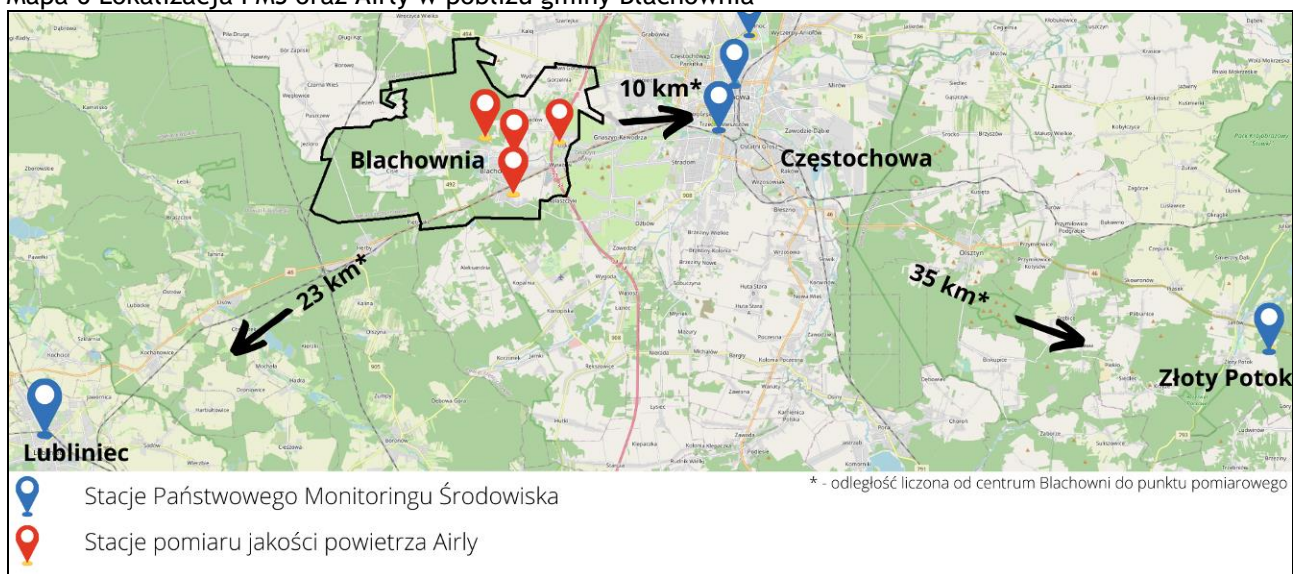
Tabela 2 Zanieczyszczenia i ich źródła emisji

Zanieczyszczenie	Źródło emisji	Zanieczyszczenie	Źródło emisji
Pył ogółem	Spalanie paliw, unoszenie pyłu przez wiatr, pojazdy, procesy technologiczne	Dwutlenek siarki	Spalanie paliw zawierających siarkę, procesy technologiczne, (elektrownie, elektrociepłownie, kociołownie komunalne)
Dwutlenek węgla	Spalanie paliw (elektrownie, elektrociepłownie, kociołownie komunalne)	Tlenek azotu	Spalanie paliw i procesy technologiczne przy wysokiej temperaturze
Dwutlenek azotu	Spalanie paliw i procesy technologiczne	Suma tlenków azotu	Sumaryczna emisja tlenków azotu (NO, NO ₂) - działalność przemysłowa, transport
Tlenek węgla	Powstaje podczas niepełnego spalania paliw (zakłady produkujące metale i wyroby z metali)	Metan	Górnictwo i kopalnictwo, składowisko odpadów
Bioaerozole, odory oraz inne gazy z procesów oczyszczania ścieków	Zanieczyszczenia powstające w trakcie procesów zachodzących w oczyszczalniach ścieków komunalnych	Ozon	Powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń (utleniaczy)

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 6 Lokalizacja PMŚ oraz Airly w pobliżu gminy Blachownia

Źródło: Opracowanie na bazie powietrze.gios.gov.pl oraz airly.org

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Blachownia

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Blachownia kształtowana jest przez emisję pyłów i gazów, których źródłem są m.in.:

- emisja niska,
- emisja liniowa,
- emisja niezorganizowana,
- emisja napływowa wywołana przez procesy energetyczne i przemysłowe (których źródła znajdują się poza obszarem gminy).

Emisję z sektora mieszkaniowego

Sektor mieszkalnictwa prywatnego na terenie gminy w głównej mierze odpowiedzialny jest za tzw. „niską emisję” wywołaną przez indywidualne domowe systemy grzewcze opalane zazwyczaj paliwami stałymi, zwłaszcza węglem kamiennym, często złej jakości. Charakterystyczną cechą indywidualnych palenisk węglowych jest ich niska sprawność oraz niepełny proces spalania powodujący nadmierną emisję zanieczyszczeń. Znacznym problemem jest również spalanie odpadów w indywidualnych paleniskach domowych. Ponadto niewielka wysokość emitorów powoduje koncentrację zanieczyszczeń w bezpośrednim otoczeniu miejsc przebywania ludzi.

Emisja liniowa (komunikacyjna)

Kolejnym czynnikiem decydującym o stanie jakości powietrza jest emisja komunikacyjna, której największe stężenia lokują się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Przez teren gminy przebiegają autostrada A1, droga krajowa nr 46, drogi wojewódzkie nr 904, 492 i 494 oraz drogi powiatowe nr 1020S, 1046S, 1047S, 1049S, 1076S i 1078S.

Warto również zwrócić uwagę na emisję z transportu kolejowego, ze względu na przebiegającą linię kolejową przez teren gminy tj. linie 131 i 61 (mapa nr 5). Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon pojazdów i nawierzchni dróg.

Źródłem emisji niezorganizowanej dla mieszkańców gminy jest również oczyszczalnia ścieków w Blachowni. Komunalne oczyszczalnie ścieków charakteryzują się niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko w tym również poprzez emitowanie zanieczyszczeń substancjalnych do atmosfery takich jak: bioaerozole, odory oraz inne gazy procesowe.

Emisja z sektora rolnego

Na terenie Gminy występuje niewielka część użytków rolnych. Dlatego nie diagnozuje się znacznej emisji z sektora rolnego.

Emisja napływowa

Napływowa emisja jest wynikiem położenia geograficznego gminy względem terenów uprzemysłowionych sąsiadujących z Gminą Blachownia. Z tych miejsc następuje migracja zanieczyszczeń w zależności od warunków pogodowych.

Stan powietrza na terenie Gminy Blachownia

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U.2021 r. poz. 1973 z późn. zm.). Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Wyniki ocen dla danego województwa są niezwłocznie przekazywane zarządowi województwa. Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje zbiorczej oceny jakości powietrza w skali kraju. Obowiązek wykonywania rocznej oceny jakości powietrza w strefach wynika z przepisów prawa UE, przeniesionych do prawa krajowego.

W ramach klasyfikacji wykonanej przez WIOŚ w Katowicach w raporcie „Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2021 rok” strefę śląską (w obrębie której znajduje się Gmina Blachownia) zakwalifikowano ze względu na:

Ochronę zdrowia:

- do klasy A - dla zanieczyszczeń takich jak: C₆H₆, Pb, As, Ni, Cd, CO, NO₂, SO₂,
- do klasy C - dla zanieczyszczeń: O₃, pył zawieszony PM₁₀ i PM_{2,5}, BaP.

Ochronę roślin:

- klasa A - brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki,
- klasa C - dla poziomu docelowego ozonu.

Tabela 3 Klasy w strefie śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń

Ochrona zdrowia					
Substancja	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃
Klasa	A	A	A	A	A
Ochrona zdrowia					
Substancja	PM ₁₀	Pb	As/Cd/Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Klasa	C	A	A	C	C
Ochrona roślin					
Substancja	SO ₂	NO _x	O ₃		
Klasa	A	A	A		

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2021 rok

Zgodnie z informacjami podanymi powyżej w strefie śląskiej występują przekroczenia następujących zanieczyszczeń: PM_{2,5}, PM₁₀ i B(a)P.

Na mapach poniżej widać, iż ogólny stan powietrza w Gminie Blachownia jest dobry, diagnozuje się jednak czasowe przekroczenia w jakości powietrza.

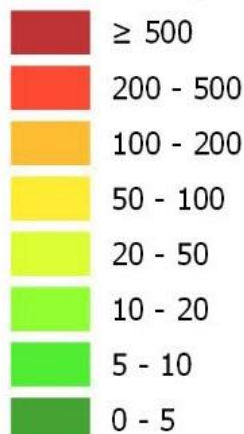
Rysunek 4 Emisja $PM_{2,5}$, PM_{10} i BaP w transporcie drogowym

Emisja liniowa - transport drogowy

Pył PM_{10} [kg/rok]

Pył $PM_{2,5}$ [kg/rok]

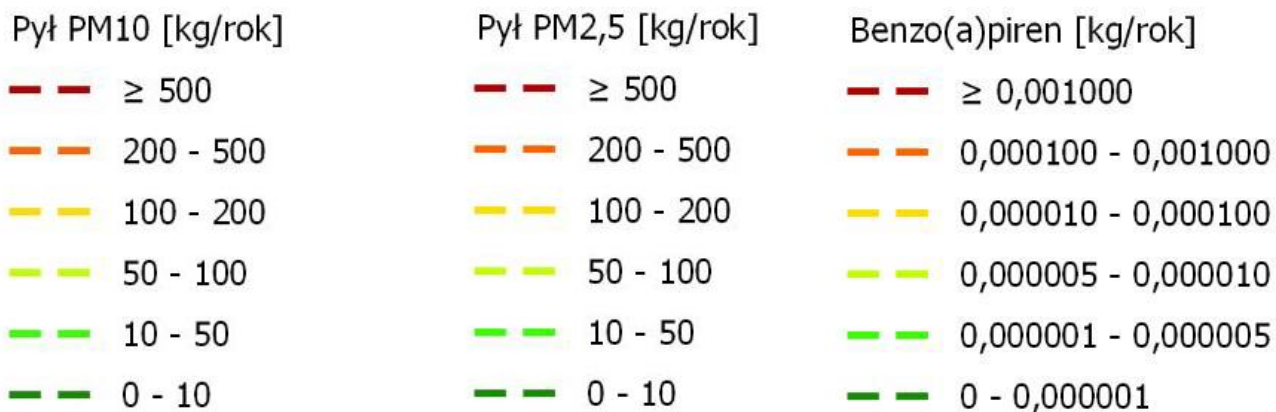

Benzo(a)piren [kg/rok]

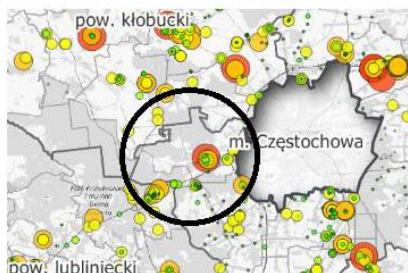
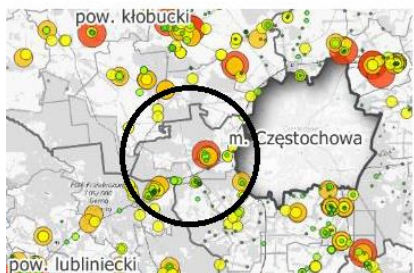
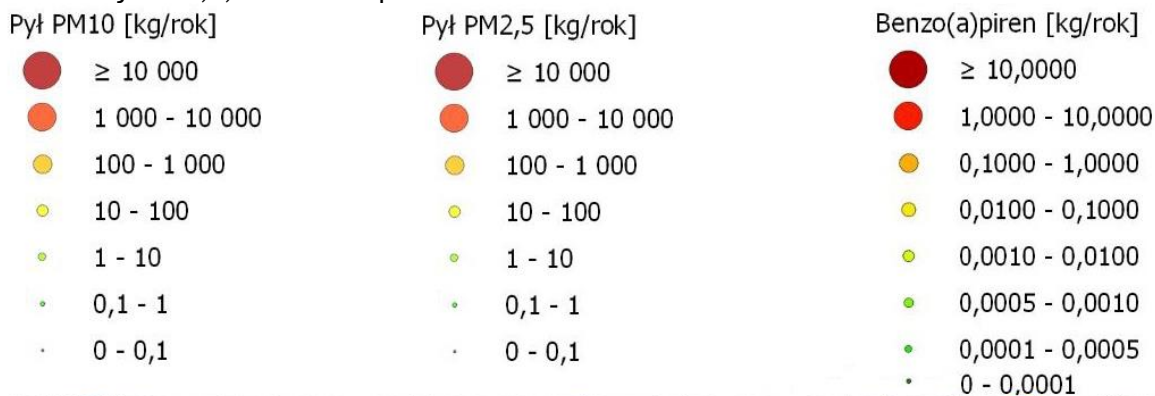
Źródło: Opracowanie własne na bazie POP

Rysunek 5 Emisja Pm2,5, PM10 i BaP w transporcie kolejowym

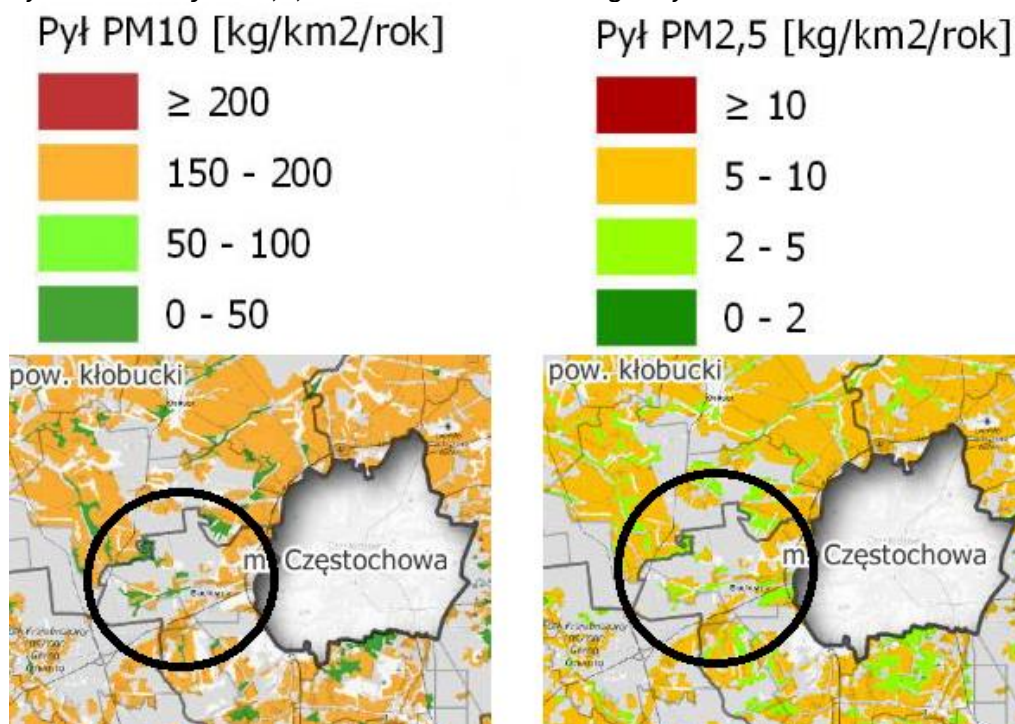
Źródło: Opracowanie własne na bazie POP

Rysunek 6 Emisja Pm2,5, PM10 i BaP punktowa

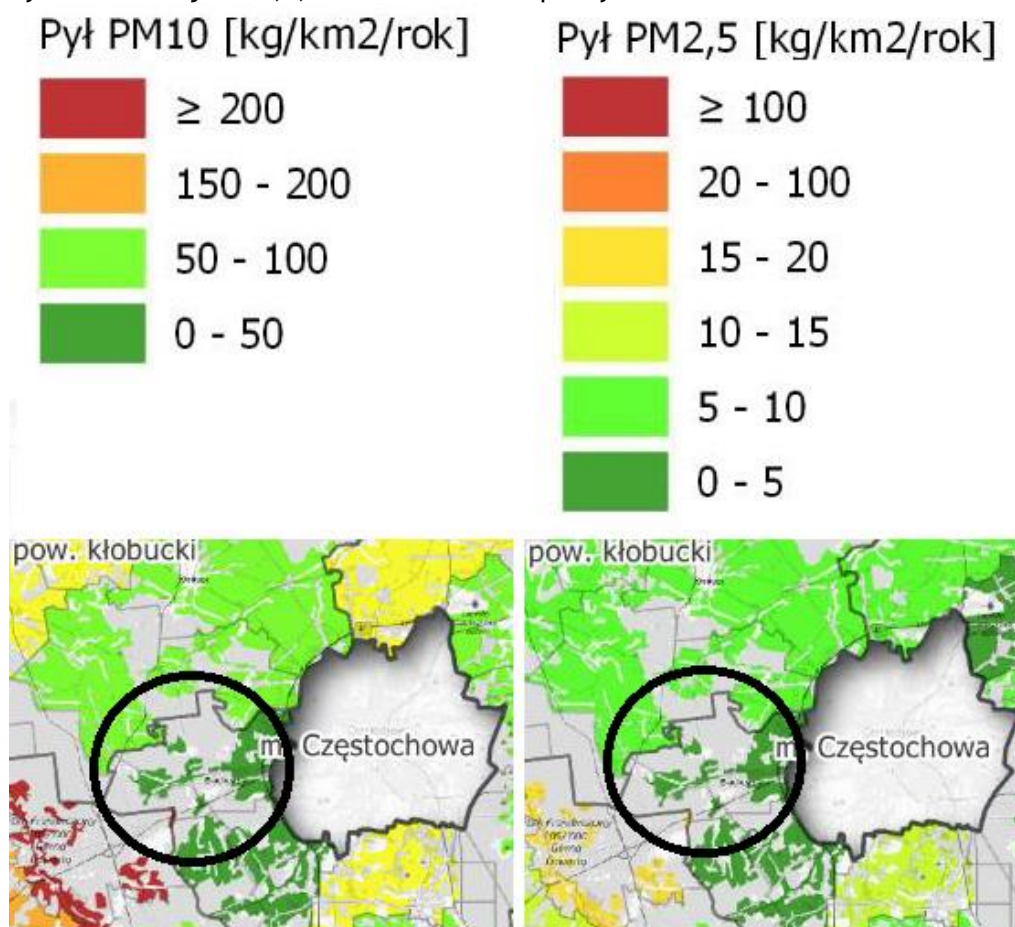
Źródło: Opracowanie własne na bazie POP

Rysunek 7 Emisja PM_{2,5}, PM₁₀ - naturalna leśna i grunty

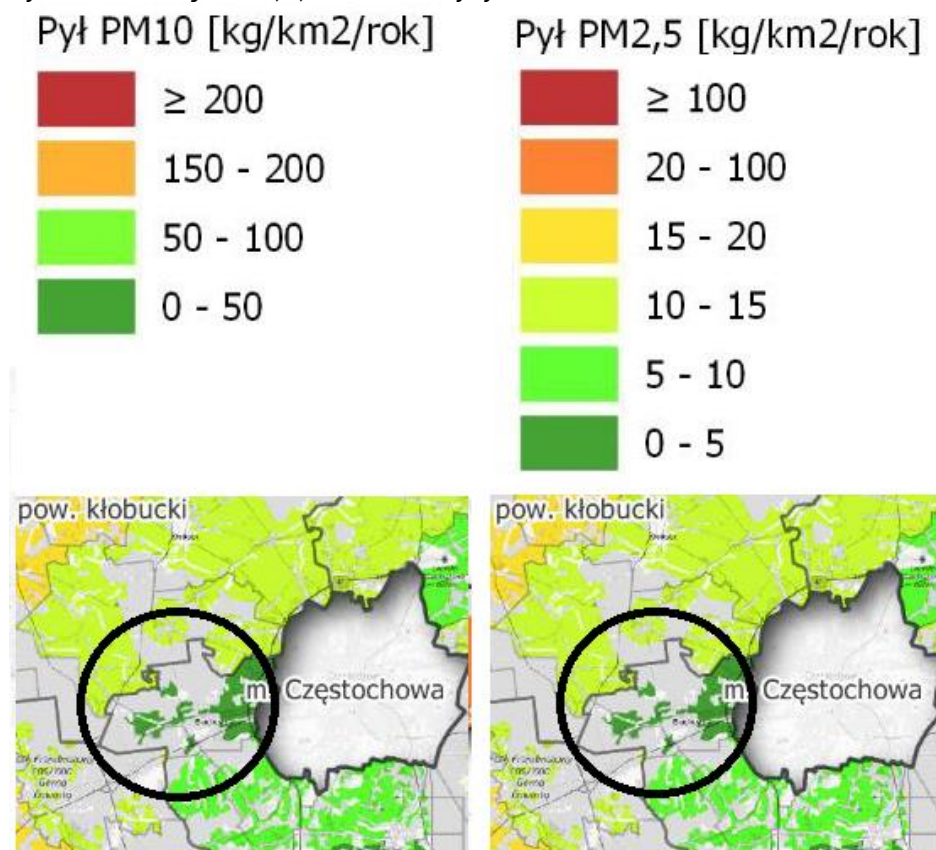
Źródło: Opracowanie własne na bazie POP

Rysunek 8 Emisja Pm_{2,5}, PM₁₀ - naturalna uprawy i hodowla

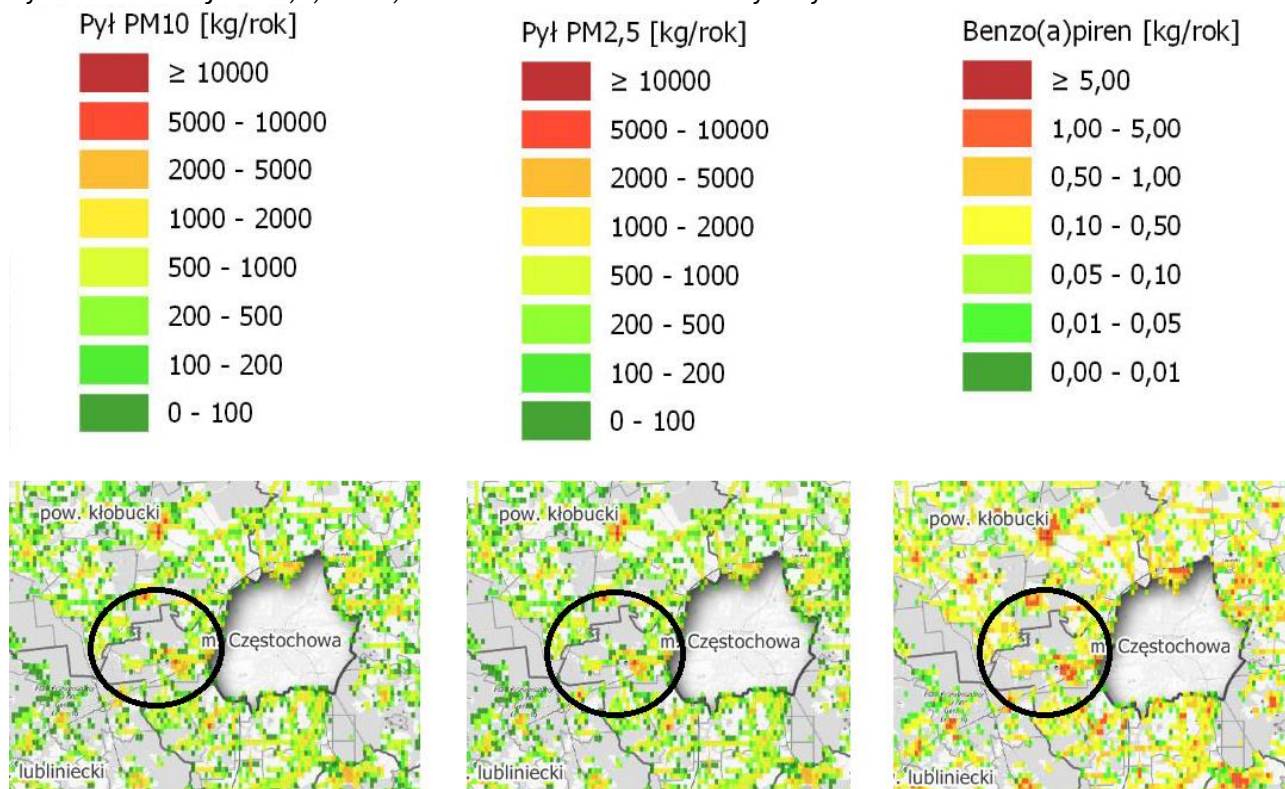
Źródło: Opracowanie własne na bazie POP

Rysunek 9 Emisja Pm_{2,5}, PM₁₀ - maszyny rolnicze

Źródło: Opracowanie własne na bazie POP

Rysunek 10 Emisja Pm_{2,5}, PM₁₀, BaP w sektorze komunalno-bytowym

Źródło: Opracowanie własne na bazie POP

Analiza zanieczyszczenia pyłem PM10

Pył zawieszony PM10 jest mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierających substancje toksyczne m.in. benzo(a)piren, metale ciężkie, dioksyny. Głównym źródłem pyłu PM10 w powietrzu są procesy spalania paliw stałych, gazowych i ciekłych oraz ruch drogowy. Częstki o średnicy 10 μm zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych.

Czynniki klimatyczne mające wpływ na poziom pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu:

- niskie temperatury, a zwłaszcza spadek temperatury poniżej 0°C (większa emisja na skutek wzmożonego zapotrzebowania na ciepło głównie z indywidualnych źródeł grzewczych),
- układy wyżowe o słabym gradiencie ciśnienia i związane z tym występowanie okresów bezwietrznych lub o małych prędkościach wiatru (brak przewietrzania terenów o gęstej zabudowie),
- dni z mgłą, wskazujące często na przyziemną inwersję temperatury, hamującą dyspersję zanieczyszczeń (najczęściej w okresie jesienno-zimowym),
- okresy następujących po sobie kilku, a nawet kilkunastu dni bez opadów (brak wymywania zanieczyszczeń wpływający na wtórną emisję zanieczyszczeń).

Analiza średniego rocznego stężenia pyłu zawieszonego PM10 na stacjach pomiarowych zlokalizowanych najbliżej Gminy Blachownia, wskazuje, że poziom dopuszczalny 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ był wielokrotnie przekraczany w analizowanym okresie tylko na stacji w Częstochowie.

Sytuacja taka miała miejsce do roku 2017.

Na stacji pomiaru jakości powietrza w Lublińcu wyniki średnioroczne oscylowały między 30 a 38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

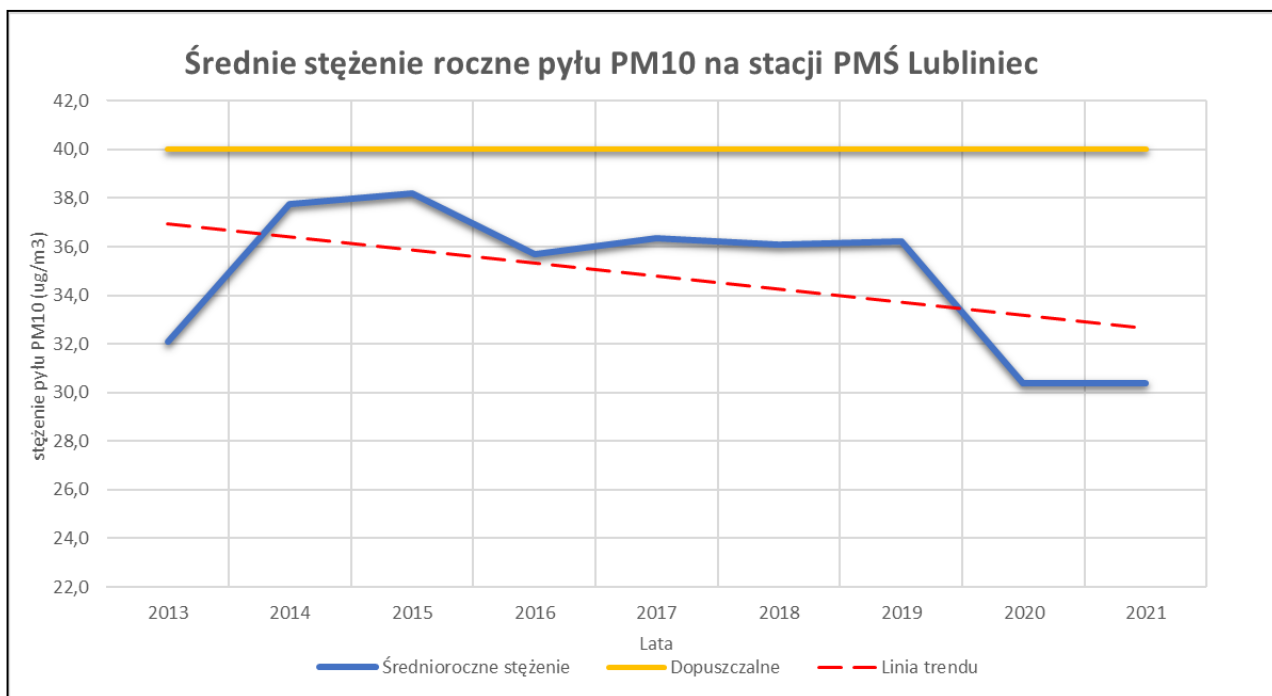
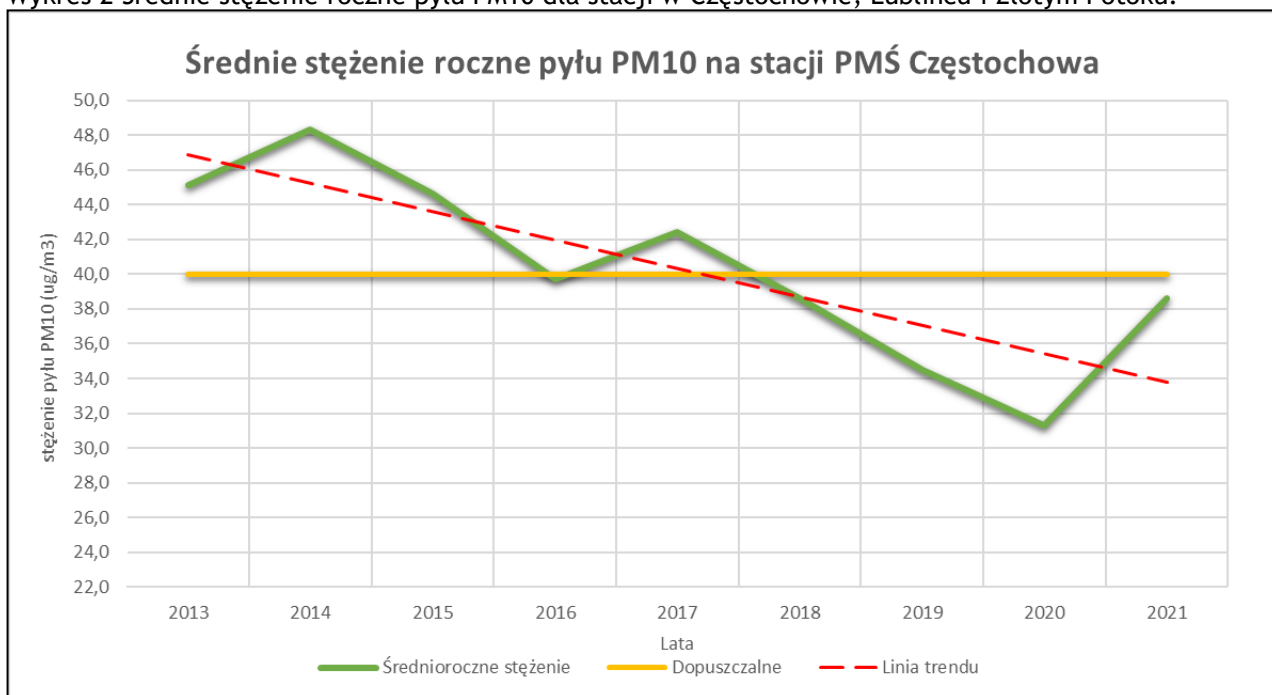
Najlepszymi wynikami dla zdrowia może pochwalić się stacja w Złotym Potoku, gdzie najwyższą średnią wartość PM10 odnotowano w roku 2012.

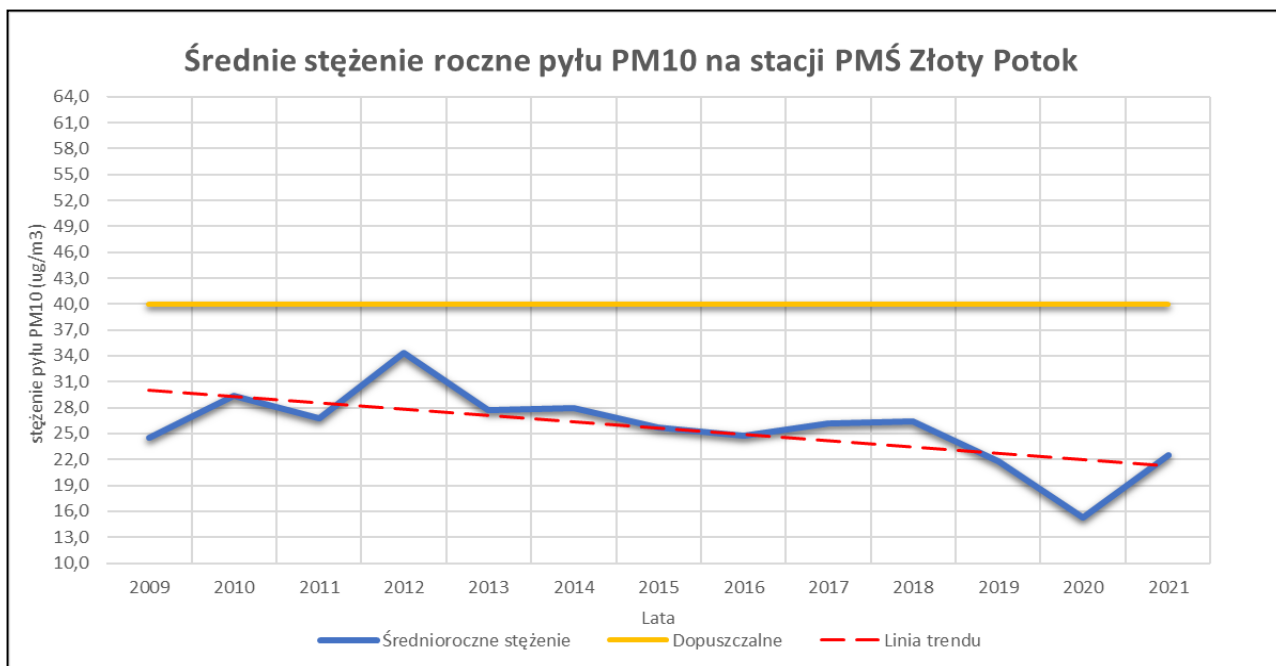
Wartości stężeń średniorocznych pyłu PM10 w latach 2009-2021 wykazują tendencję malejącą zgodnie z wykresem poniżej. (za wyjątkiem roku 2021 dla stacji w Częstochowie, gdzie odnotowano wzrost względem lat ubiegłych)

Wykres 2 Średnie stężenie roczne pyłu PM10 dla stacji w Częstochowie, Lublińcu i Złotym Potoku.

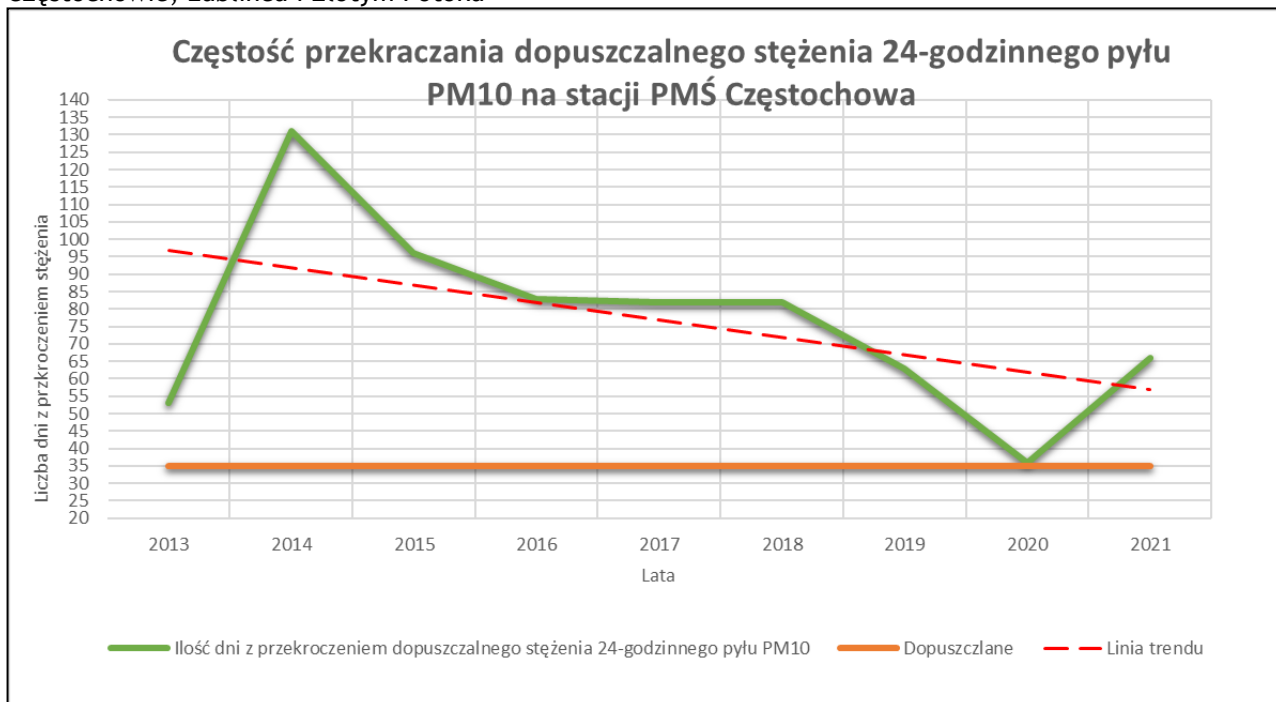

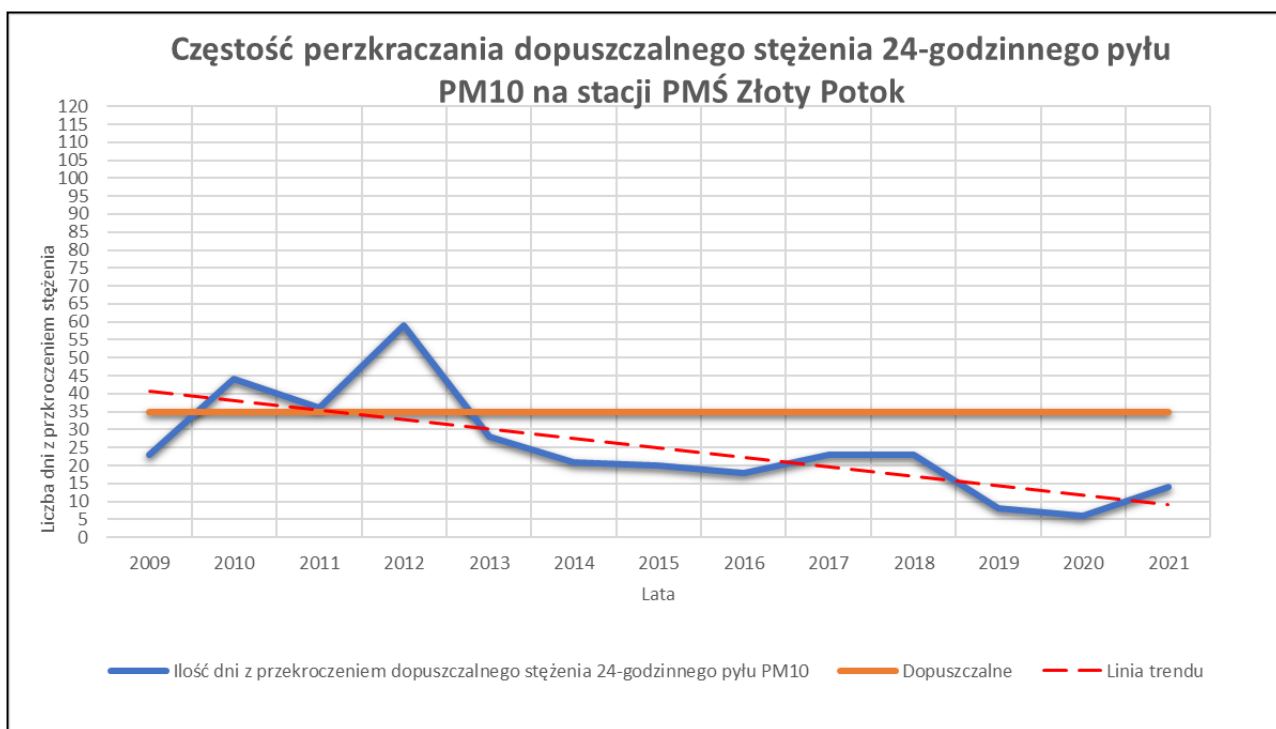
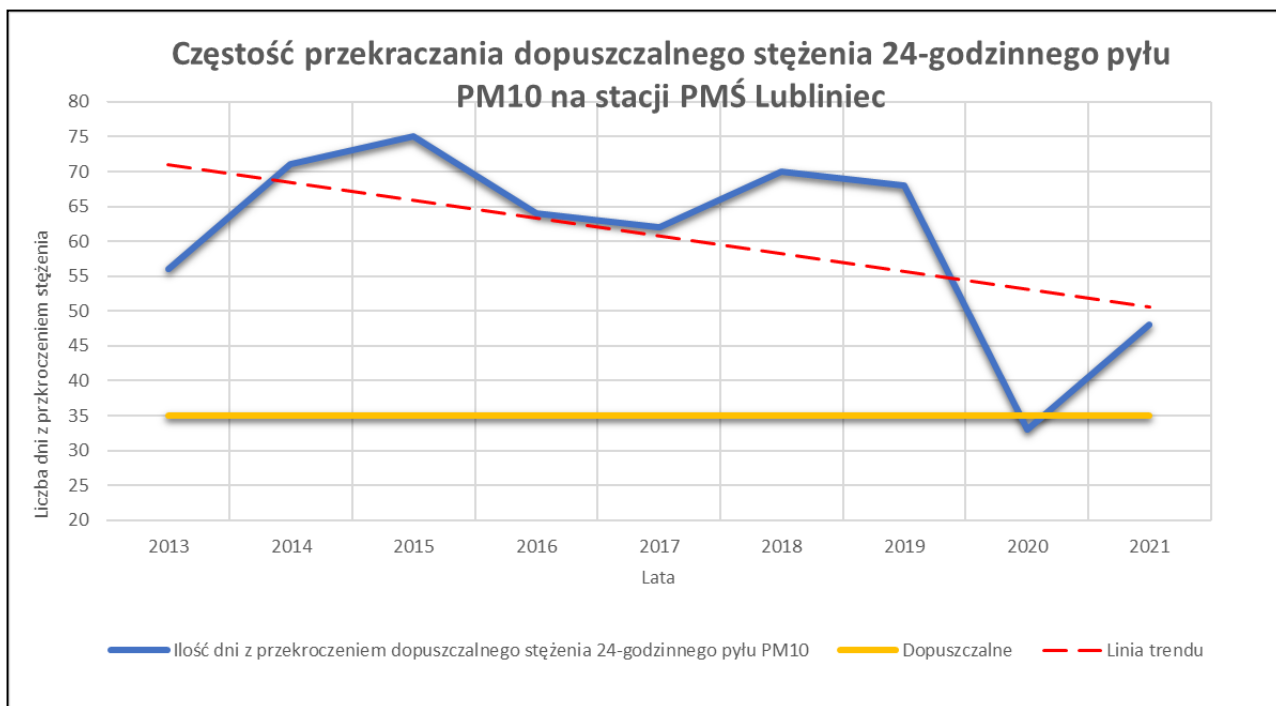

Źródło: opracowanie własne na bazie danych <http://powietrze.wios.gov.pl/>

Analiza liczby dni z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego stężenia średniodobowego pyłu PM10 wykazuje, że w całym analizowanym okresie dopuszczalna wartość 35 dni była przekraczana, osiągając w latach 2013-2018 poziom od 50 do 130 dni dla stacji w Częstochowie. Z kolei na stacji w Złotym Potoku tylko w okresie 2010-2012 przekroczone zostały wartości dopuszczalne. Natomiast w Lublińcu pomiary wykazały coroczne przekroczenia z najwyższym w 2015 roku. Najlepsze wyniki osiągnięto w 2020 roku na wszystkich stacjach.

Wykres 3 Częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godzinne pyłu PM10 na stacji PMŚ w Częstochowie, Lublińcu i Złotym Potoku

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych <http://powietrze.wios.gov.pl/>

Z kolei prowadzony od 2018 roku pomiar jakości powietrza na terenie gminy za pomocą urządzeń Airly wskazuje, iż dla pyłu PM10 wartości roczne plasują gminę pomiędzy wynikami dla Częstochowy i Lublińca. Najniższe wartości osiąga punkt w Łojkach, a najwyższe przy ulicy Wspólnej.

Tabela 4 Średnie stężenie roczne pyłu PM10 dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r.

Lokalizacja	Plac Wolności	Wspólna	Łojki	Bukowa
Średnie stężenie	34,5	36,5	33,1	35,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie odczytów z bazy Airly

Z kolei ilość dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu nadal jest bardzo wysoka.

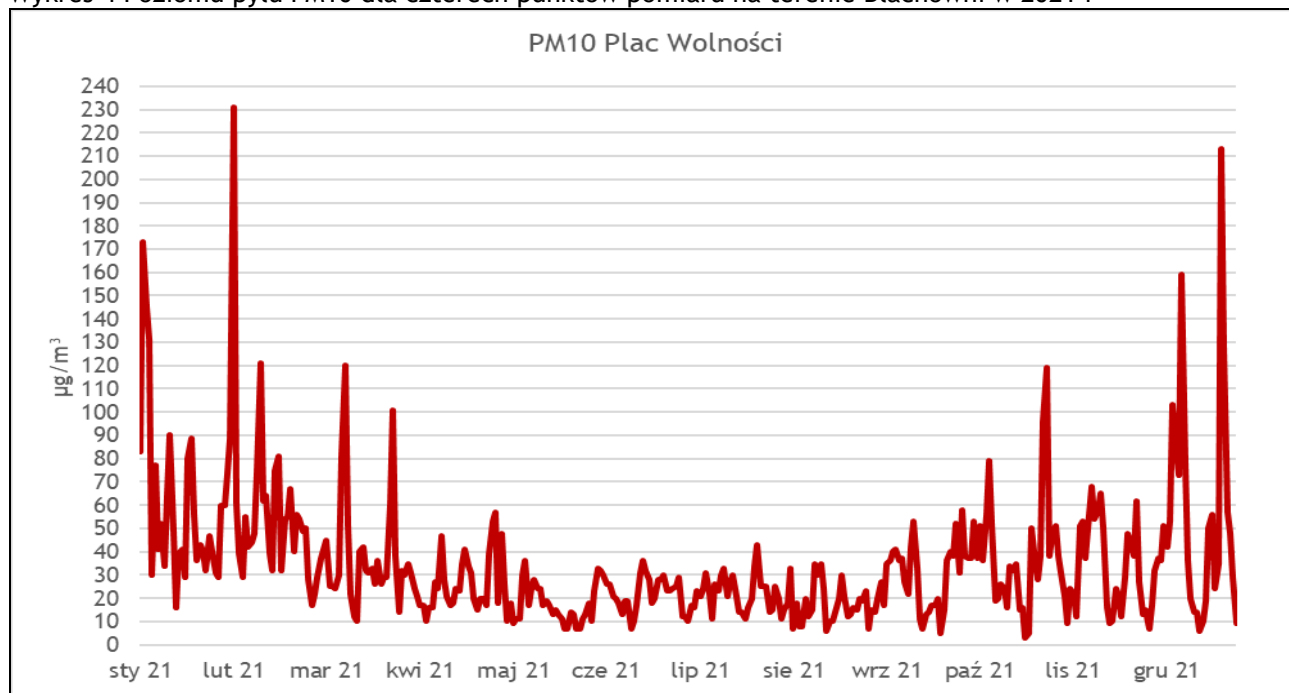
Tabela 5 Liczba dni z wartościami poziomu pyłu PM10 powyżej 50 µg/m³ dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r.

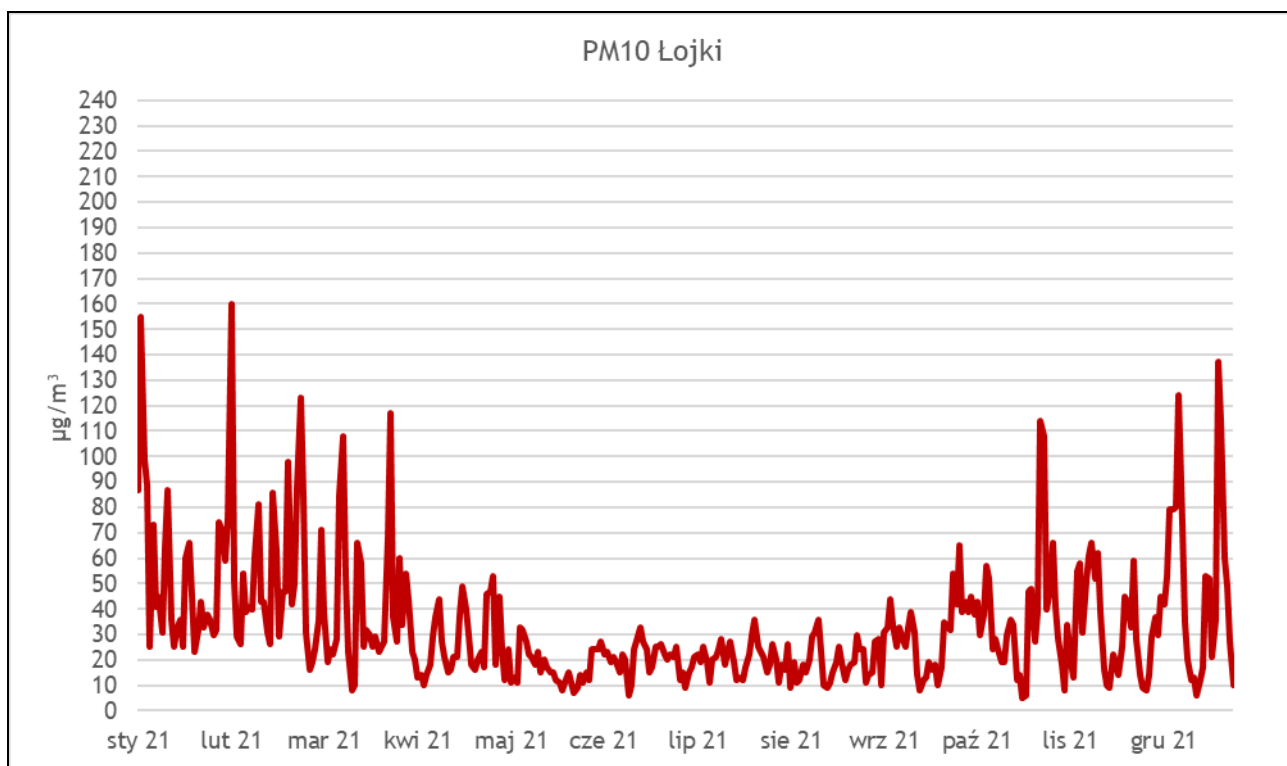
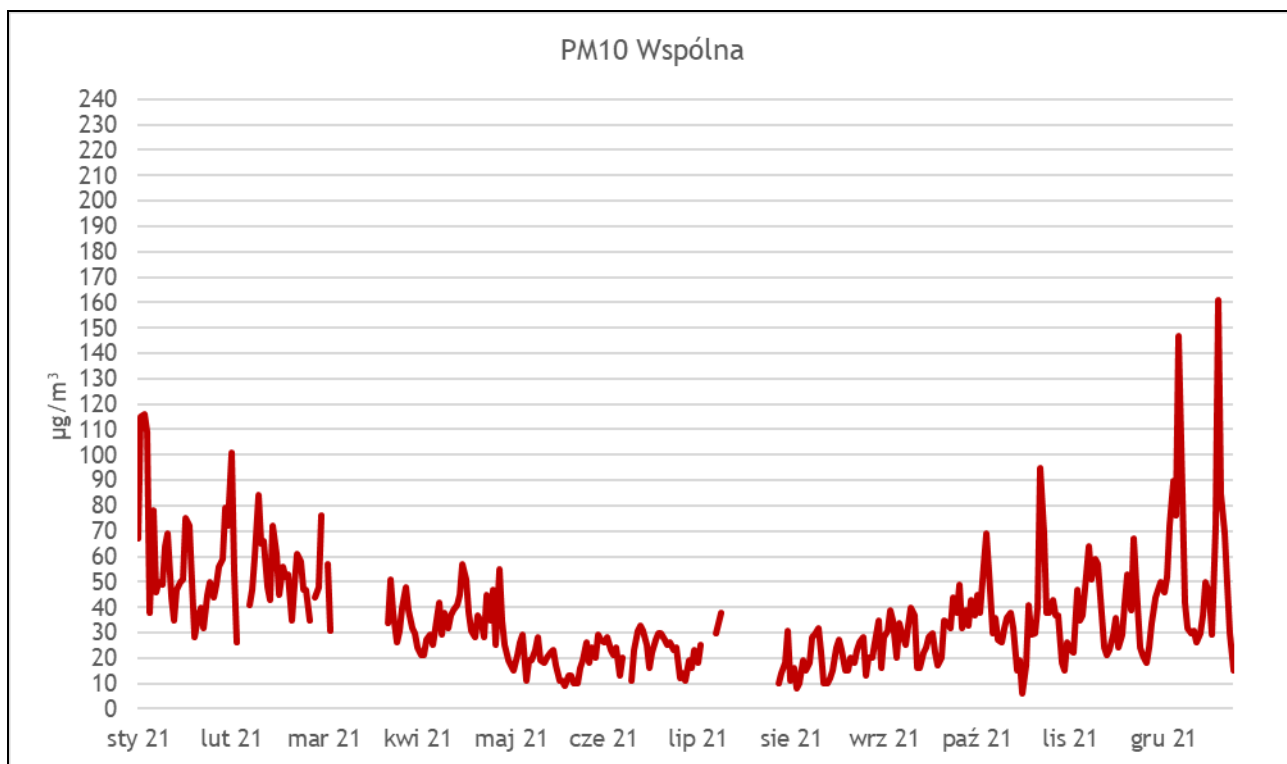
Lokalizacja	Plac Wolności	Wspólna	Łojki	Bukowa
Średnie stężenie	66,0	56,0	61,0	60,0

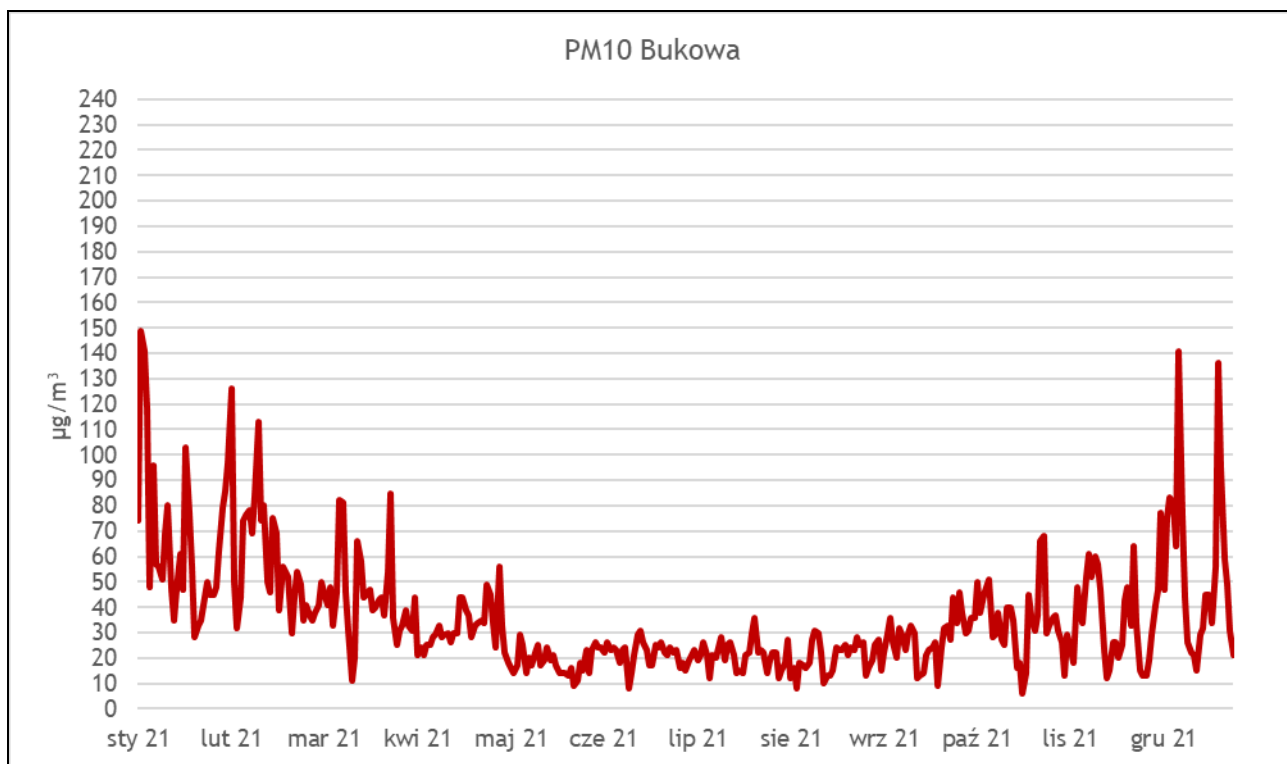
Źródło: opracowanie własne na podstawie odczytów z bazy Airly

Poniżej ukazano wartości PM10 odnotowane w roku 2021 na terenie gminy.

Wykres 4 Poziomu pyłu PM10 dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r

Źródło: opracowanie własne na podstawie Airly.org

Warto jeszcze wskazać jak wygląda porównanie wartości notowanych na terenie gminy względem średniej na terenie województwa śląskiego. Odnotowane stężenia pyłu PM10 wypadają niekorzystanie na tle średniej z województwa.

Wykres 5 Poziomu pyłu PM10 dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r w porównaniu do uśrednionych danych dla województwa śląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Airly.org

Analiza zanieczyszczenia pyłem PM_{2.5}

Pył zawieszony PM_{2.5} jest mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych. Głównym źródłem pyłu PM_{2.5} w powietrzu są procesy spalania paliw stałych, gazowych i ciekłych oraz ruch drogowy. Pył zawieszony o średnicy nie większej niż 2,5 µm przenika przez płuca do krwi.

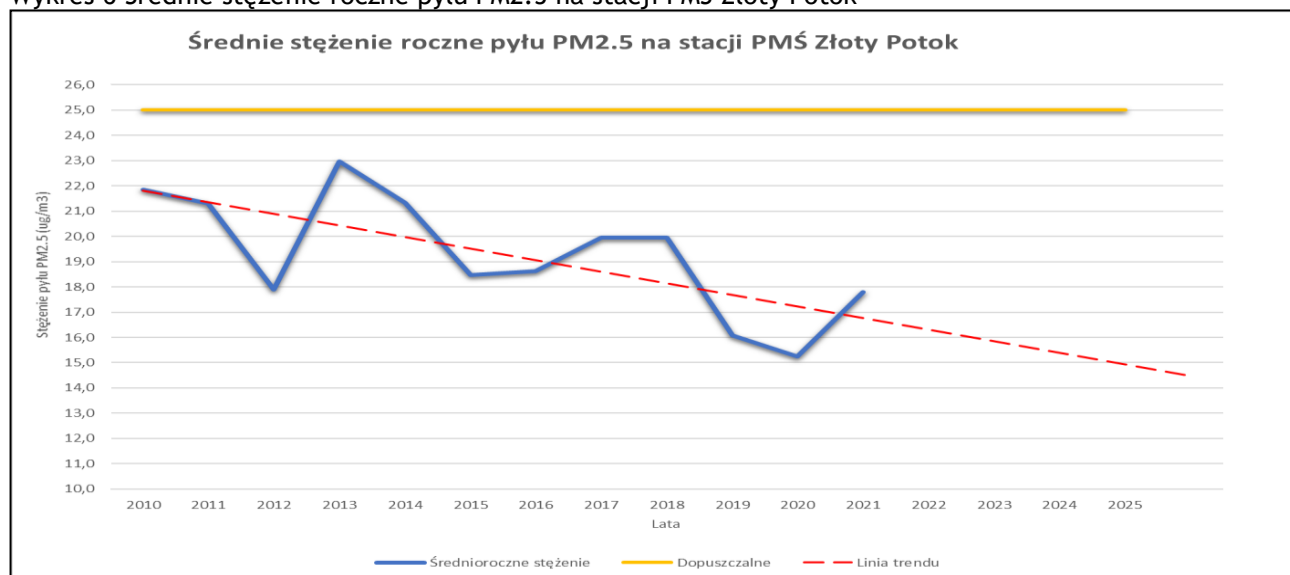
Czynniki klimatyczne mające wpływ na poziom pyłu zawieszonego PM_{2.5} w powietrzu:

- niskie temperatury, a zwłaszcza spadek temperatury poniżej 0°C (większa emisja na skutek wzmożonego zapotrzebowania na ciepło głównie z indywidualnych systemów grzewczych),
- układy wyżowe o słabym gradiencie ciśnienia i związane z tym występowanie okresów bezwietrznych lub o małych prędkościach wiatru (brak przewietrzania terenów o gęstej zabudowie),
- dni z mgłą, wskazujące często na przyziemną inwersję temperatury, hamującą dyspersję zanieczyszczeń (najczęściej w okresie jesienno-zimowym).

W całym analizowanym okresie na stacji pomiarowej w Złotym Potoku (jako stacji najbliższej, dysponującej pomiarem pyłu PM_{2.5} za okres minimum 5 lat wstecz) nie były przekroczone stężenie dopuszczalne wynoszące 25 µg/m³. Wartości średniego rocznego stężenia oscylowały pomiędzy 15,3 µg/m³ (2020 rok), a 23 µg/m³ (2013 rok). Linia trendu dla wartości stężeń średnich rocznych wykazuje tendencję malejącą.

Dla porównania wskazano pomiary ze stacji Airly na terenie Blachowni w roku 2021.

Wykres 6 Średnie stężenie roczne pyłu PM_{2.5} na stacji PMŚ Złoty Potok

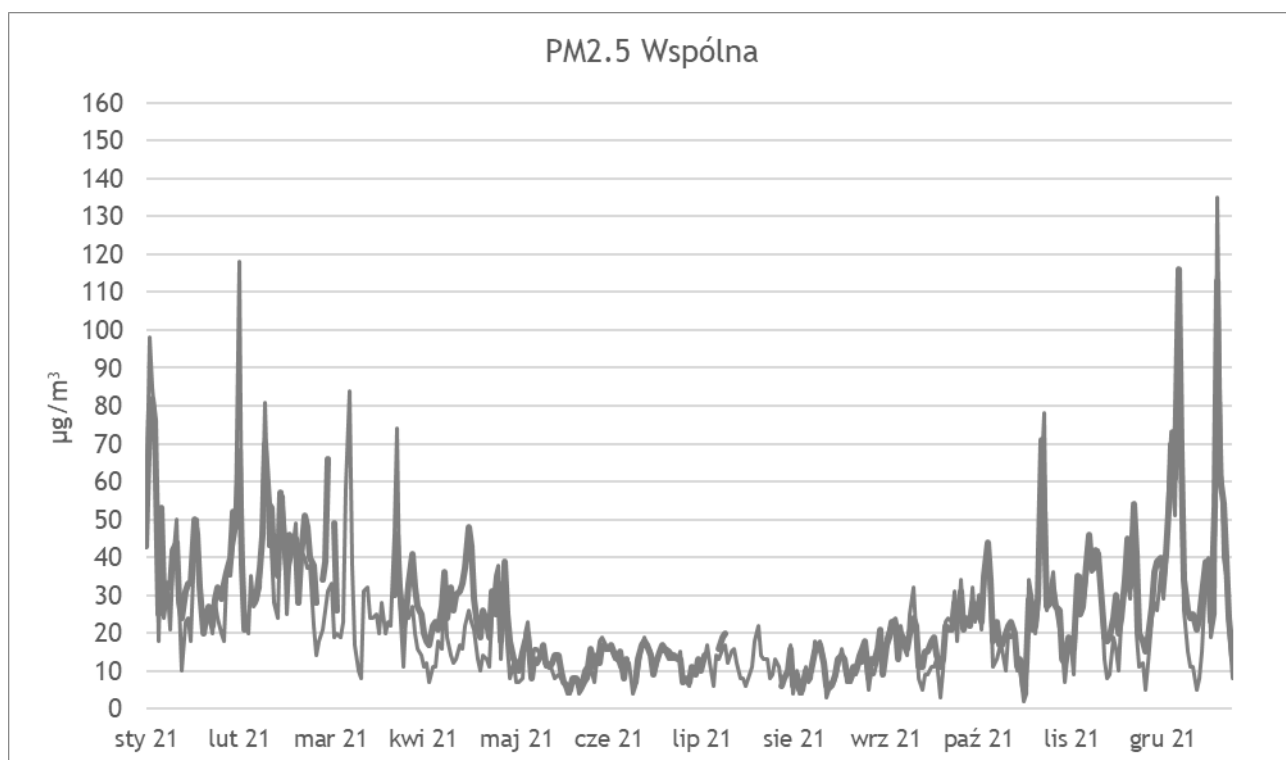
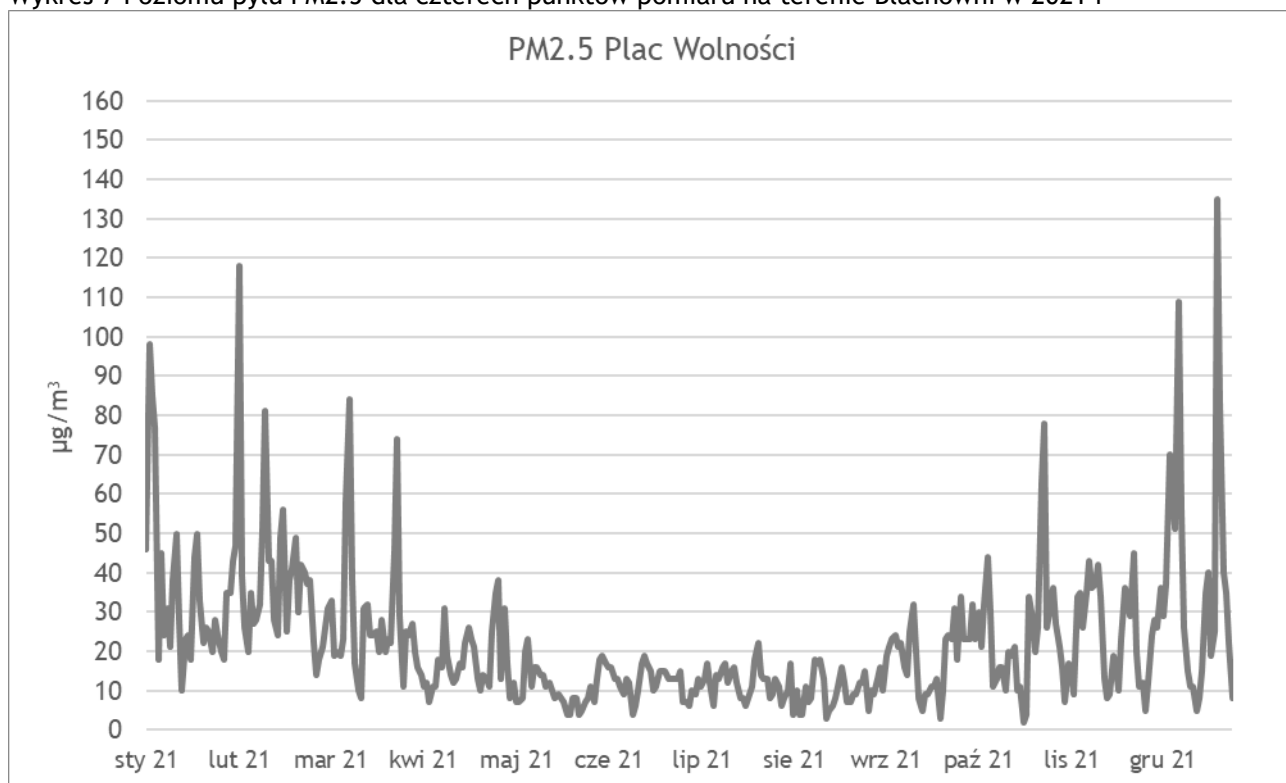

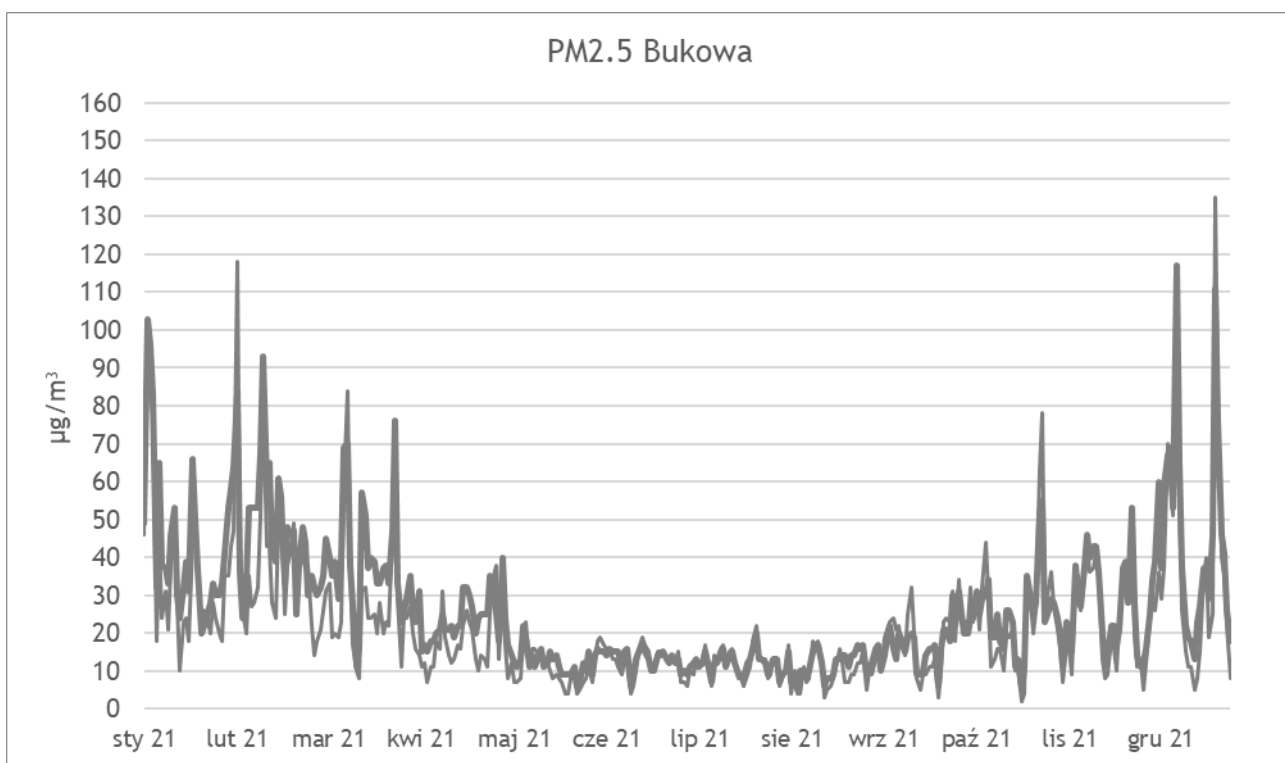
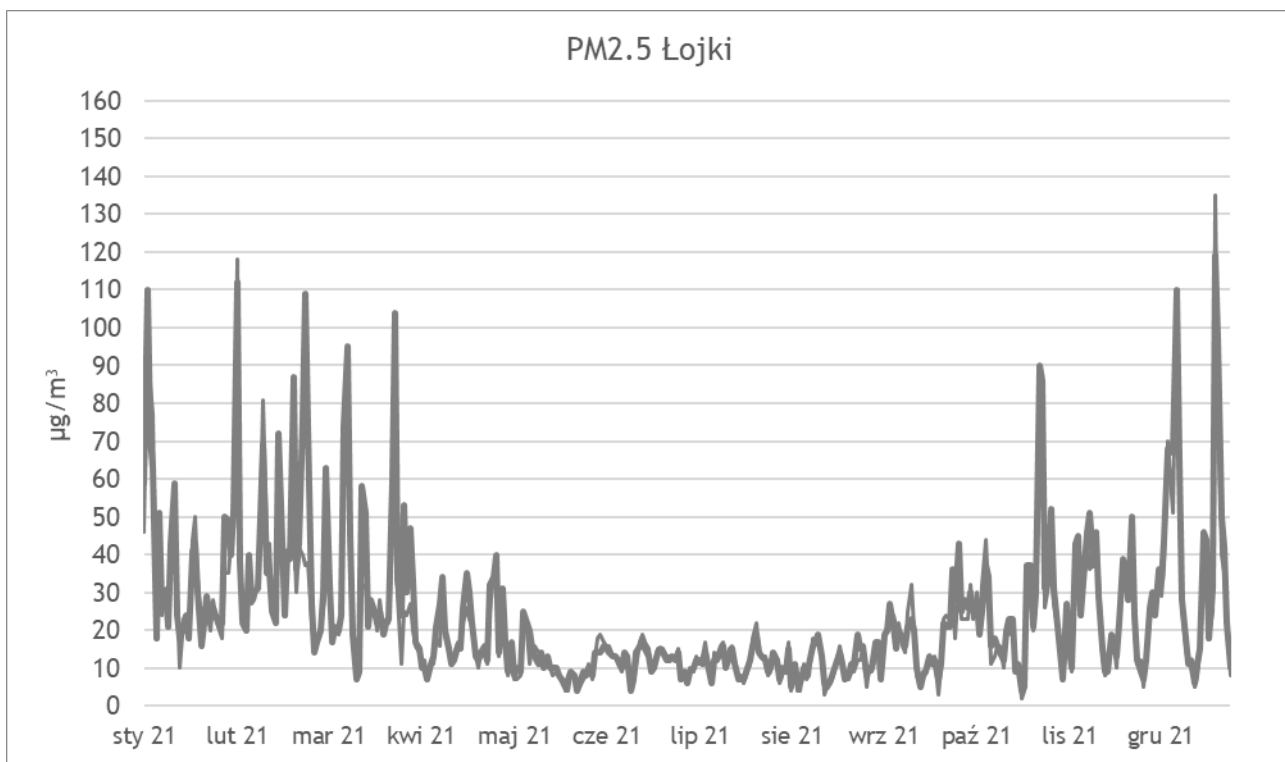
Źródło: opracowanie własne na bazie danych <http://powietrze.wios.gov.pl/>

Wykres 7 Poziomu pyłu PM_{2.5} dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r

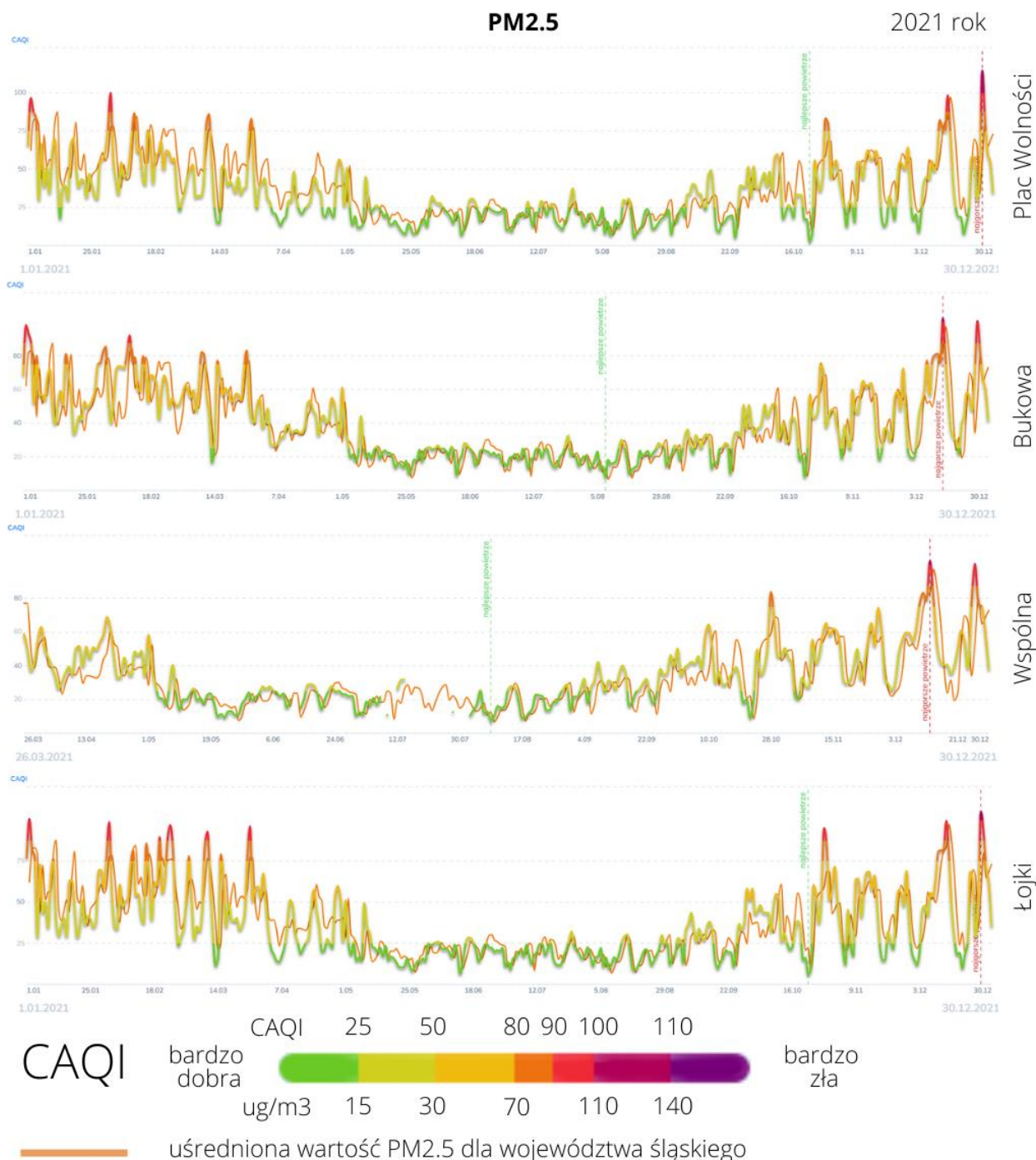
Źródło: opracowanie własne na bazie danych Airly.org

Przedstawione powyżej dane dotyczące emisji pyłów w czterech lokalizacjach na terenie Blachowni. Na wykresach można zauważyć, iż w okresie grzewczym występowały liczne przekroczenia stężenia pyłów. Średnia roczna kształtuje się na poziomie pomiędzy 22,2 a 26,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Jak widać wartości są minimalnie gorsze, niż te notowane na stacji w Złotym Potoku.

Wiąże się to przede wszystkim z umiejscowieniem czujników oraz charakterem zabudowy danej jednostki. Warto jeszcze wskazać jak wygląda porównanie wartości notowanych na terenie gminy względem średniej na terenie województwa śląskiego. Odnotowane stężenia pyłu PM_{2.5} wypadają niekorzystanie na tle średniej z województwa.

Wykres 8 Poziomu pyłu PM₁₀ dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r w porównaniu do uśrednionych danych dla województwa śląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Airly.org

Z powyższej diagnozy wynika, iż jakość powietrza na terenie gminy jest dobra w przestrzeniach nie zurbanizowanych. Z kolei w obszarach gęściej zabudowanych należy kontynuować działania mające na celu ograniczanie niskiej emisji poprzez stosowanie odnawialnych źródeł energii bądź stosowanie efektywnych energetycznie i ekologicznie źródeł ciepła.

4.1.2 Działania wpływające na poprawę jakości powietrza

Zgodnie z założeniami polityki energetycznej państwa władze gminy, w jak najszerszym zakresie, powinny uwzględnić źródła odnawialne, w tym ich walory ekologiczne i gospodarcze dla swojego terenu. Potencjalne korzyści wynikające z wykorzystania odnawialnych źródeł energii:

- zmniejszenie zapotrzebowania na paliwa kopalne,
- redukcja emisji substancji szkodliwych do środowiska (m.in. dwutlenku węgla i siarki),
- ożywienie lokalnej działalności gospodarczej,
- tworzenie miejsc pracy.

Dyrektywa unijna 28/2009/WE z maja 2009 r. o promocji stosowania energii z odnawialnych źródeł energii wyznaczyła minimalny cel dla Polski w postaci 15% udziału energii z OZE w bilansie zużycia energii finalnej brutto w 2020 roku, zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych i ochronę lasów przed nadmierną eksploatacją na cele energetyczne.

Głównym efektem ekologicznym związanym z zagospodarowaniem źródeł energii odnawialnej jest redukcja emisji substancji zanieczyszczających atmosferę, a przedsięwzięcia z tego zakresu można podzielić na dwie kategorie:

- Częściowa lub całkowita eliminacja spalania paliw

Najbardziej korzystnych efektów w postaci redukcji emisji zanieczyszczeń spodziewać się można częściowo lub całkowicie eliminując spalanie paliw. Przykładem tego typu działań jest: wykorzystanie energii wodnej, energii wiatru, energii słonecznej oraz geotermalnej. Zagadnienie to obejmuje również wszelakiego rodzaju przedsięwzięcia zmierzające do ograniczenia zapotrzebowania na energię (przykładowo termomodernizacja).

- Przedsięwzięcia zmierzające do zamiany aktualnie używanych paliw na paliwa bardziej przyjazne dla środowiska

Do grupy tej należy zaliczyć np.: biopaliwa (biomasa, biogaz). Pamiętać należy o tym, że również w wyniku spalania paliw ekologicznych powstają substancje zanieczyszczające atmosferę - dominuje jednak pogląd, że niektóre z nich (np. CO₂) są ponownie asymilowane w roślinach w trakcie procesu fotosyntezy. W ten sposób utrzymuje się "zerowy bilans" tych substancji. W wyniku spalania biopaliw powstają również substancje niewychwytywane przez

rośliny. Przykładem mogą być tlenki azotu powstające przy energetycznym spalaniu wszystkich paliw niezależnie od pochodzenia (azot pochodzi z powietrza będącego nośnikiem tlenu niezbędnego spalania paliw) oraz wiele innych substancji (np. smolistych).

4.1.3 Zrealizowane przez Gminę projekty wpływające na poprawę jakości powietrza

Warto zwrócić uwagę na projekty mające wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza.

- **Odnawialne źródła energii w gminach Blachownia, Poczesna i Poraj**

Gmina Blachownia realizuje projekt pn. ” Odnawialne źródła energii w gminach Blachownia, Poczesna i Poraj ” Oś Priorytetowa IV, Działanie 4.1.Odnawialne źródła energii w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego).

Termin realizacji projektu od 01.01.2022r. do 30.09.2023r. Dla Gminy Blachownia planuje się wykonanie 184 szt. instalacji OZE w tym:

- Panele fotowoltaiczne - 79 szt.
- Kolektory słoneczne - 60 szt.
- Kotły na pellet - 16 szt.
- Pompa ciepła c.w.u - 29 szt.

- **Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w miejscowości Blachownia**

Przedmiotem inwestycji była budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w miejscowości Blachownia. Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości powietrza na terenie Gminy Blachownia.

- **Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Blachownia**

Zadanie polegało na zdemontowaniu 1450 opraw oświetleniowych oraz montażu 1512 opraw, w tym 62 nowych wraz z wysięgnikami na istniejących słupach. Integralną częścią inwestycji jest także doposażenie oprawy o autonomiczny programator redukujący moc oprawy. Roczny efekt ekologiczny z wdrożenie przedsięwzięcia wynosi 68%, co przekłada się na redukcję emisji CO₂ na poziomie 290,960 ton.

- **Kompleksowa termomodernizacja budynków wielorodzinnych przy ul. Długiej 3 i 5 w Łojkach, gmina Blachownia**

Inwestycja objęta projektem dotyczy poprawy parametrów energetycznych (zwiększenia efektywności energetycznej) 2 budynków mieszkalnych stanowiących zasób Gminy Blachownia. Inwestycja przyczyni się do redukcji emisji CO₂.

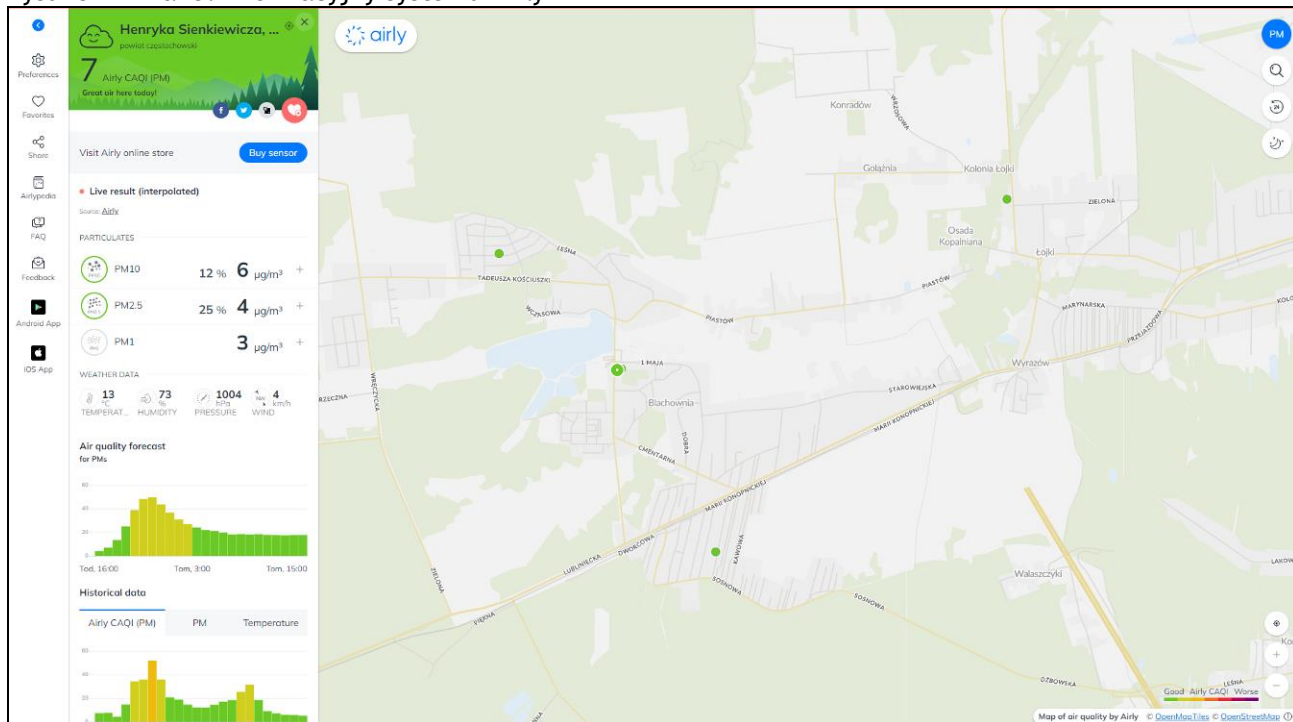

4.1.4 Bieżący monitoring jakości powietrza na terenie Gmina Blachownia

Władze gminne zgodnie z planem działań krótkoterminowych (PDK) zawartym w Programie Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego są zobowiązane do informowania mieszkańców o przekroczeniach dopuszczalnych stężeń szkodliwych substancji w powietrzu. Informacje te są opierane na bazie danych meteorologicznych oraz wynikach ze stacji pomiarów jakości powietrza wskazanych na mapie nr 6.

Rysunek 11 Panel informacyjny systemu Airly

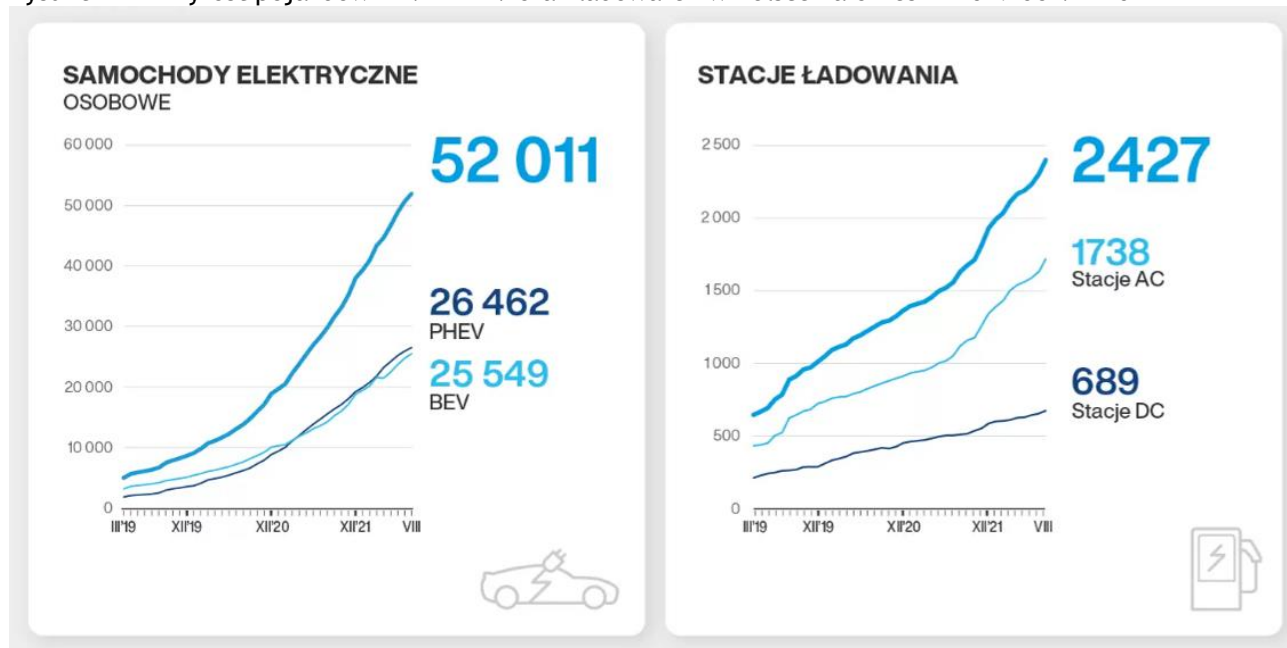
Źródło: <http://airly.org/>

Mieszkańcy mogą monitorować stan powietrza w najbliższej okolicy poprzez dostęp do danych bieżących na czujnikach pomiaru zamontowanych na terenie gminy w 4 lokalizacjach. Dzięki informacji na stronie internetowej gminy bądź poprzez aplikację w telefonie każdy może sprawdzić aktualny stan emisji pyłów w jego okolicy.

4.1.5 Elektromobilność¹

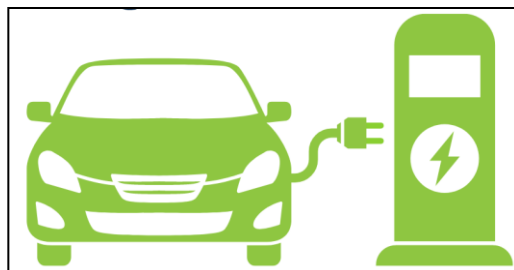
Elektromobilność jest mocno promowana i można spodziewać się, iż w najbliższych latach liczba pojazdów elektrycznych będzie systematycznie wzrastać. Według danych z końca sierpnia 2022 r., w Polsce było zarejestrowane łącznie 54 331 osobowych i użytkowych samochodów z napędem elektrycznym. Przez pierwsze osiem miesięcy 2022 r. ich liczba zwiększyła się o 16 139 sztuk, tj. o 42% więcej niż w analogicznym okresie 2021 r.

Rysunek 12 Przyrost pojazdów BEV i PHEV oraz ładowarek w Polsce za okres III 2019 do VIII 2022

Źródło: PSPA

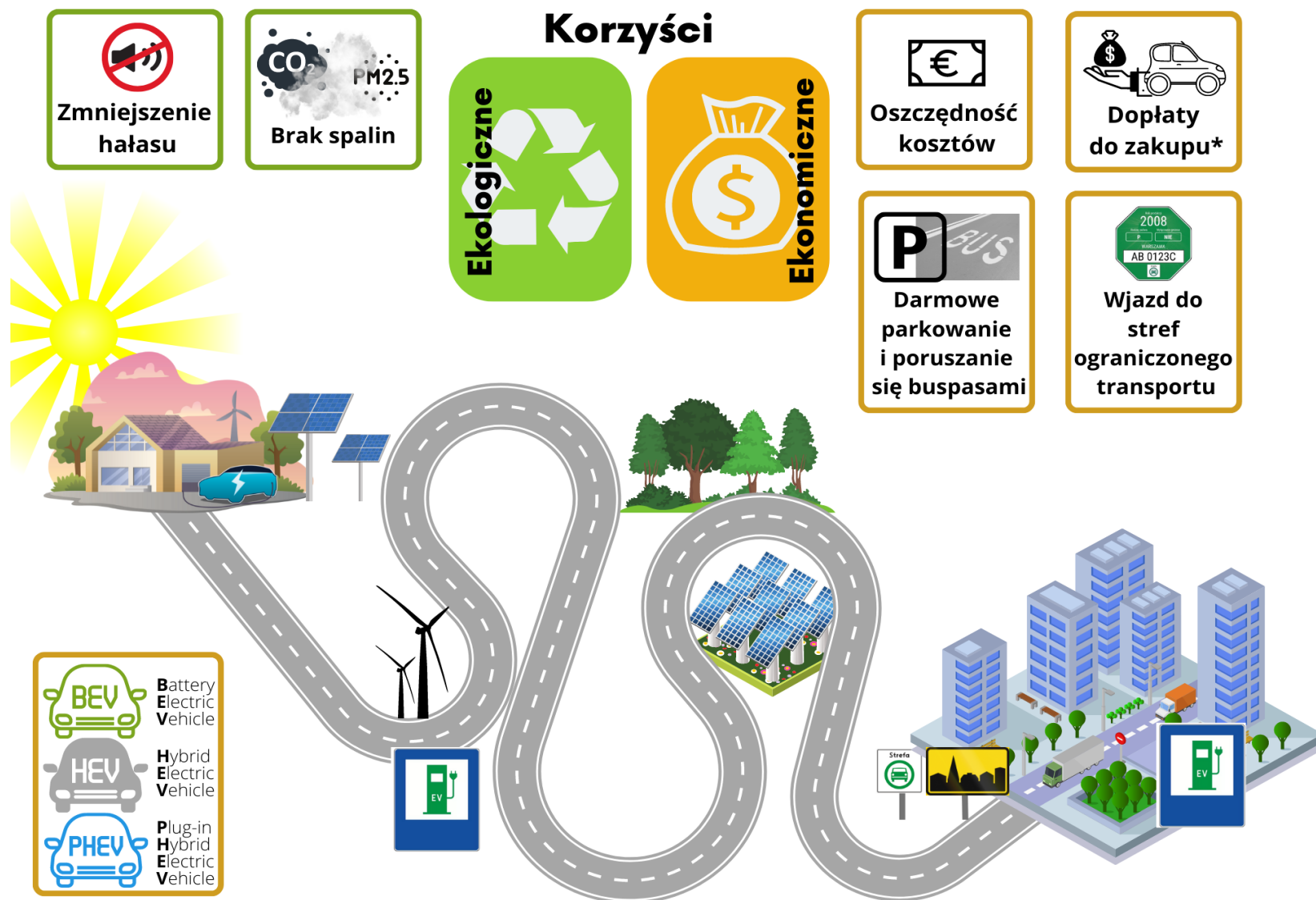
Sprzedaż samochodów elektrycznych w ciągu obecnej dekady z roku na rok będzie wzrastać, co gwarantuje polityka Unii Europejskiej jak i stymulowane przez nią inwestycje koncernów motoryzacyjnych. Jednak tempo tego wzrostu zależy w znacznej mierze od czynników krajowych: stworzenia przyjaznego otoczenia legislacyjnego jak i kontynuowania subsydiów ze środków publicznych. W scenariuszu realistycznym, zakładającym kontynuację subsydiów w postaci dotacji z NFOŚiGW z programu „Mój Elektryk”, polski park samochodów całkowicie elektrycznych (BEV) w roku 2025 może liczyć ok. 290 tys. szt. Zakłada się nieco niższą liczbę rejestracji EV w roku 2022 oraz w pierwszej połowie 2023 r. To konsekwencja niedoboru półprzewodników, który wciąż oddziałuje na sektor motoryzacyjny, oraz znacznych podwyżek cen surowców takich jak stal, aluminium, miedź, grafit czy nikiel.

¹ Rozdział opracowany na podstawie danych PSPA oraz raportu „Polish EV Outlook 2022”

Rysunek 13 Korzyści z zastosowania elektromobilności

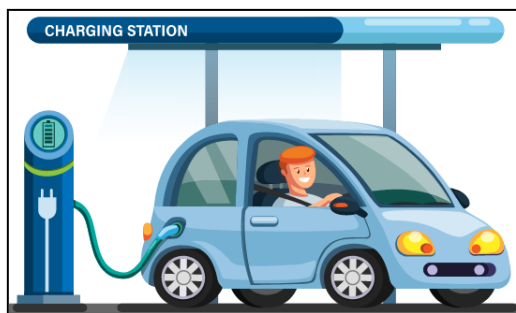
* - dopłaty w ramach programu "mój elektryk" dotyczy tylko pojazdów BEV

Źródło: opracowanie własne

Niemniej jednak w kolejnych latach polska elektromobilność będzie się rozwijać coraz bardziej dynamicznie. Według prognoz już w 2024 r. udział BEV na rynku nowych pojazdów osobowych osiągnie poziom ponad 10%, czyli wyższy niż średnia unijna w 2021 r.

Pojazdy elektryczne nie miałyby racji bytu bez odpowiedniej infrastruktury do ich ładowania. W kolejnych latach można spodziewać się dynamicznego rozwoju infrastruktury. Wg prognoz w Polsce do 2025 r. może powstać prawie 42 tys. ogólnodostępnych punktów ładowania samochodów elektrycznych. W zakresie infrastruktury prywatnej i półprywatnej, PSPA szacuje polski potencjał nawet na 115 tys. punktów. Czynnikiem przyspieszającym rozbudowę ogólnodostępnej sieci ładowarek staną się w kolejnych latach

programy wsparcia finansowanego NFOŚiGW, zarówno adresowane do podmiotów instalujących stacje ładowania jak i OSD rozbudowujących i modernizujących niezbędną infrastrukturę elektroenergetyczną. W Polsce wciąż istnieje jednak wiele barier opóźniających rozwój tego sektora. Wśród nich można wymienić m.in. niewielki popyt na usługi ładowania wynikający ze stosunkowo nielicznego parku samochodów z napędem elektrycznym. Poważną przeszkodą są również najdłuższe w Europie procesy przyłączania ładowarek do sieci elektroenergetycznej oraz brak odpowiedniej infrastruktury elektroenergetycznej w wielu kluczowych lokalizacjach m.in. Miejscach Obsługi Podróżnych przy autostradach.

Wzrost ten zauważalny będzie nie tylko w sektorze prywatnym, ale i publicznym. Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych w art. 68 pkt.1 wskazują, iż „Naczelnny lub centralny organ administracji państwowej, zapewnia, aby udział pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów wynosił co najmniej: 1) 10% - od dnia 1 stycznia 2022 r.; 2) 20% - od dnia 1 stycznia 2023 r.”²

² Jednocześnie art. 35 ust 1 mówi ustawi mówi:

Jednostka samorządu terytorialnego, z wyłączeniem gmin i powiatów, których liczba mieszkańców nie przekracza 50 000, zapewnia, aby udział pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów w obsługującym ją urzędzie wynosił co najmniej 30% liczby użytkowanych pojazdów.

Gmina Blachownia jest jednostką samorządu, której liczba mieszkańców nie przekracza 50 000,00 osób, nie mniej jednak należy spodziewać się wzrostu udziałów pojazdów elektrycznych w sektorze prywatnym. Niewykluczone są w przyszłości inwestycje związane ze wzrostem udziału pojazdów elektrycznych w sektorze publicznym.

4.1.6 Warunki klimatyczne

Gmina Blachownia znajduje się w małopolskim regionie klimatycznym (region wyżynny), o przeważających wpływach oceanicznych. Jest to obszar o klimacie umiarkowanym, który charakteryzuje się temperaturą średnio roczną na poziomie 7,5 - 8°C. Średnia suma opadów atmosferycznych wynosi około 600 - 700 mm rocznie. Na terenie gminy Blachownia przeważają wiatry północne i południowo - zachodnie oraz zachodnie. Duża wilgotność powietrza oraz bliskość otwartych zbiorników wodnych sprzyjają powstawaniu mgieł w okresie zimy i lata.

4.1.7 Analiza SWOT jakości powietrza i warunków klimatycznych

Warunki klimatyczne i jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
Brak przekroczeń dopuszczalnych norm powietrza w przypadku SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, Pb, As, Cd oraz Ni, Realizacja działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji: - montaż OZE na budynkach użyteczności publicznej - termomodernizacja budynków, - wymiana mocno emisyjnych kotłów na paliwa stałe w prywatnych gospodarstwach domowych. Dobry stan nawierzchni głównych dróg na terenie gminy.	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń w zakresie: PM_{2,5}, PM₁₀ i BaP. Duży udział tradycyjnych (nieekologicznych) indywidualnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym.
Szanse	Zagrożenia
Dalszy wzrost wykorzystywania alternatywnych źródeł energii (w tym OZE). Termomodernizacja budynków prywatnych na terenie gminy (zwłaszcza w sektorze mieszkaniowym) oraz modernizacja przestarzałych kotłowni. Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące nielegalnego spalania odpadów komunalnych. Rozwój elektromobilności.	Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji, w tym spalania odpadów komunalnych w piecach domowych. Wzrost natężenie ruchu pojazdów samochodowych szlakami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren gminy. Brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza. Emisja napływowa. Dalsze ocieplanie się klimatu (coraz częstsze występowanie zjawiska suszy).

Zagrożenia/Rekomendacje

Gmina Blachownia ze względu na położenie geograficzne oraz układ topograficzny posiada ogólnie dobry stan powietrza. Gmina zaliczana jest do strefy śląskiej wg POP, stąd odnotowuje się czasowe (zwłaszcza w okresach jesienno- zimowych) przekroczenia emisji PM_{2,5}, PM₁₀ i BaP.

Emisja komunikacyjna z transportu drogowego i kolejowego jest widoczna na terenie gminy. Pochodzi ona przede wszystkim z użytkowania głównych szlaków drogowych czyli DK46, dróg wojewódzkich oraz linii kolejowych.

Zmniejszenie poziomu emisji zanieczyszczeń, można zrealizować poprzez:

- systematyczną wymianę nieefektywnych i nieeekologicznych indywidualnych źródeł ciepła,
- szersze wykorzystywanie OZE,
- kompleksowe termomodernizacje obiektów,
- modernizacja infrastruktury drogowej (bieżące naprawy nawierzchni),
- edukacja ekologiczna społeczeństwa (spotkania, ulotki, media społecznościowe dotyczące tego co ma wpływ na jakość powietrza),
- wdrażanie elektromobilności (zakup pojazdów elektrycznych do JST, budowa infrastruktury ładowania).

4.2 Zagrożenia hałasem

4.2.1 Diagnoza

Hałas to każdy uciążliwy, długotrwały, szkodliwy bądź niebezpieczny dla zdrowia dźwięk.

Do głównych źródeł należą:

- działalność gospodarcza (hałas remontowy, budowlany, przemysłowy),
- transport (hałas komunikacyjny: drogowy, kolejowy, lotniczy),
- rozrywka i rekreacja (imprezy, imprezy sportowe, głośna muzyka).

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Źródłami dźwięku, dla których ustalono dopuszczalne wartości w środowisku są tereny:

- pod zabudowę mieszkaniową,
- pod szpitale i domy opieki społecznej,
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- na cele uzdrowiskowe,
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe,
- na cele mieszkaniowo - usługowe;

Art. 112. Ustawy Prawo ochrony środowiska definiuje, że ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- 2) zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Hałas z działalności gospodarczych (przemysłowy)

W poszczególnych miejscowościach gminy zlokalizowane są głównie zakłady usługowe, budowlane, transportowe, warsztaty samochodowe i produkcyjne, które mogą wykazywać lokalne oddziaływanie na obiekty położone w bezpośrednim sąsiedztwie.

Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego nie jest prowadzony systematycznie ani regularnie, zazwyczaj jest przeprowadzany w skutek interwencji.

Na terenie powiatu częstochowskiego funkcjonuje wiele różnorodnych zakładów o charakterze przemysłowym, jednak emitowany przez nie hałas nie jest przyczyną pogorszenia klimatu akustycznego w Blachowni.

Hałas komunikacyjny

Przez teren gminy przebiegają liczne szlaki komunikacyjne. Do głównych emitatorów hałasu komunikacyjnego zaliczają się autostrada A1, droga krajowa nr 46 oraz drogi wojewódzkie. Ponadto linia kolejowa nr 61 także ma wpływ na klimat akustyczny w Blachowni.

Duże znaczenie ma również oddalenie gminy od portów lotniczych, generujących duże zanieczyszczenia powietrza oraz hałas. Najbliższe lotnisko zlokalizowane jest w Katowicach - Katowice-Pyrzowice (oddalone o ok. 35 km).

Przebieg szlaków komunikacyjnych zobrazowano na mapach nr 4 i 5.

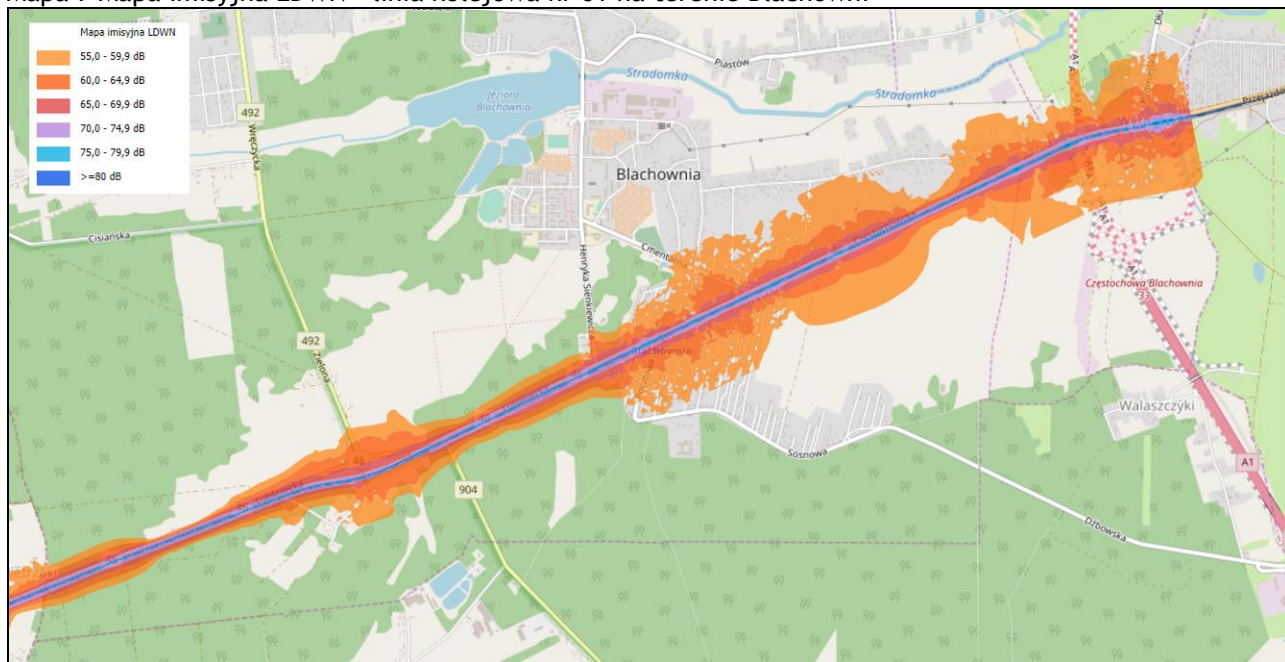
Transport kolejowy

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 61.

Monitoring hałasów kolejowych

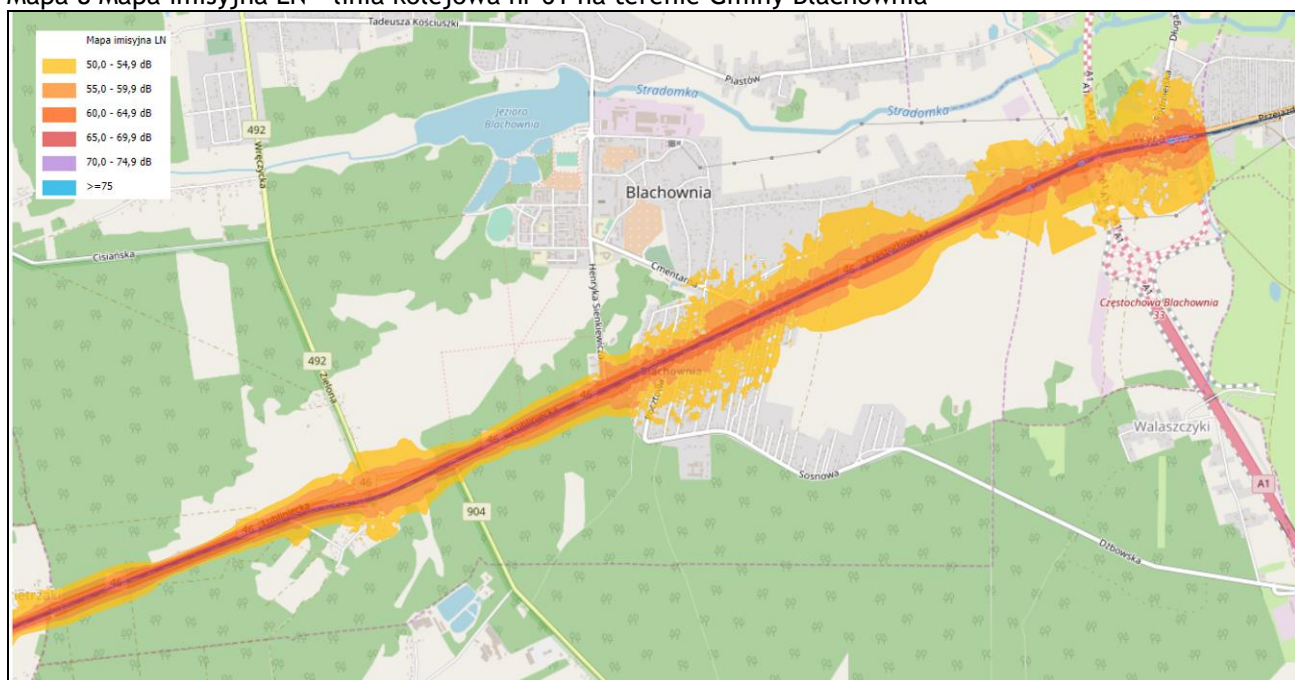
Badania monitoringu hałasu prowadzi PKP PLK S.A. W roku 2022 przeprowadzono badania na linii nr 61 na terenie Gminy Blachownia.

Mapa 7 Mapa imisyjna LDWN - linia kolejowa nr 61 na terenie Blachowni

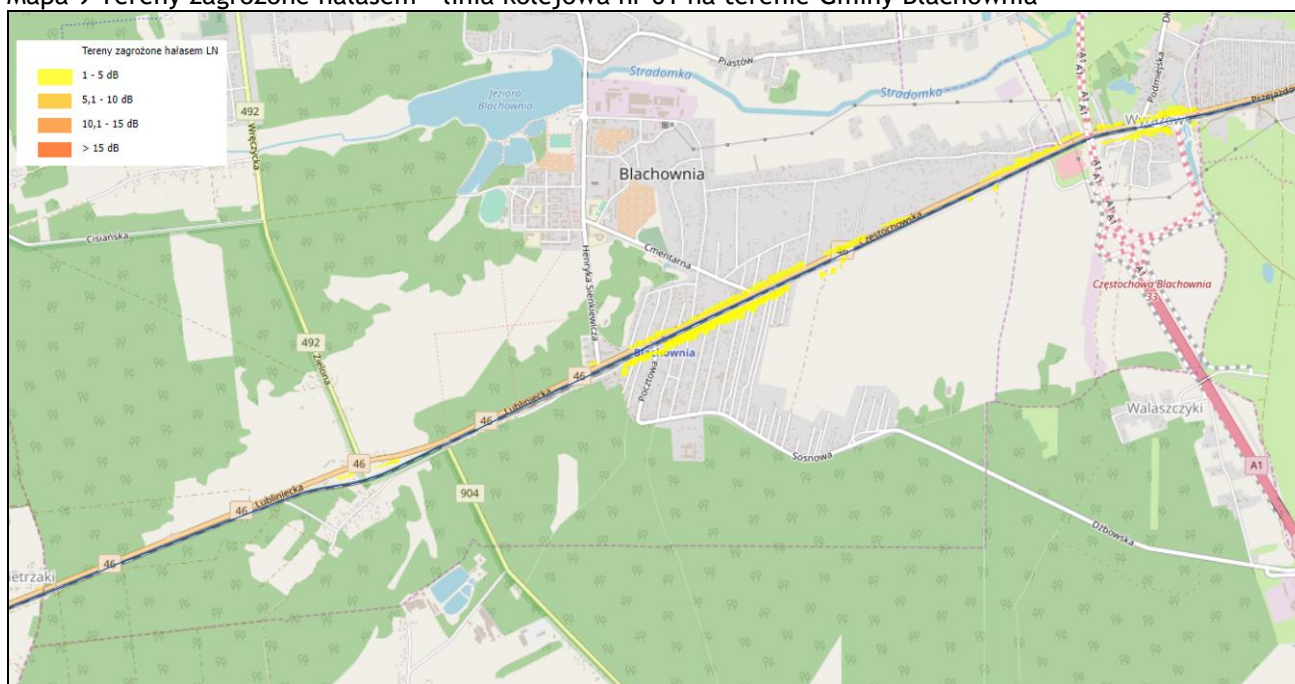
Źródło: PKP PLK S.A.

Mapa 8 Mapa imisyjna LN - linia kolejowa nr 61 na terenie Gminy Blachownia

Źródło: PKP PLK S.A.

Mapa 9 Tereny zagrożone hałasem - linia kolejowa nr 61 na terenie Gminy Blachownia

Źródło: PKP PLK S.A.

Transport drogowy

Ruch drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, tak więc ma charakter liniowy.

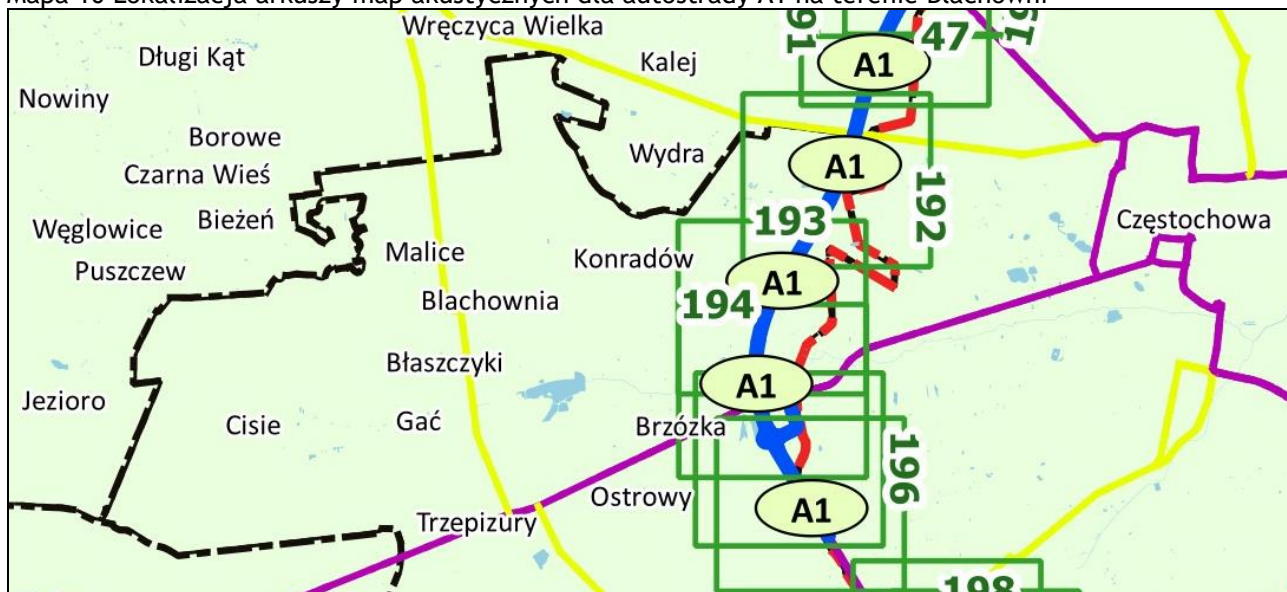
Przez teren gminy przebiegają autostrada A1, droga krajowa nr 46, drogi wojewódzkie nr 904, 492 i 494 oraz drogi powiatowe nr 1020S, 1046S, 1047S, 1049S, 1076S i 1078S.

Monitoring hałasu drogowego

Podmiotem odpowiedzialnym za pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego w województwie śląskim, na terenach nie objętych mapami akustycznymi jest obecnie Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. Na terenie Gminy Blachownia od roku 2012 nie było prowadzonych badań akustycznych na drogach wojewódzkich.

W 2022 roku GDDKiA zleciło opracowanie dokumentu pn. Sporządzenie strategicznych map hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim. Zgodnie z opracowanymi mapami hałasu, istotnym problemem na terenie Blachowni jest autostrada A1. Tereny zagrożone hałasem w obrębie Gminy Blachownia występują wzdłuż miejscowości Stara Gorzelnia oraz Wyrazów. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu mają miejsce w okolicy ul. Wielkoborskiej w miejscowości Stara Gorzelnia.

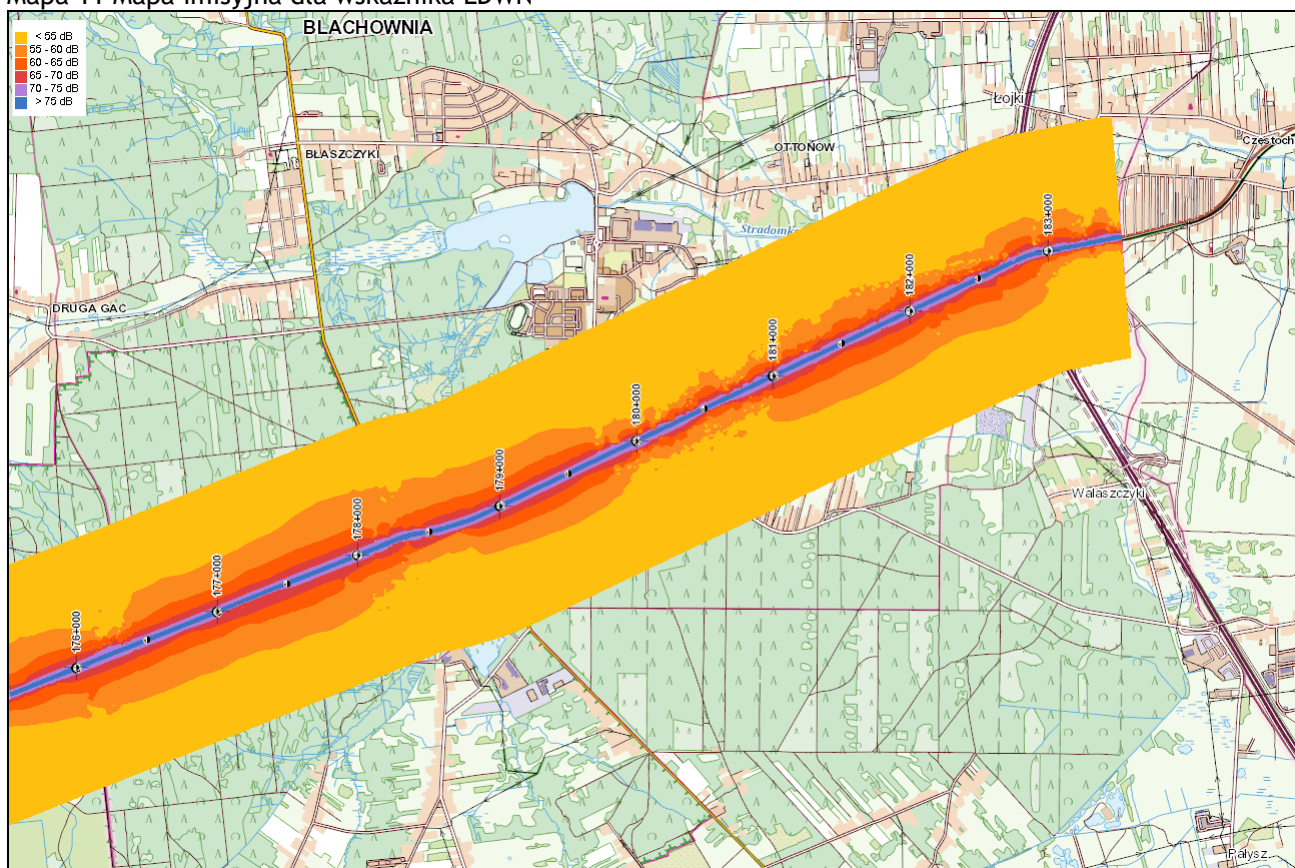
Mapa 10 Lokalizacja arkuszy map akustycznych dla autostrady A1 na terenie Blachowni

Źródło: GDDKiA

W roku 2018 były prowadzone badania akustyczne na drodze krajowej nr 46 na terenie Blachowni na odcinku 178+560 km do 183+425 km. Odnotowano liczne przekroczenia norm hałasu dla wskaźników LDWN i LN.

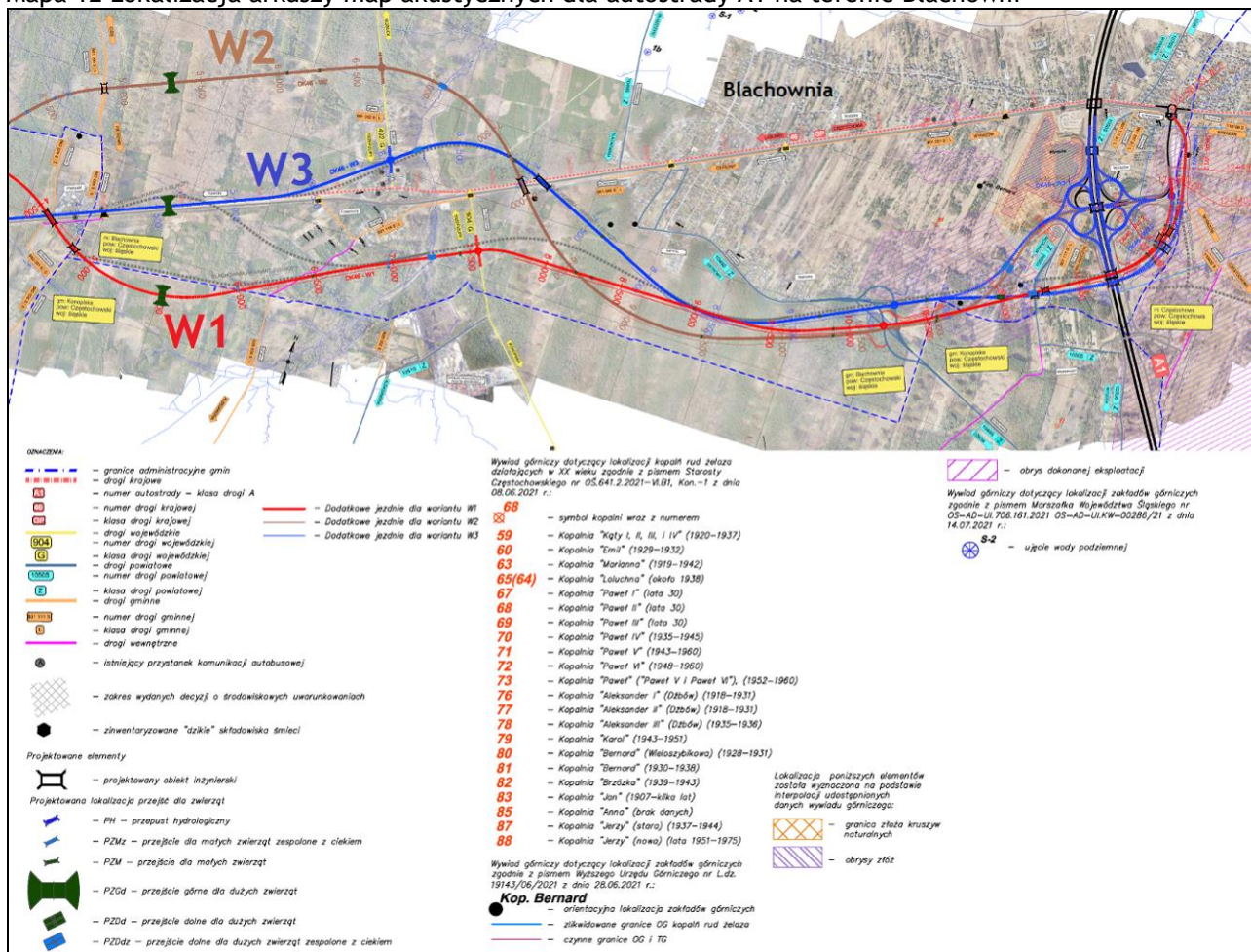
Mapa 11 Mapa imisyjna dla wskaźnika LDWN

Źródło: GDDKiA

W związku z przekroczeniami norm hałasu oraz dużym natężeniem ruchu GDDKiA planuje w latach 2026-2028 budowę obwodnicy DK46 na terenie Gminy Blachownia. Na chwilę obecną rozpatrywane są trzy warianty przebiegu obwodnicy.

Mapa 12 Lokalizacja arkuszy map akustycznych dla autostrady A1 na terenie Blachowni

Źródło: GDDKiA

4.2.2 Analiza SWOT środowiska akustycznego Gminy

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony
Brak dużych zakładów przemysłowych stanowiących źródło nadmiernego hałasu.	Brak regularnych pomiarów środowiska akustycznego gminy.
Brak zagrożeń akustycznych (z wyłączeniem ciągów komunikacyjnych).	Przekroczenia norm hałasu z sektora komunikacyjnego.
Szanse	Zagrożenia
Bieżące inwestycje poprawiające jakość sieci drogowej na terenie gminy (w tym budowa obwodnicy DK46)	Wzrost natężenia ruchu samochodowego.
	Powstawanie nowych dużych zakładów przemysłowych generujących wzmożony hałas produkcyjny.

Zagrożenia/Rekomendacje

Blachownia charakteryzuje się korzystnym klimatem akustycznym.

Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest komunikacja.

W poszczególnych miejscowościach gminy zlokalizowane są zakłady usługowe (budowlane, transportowe, warsztaty samochodowe) i produkcyjne, które mogą wykazywać lokalne oddziaływanie na obiekty położone w bezpośrednim sąsiedztwie.

Zmniejszenie poziomu hałasu, można zrealizować poprzez:

- ograniczenie emisji ze źródła np. zastosowanie nowych rozwiązań technicznych,
- przyszłe planowanie ciągów komunikacyjnych w stosownej odległości strefy chronionej przed hałasem (w stosunku do istniejącej już zabudowy, budowanie obwodnic wyprowadzających jazdę pojazdów poza obszar gęstej zabudowy),
- modernizacja infrastruktury drogowej (bieżące naprawy nawierzchni, stosowanie ekranów dźwiękochłonnych, ograniczenia prędkości itp.),
- stosowanie wymogów bhp wpływających na ograniczenie hałasu na stanowiskach pracy.

4.3 Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne to połączony efekt pól magnetycznego i elektrycznego. Pole elektromagnetyczne występuje zawsze i wszędzie - energia towarzysząca zjawiskom elektromagnetycznym, to jedna z najstarszych form energii we Wszechświecie, która była jednym z czynników kształtujących ewolucję Ziemi. Źródłem pola elektromagnetycznego są także wszelkie organizmy żywe, w tym człowiek.

Dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego (PEM) w Polsce zostały zharmonizowane z zaleceniem Rady Europejskiej z dnia 1 stycznia 2020 roku. Aktem prawnym regulującym tę kwestię jest rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. poz. 2448).

Metody pomiarów PEM określa rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 258)³

Na terenie Gminy Blachownia głównymi emitarami promieniowania niejonizującego są:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 110 kV,
- napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia o wartości 15 kV,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej.

---

³Dane: <https://www.gov.pl/web/5g/dopuszczalne-wartosci-pola-elektromagnetycznego-w-polsce>

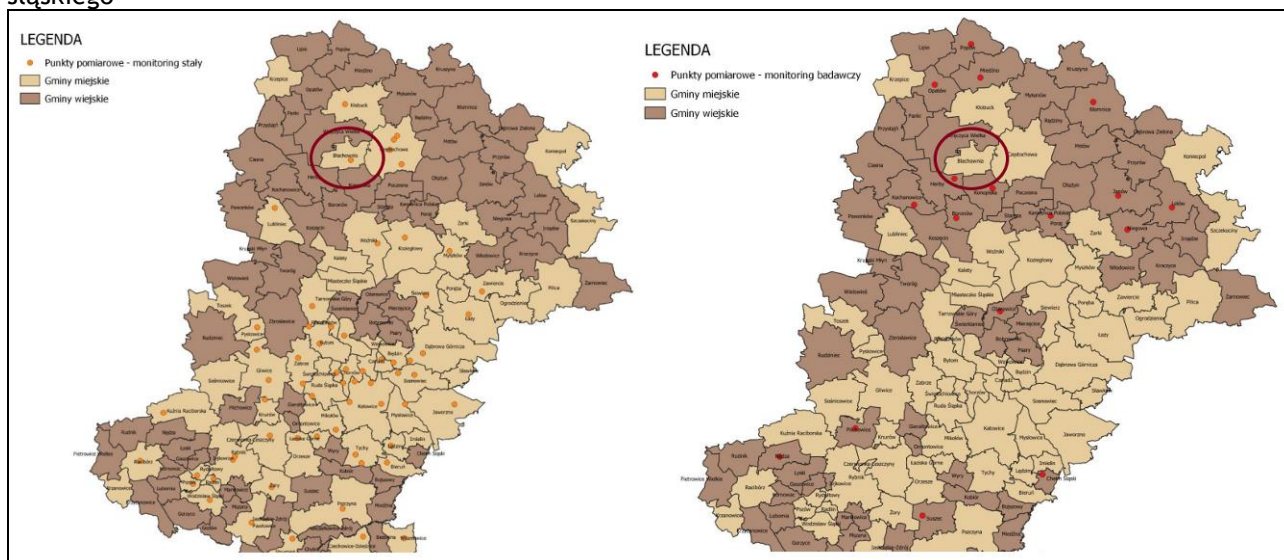
Mapa 13 Mapa rozmieszczenia stacji bazowych telefonii komórkowej oraz napowietrznej linii elektroenergetycznej (110kV)

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych beta.btsearch.pl

Badania poziomu promieniowania niejonizującego prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

Mapa 14 Rozmieszczenie punktów monitoringu PEM (stałego i badawczego) na terenie województwa śląskiego

Źródło: opracowanie własne na bazie dokumentu pn. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie śląskim.

Od wejścia w życie nowego rozporządzenia w sprawie pomiarów okresowych PEM tj. od 2021 roku, siatkę punktów pomiarowych podzielono na 2 części:

- monitoring stały,
- monitoring badawczy.

Punkty pomiarowe dla stałej sieci monitoringu PEM wyznacza się dla każdego województwa, dla dwuletniego cyklu pomiarowego, na obszarze wszystkich miast w następującej ilości:

- 1) poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- 2) w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe,
- 3) w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe

W Blachowni punkt pomiarowy (monitoring stały) został zlokalizowany przy ul. Sienkiewicza.

Wynik pomiaru wynoszący $1,0 \text{ V/m}^4$ nie wykazuje przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami, poziomy PEM w środowisku uznaje się za dopuszczalne, jeżeli wartość wskaźnika MME nie przekracza 1.

4.3.1 Analiza SWOT oddziaływania pola elektromagnetycznego

Pola elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych natężenia pól elektromagnetycznych. Niski poziom zagęszczenia infrastruktury będącej emitorem pola elektromagnetycznego.	Lokalizacja źródeł PEM na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
Rozwój technologii proekologicznej również w obrębie sieci elektrycznych i teletechnicznych celem ograniczenia negatywnego oddziaływania tego sektora na środowisko naturalne i zdrowie człowieka.	Znaczný rozwój infrastruktury będącej potencjalnym źródłem emisji pola elektromagnetycznego.

⁴ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Monitoring pól elektromagnetycznych, <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-pol-elektromagnetycznych> (dostęp 26.08.2021)

Zagrożenia/Rekomendacje

Biorąc pod uwagę dane z raportu wykonanego w 2021 roku przez WIOŚ w Katowicach oraz biorąc pod uwagę charakterystykę występowania obecnej infrastruktury emitującej pole elektromagnetyczne należy wskazać, iż obecnie nie definiuje się na terenie Gminy Blachownia zagrożeń wynikających z ponadnormatywnych poziomów natężeń pola elektromagnetycznego.

Jednocześnie rekomenduje się monitoring poziomów pól elektromagnetycznych, w celu uniknięcia przekroczeń w przyszłości.

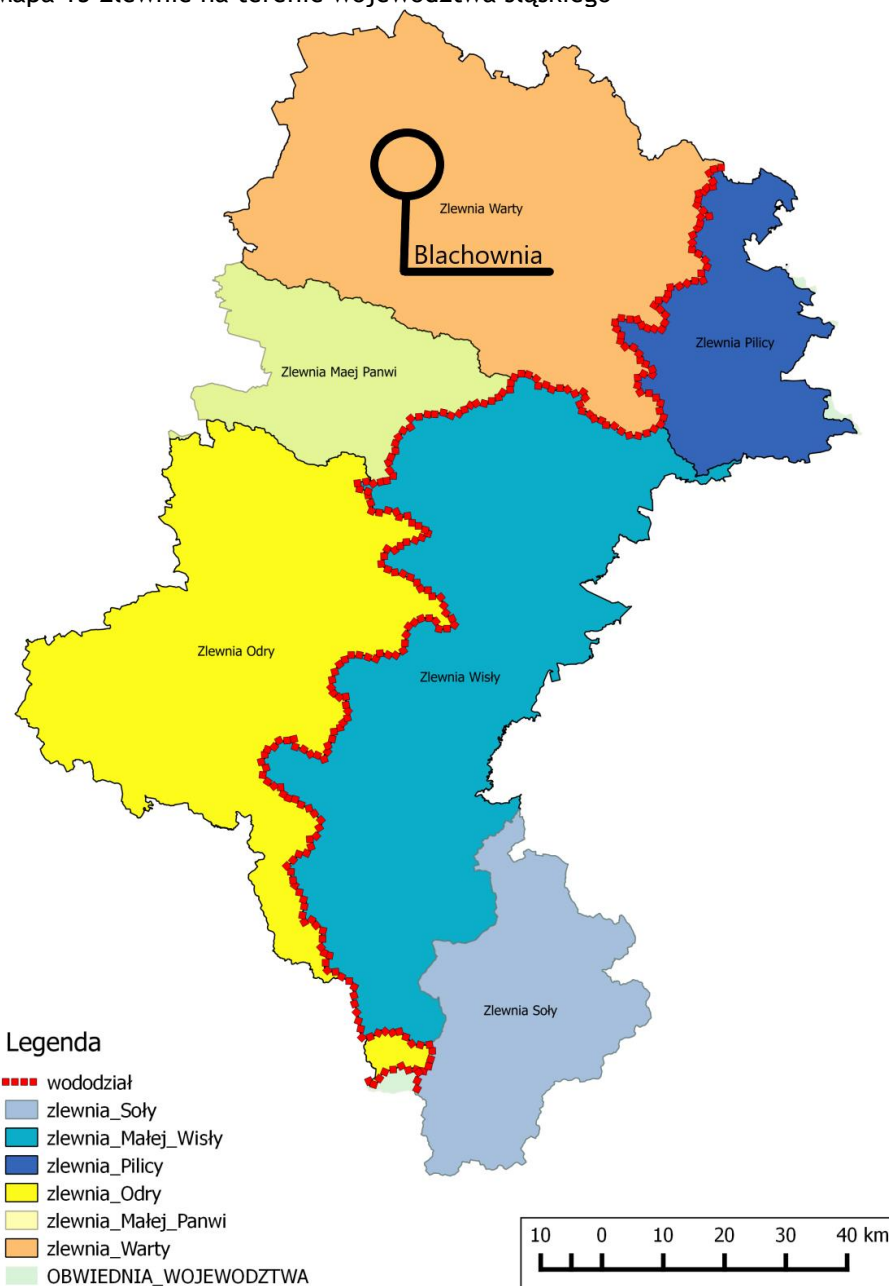

4.4 Gospodarowanie wodami

Wody powierzchniowe

Obszar gminy pod względem hydrograficznym należy do zlewni rzeki Warty.

Mapa 15 Zlewnie na terenie województwa śląskiego

Źródło: Program małej retencji dla Województwa Śląskiego - aktualizacja 2016 r

Głównym elementem sieci hydrograficznej gminy jest rzeka Stradomka, przepływająca przez centralną część gminy z zachodu w kierunku wschodnim. Stradomka jest lewostronnym dopływem Warty, do której uchodzi na terenie miasta Częstochowy.

Stradomka na całym odcinku przepływającym przez gminę została regulowana. Ze względu na brak prowadzonych prac konserwacyjnych w obrębie koryta Stradomki, ulega ono stopniowej naturalizacji. Teren gminy odwadniany jest ponadto poprzez liczne dopływy Stradomki. Uzupelnienie sieci hydrograficznej stanowią dodatkowo liczne rowy odwadniające.

W centralnej części gminy znajduje się sztuczny zbiornik wodny, tj. Jezioro Blachownia, powstały na skutek spiętrzenia wód Stradomki i jej prawobrzeżnego dopływu - Aleksandrii. Jego powierzchnia wynosi około 28 ha, a wraz z przyległymi stawami około 35 ha. Dzięki wsparciu ze środków zewnętrznych, zrealizowano projekt pn.: Rekultywacja śródmiejskiego zbiornika „Blachownia” wraz z zagospodarowaniem otoczenia.

Zakres inwestycji obejmował m.in.:

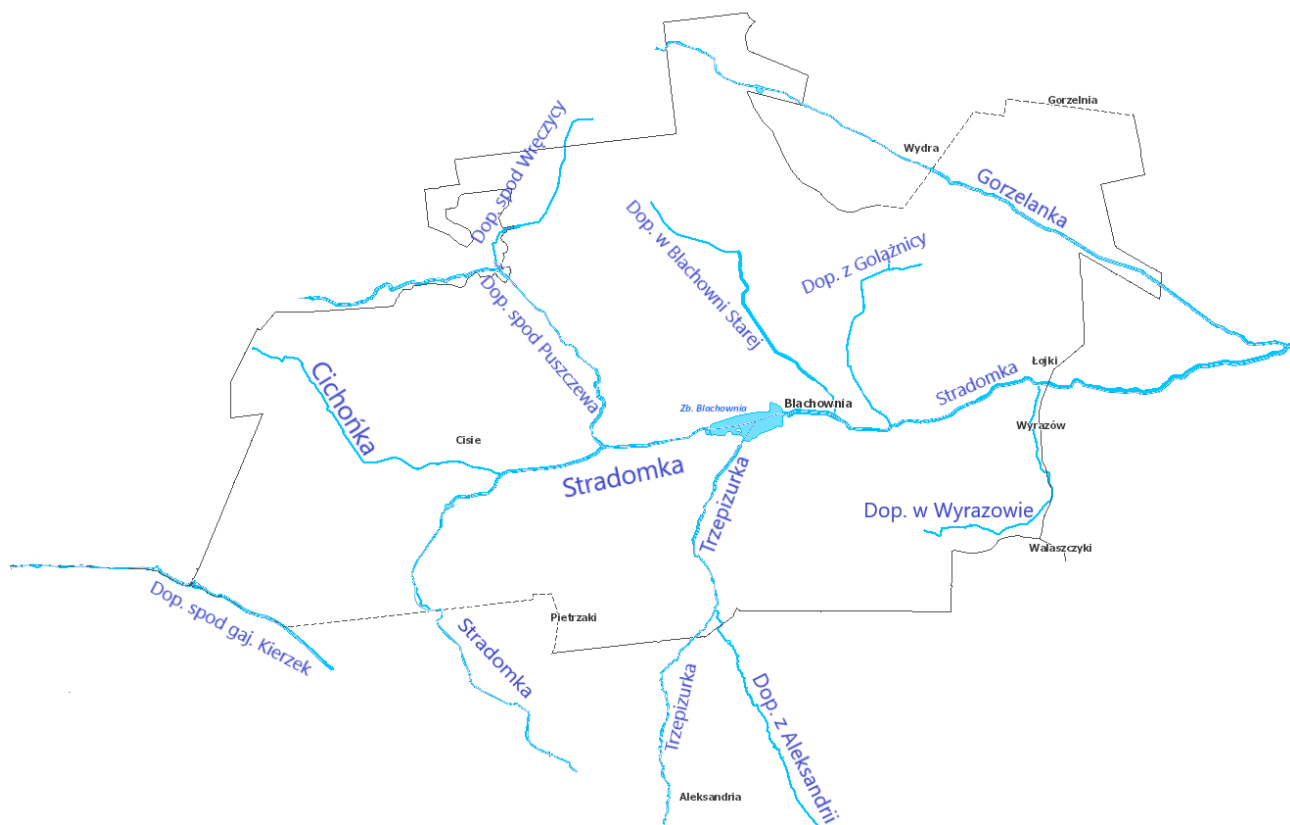
- Rekultywację wód powierzchniowych zbiornika polegającą na odmuleniu zbiornika i działania mające chronić mokradła powyżej zbiornika,
- Modernizację układu nawierzchni parkingu przy ul. Wczasowej,
- Budowę ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż jeziora,
- Budowę mostków wzdłuż jeziora,
- Budowę wież widokowych,
- Montaż urządzeń parkowych takich jak: ławki, lampy, kosze.

Rekultywacja śródmiejskiego zbiornika Blachownia wraz z zagospodarowaniem otoczenia przyczyniła się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Dzięki realizacji projektu zwiększyła się dostępność mieszkańców do infrastruktury zieleni oraz zwiększy się różnorodność fauny i flory. Projekt przyczynił się do ograniczenia degradacji środowiska, na terenie którym został objęty.

Mapa 16 Wody powierzchniowe na tle gminy

Źródło: Opracowanie własne na bazie hydroportal.gov.pl

Ocenę stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników badań pozyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu.

Tabela 6 Zestawienie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) na terenie Gminy Blachownia

Nazwa	Kod JCWP	Status JCWP	Aktualny stan lub potencjał JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
„Liswarta do Młynówki Kamińskiej”	PLRW 6000171816192	Naturalna część wód	Dobry	Niezagrożona
„Stradomka do wypływu ze Zbiornika Blachownia”	PLRW 6000161812399	Naturalna część wód	Zły	Niezagrożona
„Stradomka od wypływu ze Zbiornika Blachownia do ujścia”	PLRW 60001618129	Silnie zmieniona część wód	Zły	Zagrożona
„Gorzelandka”	PLRW 60001618126	Naturalna część wód	Zły	Niezagrożona
„Pankówka”	PLRW 600017181649	Naturalna część wód	Dobry	Niezagrożona

Źródło: wody.isok.gov.pl

Wody podziemne

Główne zbiorniki wód podziemnych

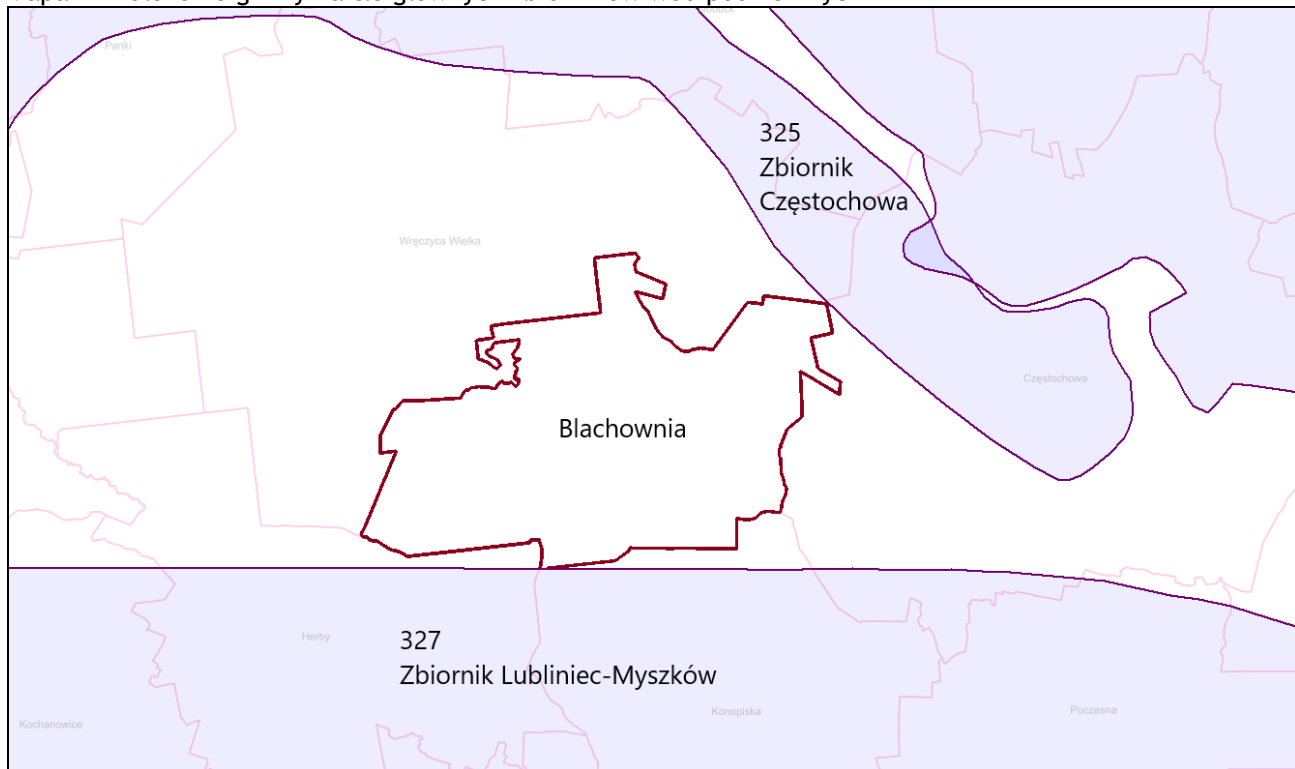

Gmina Blachownia leży pomiędzy dwoma Głównymi Zbiornikami Wód podziemnych (GZWP):

- GZWP nr 325 - Zbiornik Częstochowa (W)
- GZWP nr 327 - Zbiornik Lubliniec-Myszków

Mapa 17 Położenie gminy na tle głównych zbiorników wód podziemnych

Źródło: <http://epsh.pgi.gov.pl/>

Jednolite części wód podziemnych

Teren gminy położony jest w zasięgu dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd). Zachodnia część gminy pozostaje w zasięgu JCWPd nr 98 (identyfikator UE: PLGW 600098). Wschodnia część gminy znajduje się w zasięgu JCWPd nr 99 (identyfikator UE: PLGW 600099).

Na terenie Gminy Blachownia znajduje się punkty pomiarowy Q 42 - w utworach czwartorzędowych, w ramach krajowego monitoringu wód podziemnych prowadzonego przez WIOŚ w Katowicach. stan wód podziemnych w rejonie Gminy Blachowni jest stabilny, choć nie zadowalający bo na przestrzeni lat bezzmiennie woda klasyfikowana jest do III klasy ze względu na zawartość azotanów oraz pH.

Tabela 7 Wyniki jakości wód podziemnych dla punktu pomiarowego znajdującego się na terenie gminy Blachownia

Nazwa punktu	Miejscowość	Gmina	Nr JCWPd 172	Klasa jakości w 2020	Wskaźnik odpowiadający danej klasie	
					III	IV
Q42/R	Blachownia	Blachownia	pow. częstochowski	III	NO ₃	pH

Źródło: www.gios.gov.pl

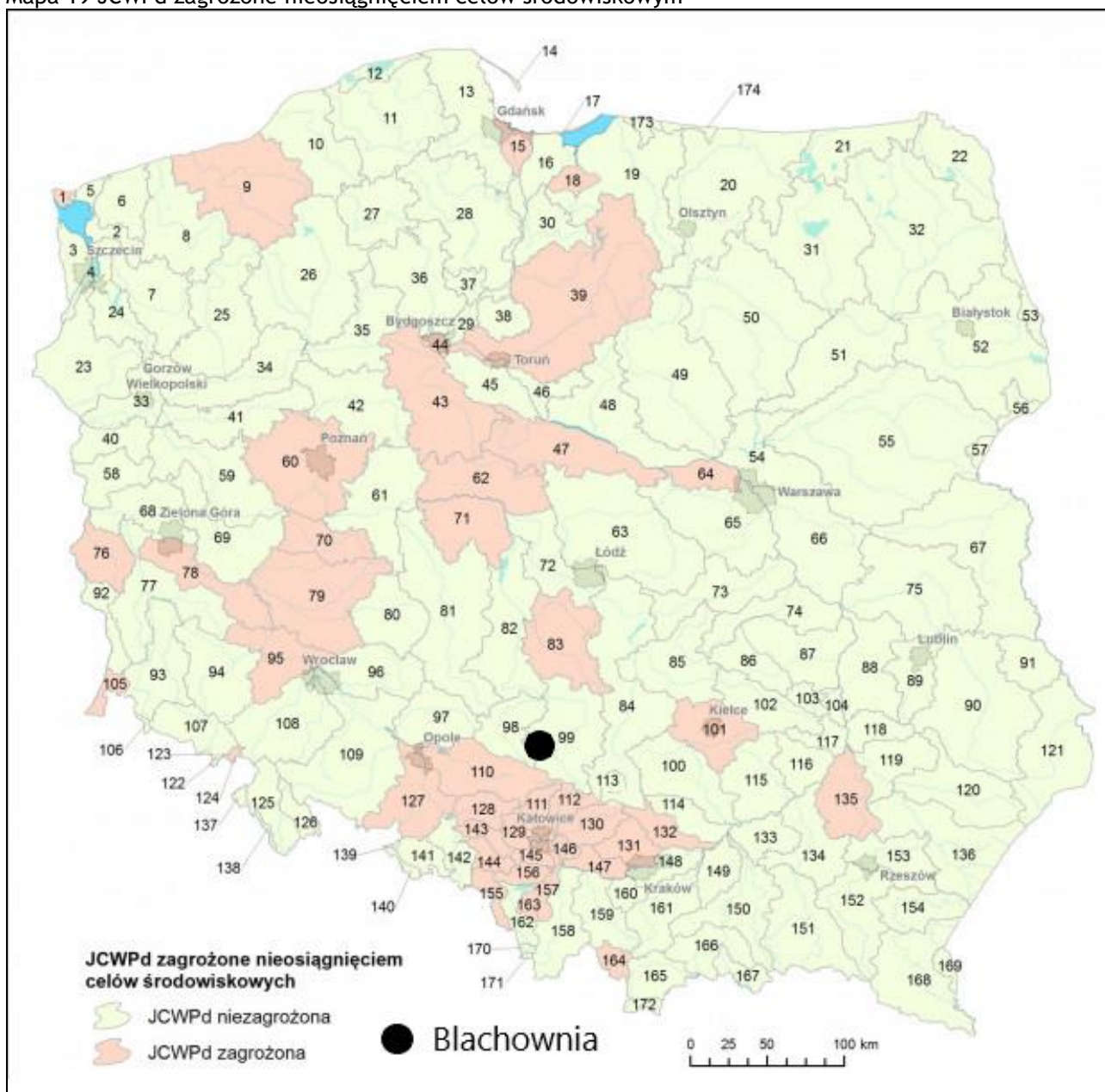
Mapa 18 Położenie gminy na tle JCWPd

Źródło: Opracowanie własne na bazie <https://www.pgi.gov.pl>

W ramach opracowywania charakterystyk JCWPd przeprowadzona została analiza warunków hydrogeologicznych w poszczególnych JCWPd pod kątem naturalnych właściwości ochronnych warstw wodonośnych wyrażonych m.in. poprzez stopień zagrożenia głównego użytkowego poziomu wodonośnego, podatność na zanieczyszczenie, izolację od powierzchni terenu, a także głębokość występowania wód podziemnych i rodzaj ośrodka wodonośnego - porowy, szczelinowo-porowy lub szczelinowo-krasowy. **42 jednolite części wód podziemnych określono jako zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.** Na terenie Gminy Blachownia nie występują wody podziemne zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Mapa 19 JCWPd zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowym

Źródło: Opracowanie własne na bazie <https://www.pgi.gov.pl/images/psh/artykuly/jcwpd/174-z-ocen>

Zagrożenie powodziowe

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, zgodnie z art. 171 ust. 8 ustawy - Prawo wodne oraz art. 14 Dyrektywy Powodziowej, podlegają przeglądowi oraz w razie potrzeby aktualizacji w cyklach 6-letnich, w związku z potrzebą oceny zmian ryzyka powodziowego oraz koniecznością planowania i realizacji działań mających na celu ograniczenie negatywnych konsekwencji powodzi dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy - Prawo wodne projekty map zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały sporządzone przez Wody Polskie w uzgodnieniu z właściwymi wojewodami. Natomiast zgodnie z art. 171 ust. 2 projekty map zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych zostały przygotowane przez dyrektorów urzędów morskich.

Rzeki lub odcinki rzek, dla których sporządzono MZP i MRP w II cyklu planistycznym przedstawiono na poniższej mapie.

Mapa 20 Rzeki lub odcinki rzek, dla których sporządzono MZP i MRP⁵ w II cyklu planistycznym

Źródło: <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/mapy-zagrozenia-i-mapy-ryzyka-powodziowego>

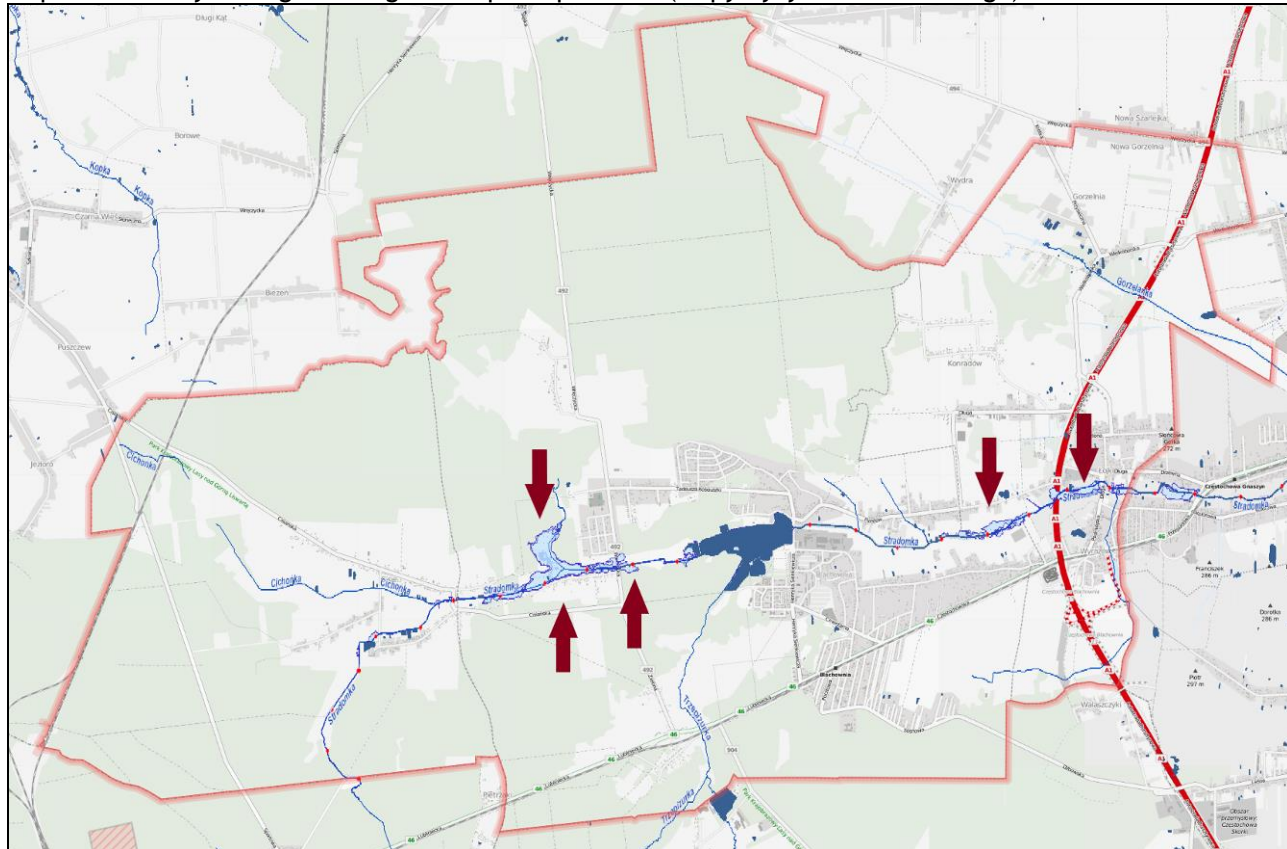
⁵ MZP/MRP - Mapa zagrożenia powodziowego/ Mapa ryzyka powodziowego

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego na terenie Gminy Blachownia tego typu zjawiska występują w obrębie rzeki Stradomka. Na mapie poniżej wskazano zasięgi obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie wystąpienia wód Q 0,2%, 1% i 10%.

Największy obszar narażony na wystąpienie powodzi to dolina rzeki Stradomka - obszar zalań i podtopień obejmuje grunty orne i łąki przyległe do rzeki w miejscowościach Blachownia i Łojki.

Mapa 21 Obszary szczególnie zagrożone podtopieniami (Mapy Ryzyka Powodziowego)

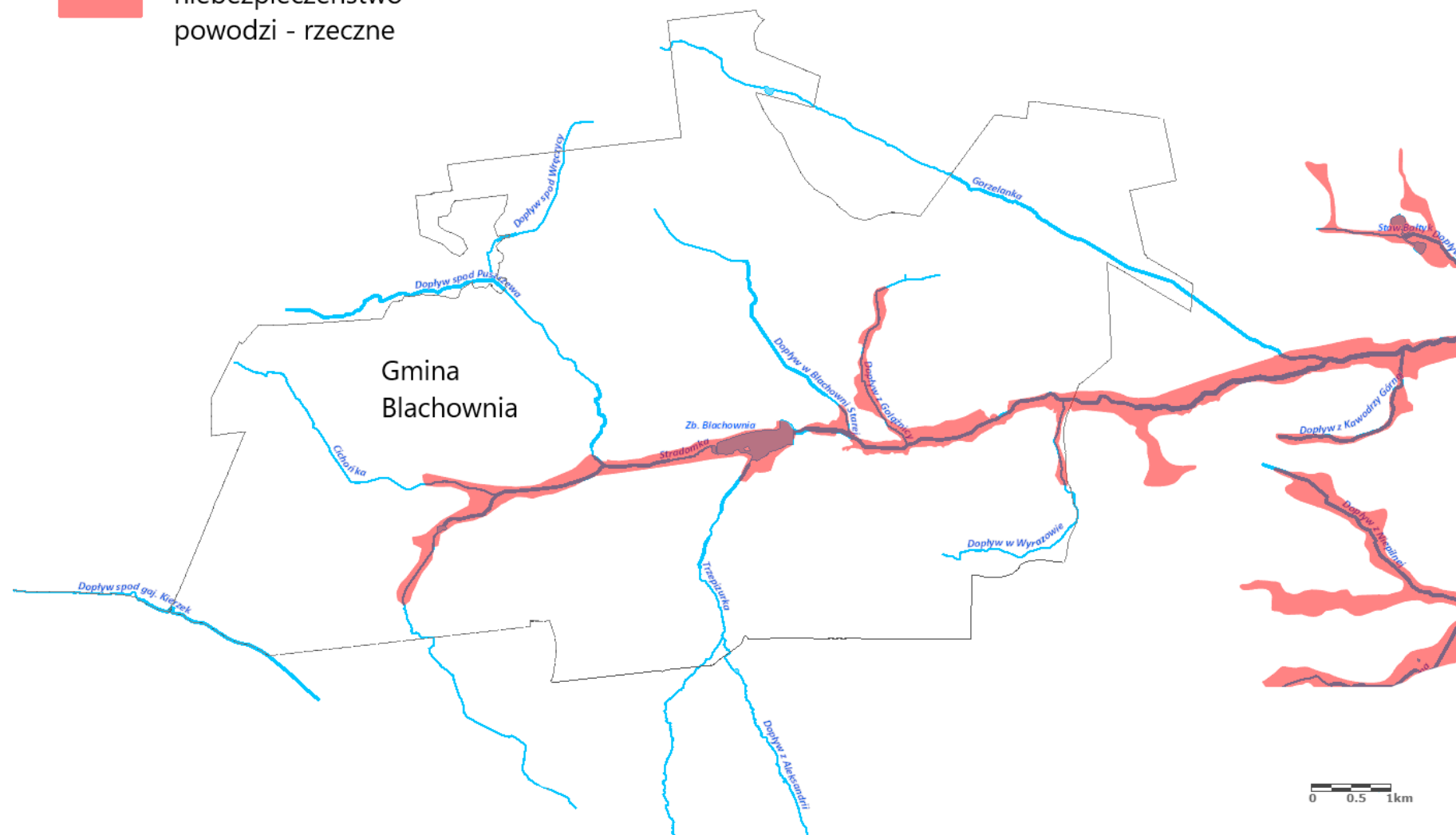
Źródło: <https://sip.gison.pl/blachownia>

Mapa 22 Wstępna ocena ryzyka powodziowego

obszary narażone na
niebezpieczeństwo
powodzi - rzeczne

Źródło: geoportal.gov.pl

4.4.1 Analiza SWOT - gospodarowanie wodami na terenie gminy Blachownia

Gospodarowanie wodami	
Silne strony	Słabe strony
Wysoka świadomość sektora publicznego (pracownicy Urzędu Miasta oraz jednostek mu podległych) związana z koniecznością prowadzenia działań zapobiegawczych związanych z ochroną powierzchniowych i podziemnych wód na terenie gminy. Wdrożony system zarządzania kryzysowego na terenie gminy - przeciwdziałania intensywnym i długotrwałym opadom powodującym lokalne podtopienia.	Występowanie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych jednolitej części wód powierzchniowych PLRW 60001618129
Szanse	Zagrożenia
Wzrost poziomu skanalizowania gminy. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie brak możliwości budowy sieci kanalizacyjnej. Stosowanie w rolnictwie nowoczesnych i proekologicznych środków ochrony roślin. Ograniczenie spływów zanieczyszczeń obszarowych poprzez m.in. zakaz lokalizacji inwestycji „wodochłonnych” i szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Zakaz zabudowy, groduzenia i innej działalności mogącej spowodować degradację szaty roślinnej porastającej skarpy koryt potoków. Dostępność środków finansowych na współfinansowanie inwestycji poprawiającej stan gospodarki wodnej i ekosystemów na terenie gminy.	Dalsze skażenie wód podziemnych i powierzchniowych przez sektor komunalny (wykorzystywanie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych). Ograniczona ilość środków finansowych na inwestycje poprawiające parametry jakościowe wód na terenie gminy.

Zagrożenia/rekomendacje

Zagrożeniami

- **nieszczelne szamba,**

Uporządkowanie gospodarki ściekowej jest zatem działaniem kluczowym z punktu widzenia konieczności poprawy jakości stanu wód na terenie gminy. Należy dążyć do zwiększenia stopnia skanalizowania terenów gminnych.

- **niekontrolowane spływy powierzchniowe z obszarów rolniczych /zbiorników gnojowicy, obornika, składów surowców i produktów roślinnych, bezpośrednie zrzuty ścieków sanitarnych do cieków powierzchniowych - dotyczy terenów na których prowadzone są uprawy rolne, przede wszystkim miejscowość Cisie.**

Rekomendacje

Należy dążyć do osiągnięcia optymalnej retencyjności obszaru gminy poprzez ochronę terenów podmokłych, źródłiskowych, naturalnych źródeł, cieków, zbiorników wodnych, torfowisk.

Zakaz zabudowy, grodzenia i innej działalności mogącej spowodować degradację szaty roślinnej porastającej skarpy koryt potoków.

Kluczowym działaniem jest również prowadzenie działań edukacyjnych związanych z ochroną wód.

W zakresie działań przeciwpowodziowych:

1. Ograniczanie wprowadzania nowej zabudowy, szczególnie w obszarach występujących ciągów ekologicznych oraz na gruntach słabo nośnych.
2. W przypadku lokalizacji obiektów kubaturowych zaleca się spełnienie poniższych warunków: projektowane obiekty nie powinny w istotny sposób utrudniać odpływu (przepływu) wód opadowych, w szczególności nie powinny pogarszać warunków wodnych w obrębie sąsiednich nieruchomości (należy wykluczyć w określonych przypadkach zmianę ukształtowania terenu i budowę niektórych rodzajów płotów, które mogłyby wpłynąć w niekorzystny sposób na przepływ wód powierzchniowych); nowe zagospodarowanie terenu powinno korespondować z systemem odprowadzania wód opadowych (kanalizacją deszczową, systemem otwartych rowów).

4.5 Gospodarka wodno - ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Źródłem zaopatrzenia ludności Gminy Blachownia w wodę są wody podziemne z trzech głównych pięter wodonośnych tj. czwartorzędowego, jurajskiego (z poziomami wodonośnymi: górno i środkowojurajskim) oraz triasowego.

Na terenie gminy zlokalizowane są ujęcia wód podziemnych, służące Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie do produkcji wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Poniżej przedstawiono ich charakterystykę, zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi.

- **Nazwa ujęcia: „Blachownia”.**

Organ wydający, nr pozwolenia, data wydania: Starosta Częstochowski OŚ.6341.73.2017.IV.PW z dnia 08 listopada 2017 r. Starosta Częstochowski OS.IV.6223 - 4/21/2010 z 31 grudnia 2010r.

Określona wielkość poboru: $Q_{\max}(h) = 100 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śr}}(d) = 300 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q(r) = 110\,000 \text{ m}^3/\text{a}$.

Data ważności: do 31 grudnia 2030 r.

Ujęty(e) poziom/ piętro wodonośne: czwartorzęd (Q).

- **Nazwa ujęcia: „Cisie”.**

Organ wydający, nr pozwolenia, data wydania: Starosta Częstochowski OŚ.6341.72.201.7.IV.PW z dnia 08 listopada 2017 r. Starosta Częstochowski OS.V.6341.32.2012.IV,11 z dnia 12 lipca 2012 r.

Określona wielkość poboru: $Q_{\max}(h) = 75 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śr}}(d) = 300 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q(r) = 110\,000 \text{ m}^3/\text{a}$.

Data ważności: do 30 czerwca 2032 r.

Ujęty(e) poziom/ piętro wodonośne: czwartorzęd (Q).

Łączne zapotrzebowanie na wodę w gminie wynosi $Q_{\text{śr}}.d. = 2\,343,41 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\max} d. = 2\,998,30 \text{ m}^3/\text{d}$. W celu pokrycia niedoborów wody w godzinach największego poboru konieczne jest dostarczanie wody z innego źródła. Tę rolę spełnia hydrofornia w Gnaszynie Dolnym, pompująca wodę z częstochowskiej sieci miejskiej do magistrali wodnej Częstochowa-Blachownia.

W okresach najniższych zapotrzebowań na wodę, sieć zaopatrywana jest w wodę z ujęcia w Blachowni. Ujęcie „Blachownia” posiada 2 studnie o głębokości 46 m i 48 m.

Dla w/w ujęć, w ramach jakościowej ochrony wód podziemnych utworzone są strefy ochronne ujęć - bezpośredniej i pośredniej.

Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy stan na 2021 (dane GUS/BDL):

- Długość sieci: 91,1 km.
- Stopień zwodociągowania gminy: 94%.

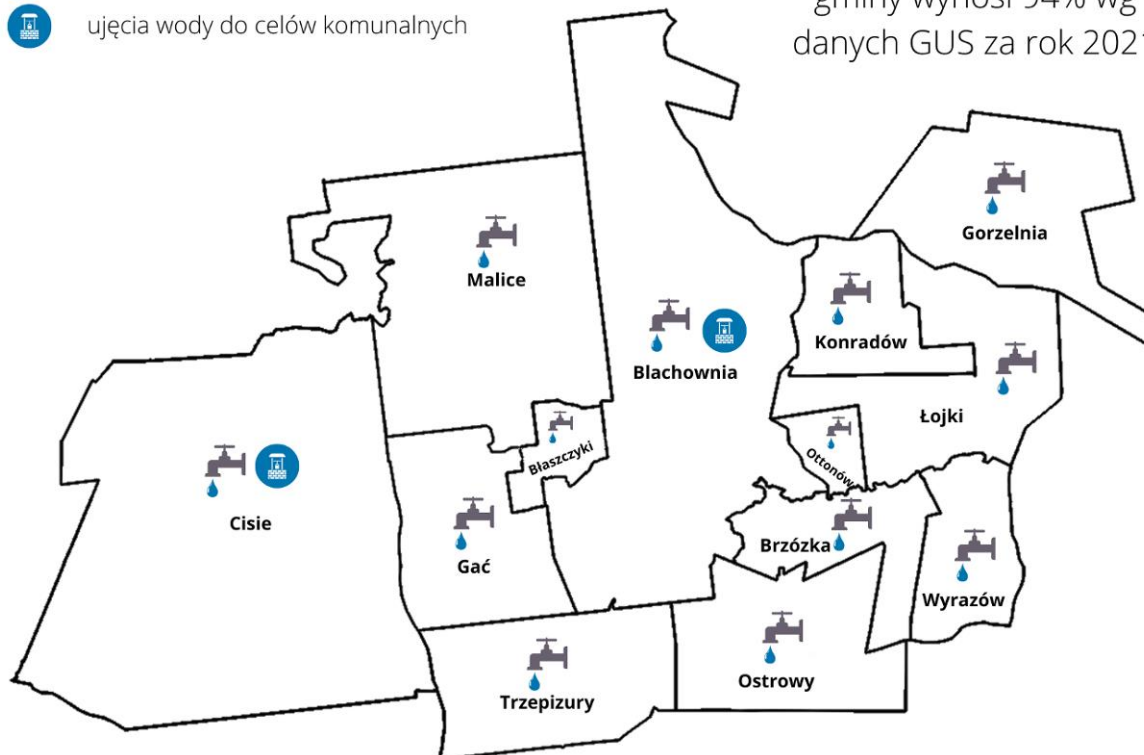
Na terenie miasta Częstochowa znajduje się ujęcie wód podziemnych „Wielki Bór”, którego strefa ochrony pośredniej częściowo obejmuje teren miejscowości Nowa Gorzelnia

Rysunek 14 System wodociągowy na terenie Gminy Blachownia

- sołectwa zwodociągowane
 ujęcia wody do celów komunalnych

Stopień zwodociągowania
gminy wynosi 94% wg
danych GUS za rok 2021

Długość sieci wodociągowej 91,1 km wg danych GUS za rok 2021

Źródło: Opracowanie własne

System kanalizacji sanitarnej

Uchwałą nr 92/XIV/2019 Rady Miejskiej w Blachowni z dnia 23 października 2019 r., wyznaczona została aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 13563, z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Blachownia, której obszar obejmują miejscowości:

- Gmina Blachownia: Blachownia, Łojki, Wyrazów,
- Miasto Częstochowa: Gnaszyn Dolny, Gnaszyn Górny.

Oczyszczalnia ścieków Blachownia - to mechaniczno-biologiczna instalacja wykorzystująca technologię osadu czynnego. W latach 2013-2014 oczyszczalnia została zmodernizowana i dostosowana do aktualnych wymogów prawnych i technologicznych. Układ jest w pełni zautomatyzowany, posiada możliwość sterowania ręcznego i zdalnego z komputera. W oczyszczalni funkcjonuje punkt zlewny, gdzie dowożone są ścieki ze zbiorników bezodpływowych. Pozwolenie wodnoprawne: decyzja Starosty Częstochowskiego nr OŚ/6341.101.2013-V.34 z dnia 16 grudnia 2013r. z terminem obowiązywania do 31 grudnia 2023 r. Przepustowość - 2505 m³/dobę.

Uchwałą Rady Miejskiej w Blachowni nr 92/XIV/2019 z dnia 23 października 2019 r., wyznaczono obszar i granice aglomeracji Gminy Blachownia.

Rysunek 15 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Blachownia

Oczyszczalnia ścieków - 1 szt.

Długość sieci kanalizacyjnej - 34,9 km
Ilość nieruchomości podłączonych do sieci - 1234 szt.

Bezodpływowe zbiorniki - 1720 szt.

Przydomowe oczyszczalnie ścieków - 101 szt.

obręby z siecią kanalizacji

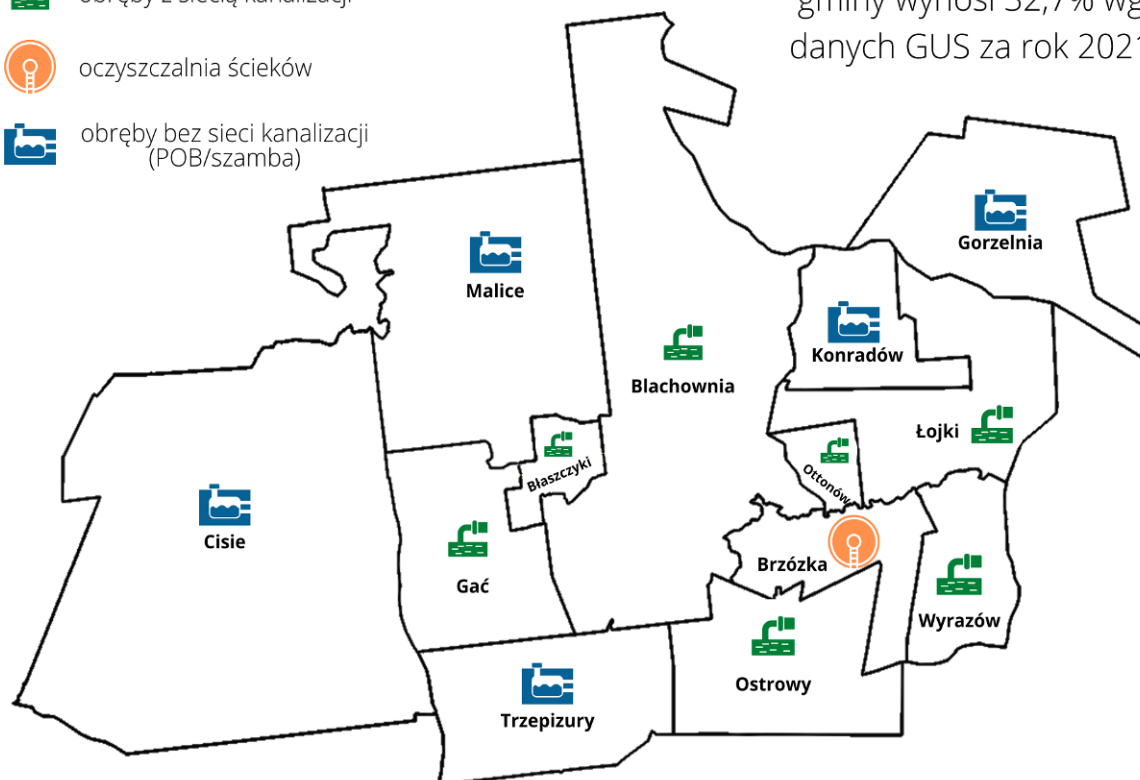

oczyszczalnia ścieków

obręby bez sieci kanalizacji
(POB/szamba)

Stopień skanalizowania
gminy wynosi 32,7% wg
danych GUS za rok 2021

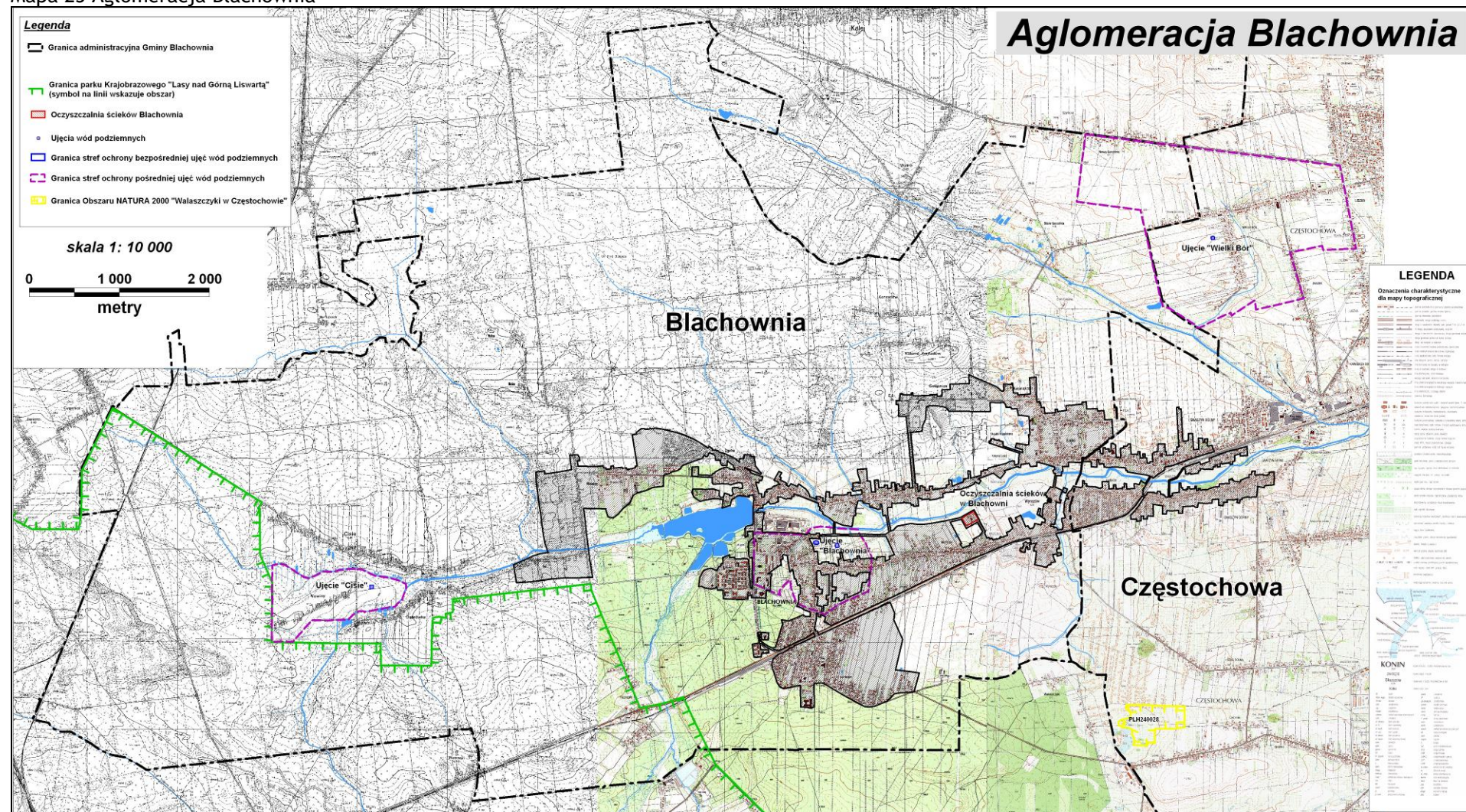

Długość sieci kanalizacyjnej 34,9 km wg danych GUS za rok 2021

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 23 Aglomeracja Błachownia

Źródło: Uchwała Rady Miejskiej w Błachowni nr 92/XIV/2019 z dnia 23 października 2019 r

4.5.1 Analiza SWOT -gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
Wyznaczona uchwałą Rady Miasta Blachownia aglomeracja. Wysoka świadomość pracowników UM w Blachowni o konieczności rozbudowy sieci kanalizacyjnej, a w przypadku braku technicznych i ekonomicznych możliwości jej rozbudowy wdrożenie innych alternatywnych rozwiązań (np. przydomowe oczyszczalnie ścieków).	Niski stopień skanalizowania gminy. Wykorzystywanie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych (szamba).
Szanse	Zagrożenia
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej. Dalszy rozwój sieci wodociągowej oraz modernizacja istniejącej sieci.	Przedostawanie się nieczystości sanitarnych z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych (skażenie wód powierzchniowych i podziemnych).

Zagrożenia/rekomendacje

Największym problemem w sektorze wodno-ściekowym gminy jest wykorzystywanie na terenach nieskanalizowanych, często nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.

Rekomenduje się dalszą kontynuację zadań związanych ze skanalizowaniem obszarów gminy (alternatywnie w przypadku braku technicznej możliwości budowy sieci kanalizacyjnej, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków).

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego należy sukcesywnie wykonywać sieć kanalizacyjną na nowotworzonych terenach przeznaczonych pod zabudowę. Skanalizowanie całej gminy, zagwarantuje właściwe dociążenie istniejącej oczyszczalni, co wpłynie na obniżenie kosztów jednostkowych eksploatacji oczyszczalni.

Realizacja systemu kanalizacyjnego winna odbywać się z maksymalnym wykorzystaniem możliwości grawitacyjnego spływu ścieków. W przypadku braku możliwości grawitacyjnego odprowadzania ścieków należy zastosować systemy grawitacyjno-pompowe jako kontynuacja istniejącego układu sieci.

W ramach rozwoju infrastruktury wodociągowej rekomenduje się:

- utrzymanie istniejącej, rozbudowę i budowę projektowanej sieci wodociągowej;

– określenie zasad rozbudowy i budowy systemu infrastruktury w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

4.6 Zasoby geologiczne

Zagrożenie osuwiskami i ruchami masowymi ziemi

Na obszarze Blachowni nie występuje zagrożenie powierzchniowymi ruchami masowymi w obrębie naturalnie ukształtowanych stoków - nachylenia tylko wyjątkowo przekraczają 5%. Nachylenia w granicach 12 - 30%, a sporadycznie większe, występują w obrębie wydmy przy zachodniej granicy Blachowni. Stoki wydmy są ustabilizowane pokrywą roślinności leśnej. Podobne nachylenia charakteryzują miejscami krawędzie teras rzecznych, jednak w tym przypadku wysokości względne nie przekraczają 3 metrów⁶.

Antropogeniczne formy rzeźby związane są głównie z dawną eksploatacją rud żelaza. Obejmują hałdy o wysokościach względnych od 3 m do ponad 40 m wysokości, zajmujące łączną powierzchnię ok. 48 ha

Tereny przemysłowe i zdegradowane

Na terenie gminy Blachownia występują wyrobiska dawnej kopalni Brzózka oraz rud metali (głównie w północno-wschodniej części gminy). Jak wskazano w aktualizacji Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, w przypadku planowania inwestycji na terenach objętych wyrobiskami, należy przeprowadzić rozpoznanie warunków posadowienia obiektów budowlanych w tych rejonach ze względu na płytkie występowanie dawnych wyrobisk górniczych, mogących zawierać w dalszym ciągu nie zaciśnięte pustki stanowiące potencjalne zagrożenia dla zabudowy powierzchni.

Dodatkowo zgodnie z zapisami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Blachownia na lata 2016-2023, przyjętego uchwałą Rady Miasta Blachownia nr 216/XXXVIII/2017 z dnia 26 kwietnia 2017 r., wyznaczony został obszar zdegradowany składający z dwóch podobszarów sołectwa Łojki oraz Miasta Blachownia, które charakteryzują się tożsamą koncentracją negatywnych zjawisk tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego w pierwszej kolejności problemów społecznych, środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Obszary przeznaczone do rewitalizacji zgodnie z LPR przedstawiono w rozdz.2.2. opracowania.

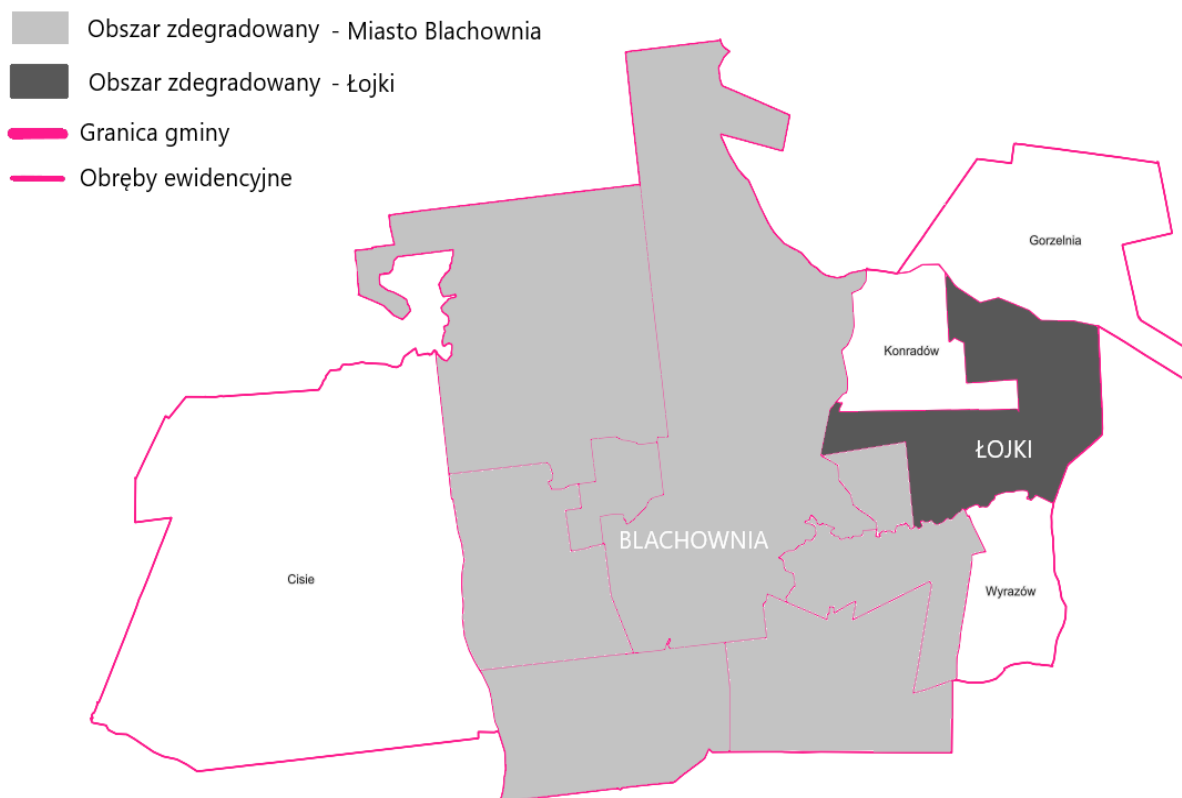
---

⁶ Aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Blachownia.

Mapa 24 Mapa wyznaczonego w ramach LPR obszaru zdegradowanego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z LPR dla Gminy Blachownia na lata 2016-2023

Ochrona zasobów kopalin

W granicach gminy, występują udokumentowane złoża surowców. W ich zasięgu wyznaczono także tereny oraz obszary górnicze. Zestawienie złóż surowców naturalnych przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8 Złoża kopalin na terenie gminy

Lp	Nazwa złoża	Charakterystyka	Opis działalności
1	Herby	kruszywa naturalne, złożo o powierzchni 85,3 ha, lokalizacja: sołectwo Cisie	HERBY 1 - Ustanowione dla eksploatacji piasków budowlanych ze złoża „Herby”, na podstawie koncesji Marszałka Województwa Śląskiego nr 660/OS/2008 z dnia 14 marca 2008 r. oraz postanowienia Marszałka Województwa Śląskiego nr 224/OS/2008 z dnia 27 marca 2008 r. Działalność jest prowadzona przez Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe „BUD-LAS” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach. Termin ważności koncesji upływa 31 grudnia 2028 r. HERBY 2 - Ustanowione na wydobywanie kopalin z części złoża piasków budowlanych „Herby”, na podstawie koncesji Marszałka Województwa Śląskiego nr 1655/OS/2016 z dnia 29 lipca 2016 r. Działalność jest prowadzona przez Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe „BUD-LAS” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach. Termin ważności koncesji upływa 31

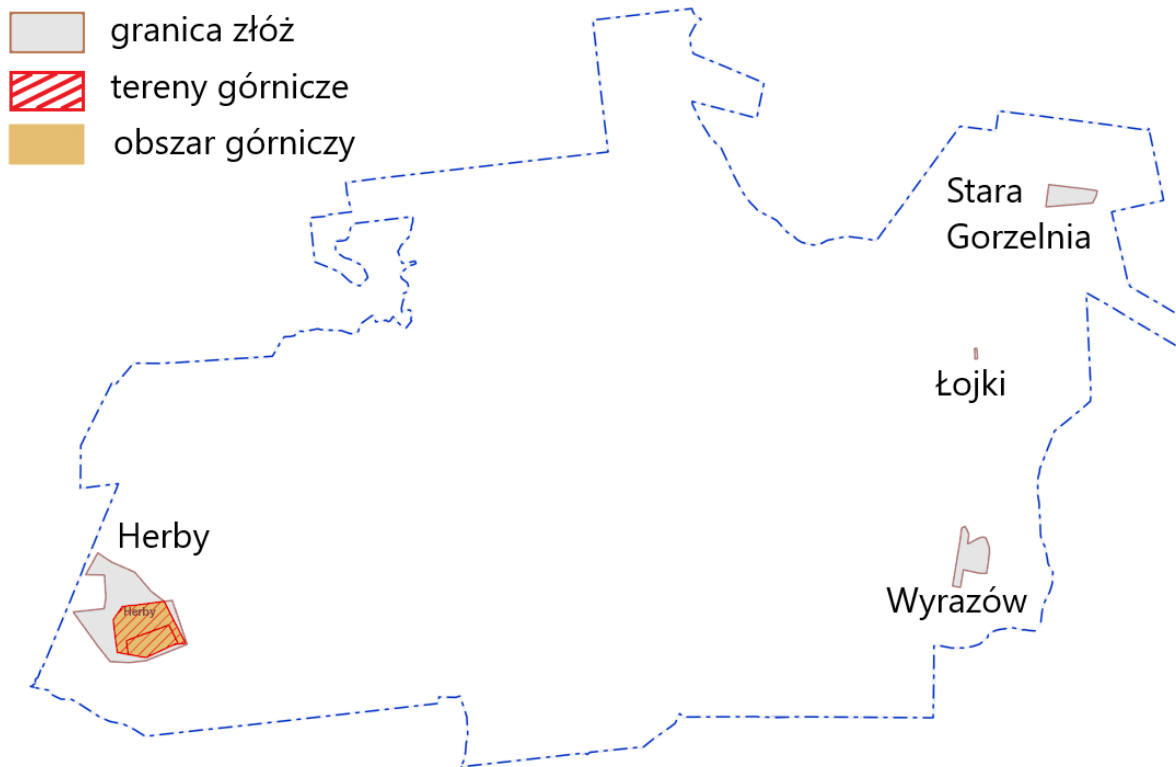

Lp	Nazwa złoża	Charakterystyka	Opis działalności
			grudnia 2046 r.
2	Wyrazów	kruszywa naturalne, złożo o powierzchni 15,81 ha, lokalizacja: sołectwo Wyrazów	Ustanowione na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Wyrazów”, na podstawie koncesji Marszałka Województwa Śląskiego nr 2729/OS/2017 z dnia 17 sierpnia 2017 r., zmieniającej koncesję Marszałka Województwa Śląskiego nr 2104/OS/2016 z dnia 12 września 2016 r. Działalność jest prowadzona przez „ASTOX” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu. Termin ważności koncesji upływa 31 grudnia 2032 r.
3	Stara Gorzelnia	kruszywa naturalne, złożo o powierzchni około 10,99 ha, złożo położone jest na terenie sołectwa Gorzelnia na dz. ew. nr 51, 52, 53, 54/1, 54/2, 55, 56, 57, 58, 59, 41 i 40/1;	Ustanowione na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Stara Gorzelnia”, na podstawie koncesji Marszałka Województwa Śląskiego nr 3480/OS/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r. Działalność jest prowadzona przez „ASTOX” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu. Termin ważności koncesji upływa 31 grudnia 2031 r.
4	Kolonia Łojki	surowce ilaste ceramiki budowlanej, złożo o powierzchni 0,345 ha, lokalizacja: sołectwo Kolonia Łojki.	Złożo zarzucone po wyeksploatowaniu 1/39 zasobów bilansowych. Wyrobisko zrehabilitowano w kierunku wodnym.

Źródło: midas.gov.pl

Mapa 25 Mapa granicy złóż na tle gminy

Źródło: Opracowanie własne na bazie geoportal.gov.pl

4.6.1 Analiza SWOT - zasoby geologiczne

Zasoby geologiczne	
Silne strony	Słabe strony
Zlokalizowane na terenie Gminy obszary posiadające cechy kopalin.	Występowanie wyrobiska dawnej kopalni Brzózka oraz rud metali
Szanse	Zagrożenia
Rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji złóż kopalin.	Niewłaściwa eksploatacja złóż naturalnych wywierająca negatywny wpływ na stan środowiska naturalnego.

Zagrożenia/rekomendacje

Realizacja zapisów LPR dla Gminy Blachownia na lata 2016-2023

4.7 Gleby

Najbardziej rozpowszechnionym typem gleb na terenie całej gminy są gleby brunatne wyługowane. Przeważają zwłaszcza w mieście Blachowni (Trzepizury, Malice) i sołectwach Stara Gorzelnia i Nowa Gorzelnia. Mniejszy jest udział gleb bielcowych, które występują tylko w Konradowie i Łojkach. Znaczny udział przypada również na gleby pochodzenia organicznego - torfowe, mułowo - torfowe oraz rzadziej murszowo - mineralne. Ponadto na terenie gminy, stosunkowo rzadko, występują czarne ziemie zdegradowane i gleby szare.

Zgodnie z klasyfikacją bonitacyjną najlepsze gleby na terenie gminy, zaliczane do gruntów ornych (RIIb) lub użytków zielonych (ŁIII, PsIII) występują rzadko, stanowią niecałe 5% wszystkich gruntów. Są one związane niemal wyłącznie z kompleksami łąk, głównie w dolinach rowów i cieków wodnych od Bieżenia. Wyznaczono je na mapie Uwarunkowań jako tereny rolne chronione.

Blisko 30% gruntów przypada na grunty IV klasy bonitacyjnej. Występują w przewadze na obszarze miasta Blachownia - Ottonów i sołectwach: Konradów - Łojki, na pozostałym obszarze zajmują ogólnie małą powierzchnię. W rejonie miejscowości: Stara Gorzelnia, Nowa Gorzelnia, Wyrzów oraz części miasta Blachownia: Błaszczyki i Gać, dominują grunty niskich klas bonitacyjnych. Udział tych gruntów w ogólnej powierzchni gruntów rolnych jest wysoki i wynosi prawie 65 %.

Naturalne cechy środowiska na terenie gminy są ogólnie mało sprzyjające dla prowadzenia gospodarki rolnej. Gleby są ogólnie słabe. Ponadto we wschodnich sołectwach gminy część gleb uległa degradacji w związku z prowadzoną eksploatacją rudy żelaza, a z uwagi na silną presję urbanizacyjną obserwuje się zanik kultury rolnej. Szczególnie niesprzyjające warunki dla rolnictwa występują w południowo-wschodniej części gminy. Tutaj większość gruntów należałoby zalesić. Z uwagi na wyższą kulturę rolną oraz nieco lepsze gleby większą przydatność rolniczą wykazują kompleksy rolne w Cisiu.

4.7.1 Analiza SWOT - gleby

Gleby	
Silne strony	Słabe strony
Przydatność rolnicza terenów ze względu na warunki glebowe i kulturę rolną wykazuje obszar miejscowości Cisie.	Naturalne cechy środowiska na terenie gminy są ogólnie mało sprzyjające dla prowadzenia gospodarki rolnej. Gleby wschodnich miejscowości, uległy degradacji w związku z prowadzoną eksploatacją rudy żelaza
Szanse	Zagrożenia
Prowadzenie proekologicznej gospodarki rolnej. Ograniczenie presji sektora wodno-ściekowego na grunty.	Skażenie gleby poprzez środki ochrony roślin i nawozy stosowane w rolnictwie. Negatywne obciążenie gruntów przez sektor ściekowy.

Zagrożenia/ rekomendacje

Przeważająca część terenu Gminy nie posiada dobrych warunków glebowych.

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego szczególnie niesprzyjające warunki dla rolnictwa występują w południowo-wschodniej części gminy, rekomenduje się zalesienie tego obszaru.

W celu przeciwdziałania degradacji gleb gminnych kluczowy jest rozwój kanalizacji sanitarnej i zmniejszenie ilości zbiorników bezodpływowych na nieczystości tj. szamb.

4.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W 2021 r. system gospodarowania odpadami w Gminie Blachownia obejmował odbiór następujących frakcji odpadów komunalnych z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy:

- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne
- Bioodpady

- Odpady komunalne pochodzące z selektywnej zbiórki z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy
- Meble i inne odpady wielkogabarytowe
- Odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, bezpośrednio z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Odbiór takich odpadów, w ilości łącznej nie większej niż 3 m³ w ciągu roku, dokonywany był nie więcej niż dwa razy w ciągu roku, po zakończeniu prac budowlanych, zgromadzone w pojemnikach przeznaczonych do odbioru tego typu odpadów

Odpady komunalne odbierane były w systemie pojemnikowym i workowym. Odpady zmieszane z nieruchomości jednorodzinnych odbierane były w pojemnikach (koszach) o pojemności 120 litrów, 240 litrów, 660 litrów i 1100 litrów. Zbiórka posegregowanych odpadów z nieruchomości jednorodzinnych odbywała się w odpowiednio oznakowanych kolorami workach o pojemności 120 litrów.

W nieruchomościach wielorodzinnych odpady były zbierane w „gniazdach odpadowych”, w odpowiednio oznakowanych pojemnikach, osobno dla każdej frakcji odpadów.

Na terenie Gminy Blachownia mieszkańcy nieruchomości zamieszkałych mogli selektywnie zbierać odpady „u źródła” tj. bezpośrednio na terenie nieruchomości.

Odbiorem odpadów „u źródła” zostały objęte 4 podstawowe frakcje odpadów:

- szkło (worek zielony);
- papier (worek niebieski);
- tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe (worek żółty);
- bioodpady (worek brązowy).

W ramach bezpłatnej objazdowej zbiórki 4 razy w roku 2021 został zorganizowany odbiór „elektroodpadów”.

Poza ustalonymi, obowiązującymi i upublicznionymi terminami odbioru z nieruchomości zamieszkałych selektywnie zebranych frakcji odpadów takich jak: szkło, papier, tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe, bioodpady, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, mieszkańcy mogli bezpłatnie oddawać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, tzw. PSZOK-u, prowadzonego przez Gminę Blachownia. Punkt ten zlokalizowany jest przy ul. Starowiejskiej w Blachowni (obok oczyszczalni ścieków).

Tabela 9 Zestawienie ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Blachownia w 2021 r. nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe

L.p.	Rodzaj odpadów	Kod odpadu	Ilość odebranych odpadów komunalnych w [Mg]
1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 03 01	3275,812
2.	Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	675,76
3.	Inne odpady nieulegające biodegradacji	20 02 03	176,70
4.	Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	183,52
5.	Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	100,301
6.	Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	90,86
7.	Opakowania z metali	15 01 04	119,18
8.	Opakowania ze szkła	15 01 07	319,22
9.	Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	23,42
10.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	5,949
11.	Urządzenia zawierające freony	20 01 23*	5,752
12.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	20 01 35*	7,151
13.	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	511,58
14.	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	41,12
15.	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	17 09 04	1,86
16.	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0,122
RAZEM			5538,307

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Blachownia za 2021 rok

4.8.1 Analiza SWOT - gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
Wszyscy mieszkańcy gminy objęci zostali systemem gospodarki odpadami. Funkcjonujący na terenie gminy PSZOK.	Dziki wysypiska śmieci. Spalanie odpadów w indywidualnych źródłach ciepła w gospodarstwach domowych.
Szanse	Zagrożenia
Podnoszenie świadomości proekologicznej mieszkańców. Dalsza kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów. Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci.	Wzrost opłat dla mieszkańców z tytułu korzystania z systemu gospodarki odpadami.

Zagrożenia/rekomendacje

Głównymi problemami w gospodarce odpadami na terenie Gminy jest spalanie śmieci w domowych paleniskach.

Zdiagnozowanym problemem są również dziki wysypiska zwłaszcza zlokalizowane na terenach zielonych Gminy.

Należy zatem podejmować szerokie działania edukacyjne i propagujące dobre praktyki w sektorze gospodarki odpadami - działania powinny być kierowane do ogółu mieszkańców gminy.

4.9 Zasoby przyrodnicze

Z uwagi na znaczny odsetek powierzchni biologicznie czynnych oraz zróżnicowanie siedliskowe, teren Gminy Blachownia wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczymi.

Lasy i zadrzewienia zajmują 56,4% terenu gminy. Największe kompleksy leśne występują w północnej, zachodniej i południowej części gminy.

W zbiorowiskach leśnych występuje szereg cennych, objętych prawną ochroną roślin, takich jak np.: długosz królewski (*Osmunda regalis*), wawrzynek wilczczyko (*Daphne mezereum*), płonnik pospolity (*Polytrichum commune*) czy widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*). Lasy są również siedliskiem wielu gatunków zwierząt. Występują tutaj liczne gryzonie, jeżokształtne, ryjokształtne, lisy (*Vulpes vulpes*), kuny leśne (*Martes martes*) i domowe (*M. foina*), zające (*Lepus europaeus*), dziki (*Sus scrofa*), sarny (*Capreolus capreolus*) i jelenie (*Cervus elaphus*). Można również spotkać borsuki (*Meles meles*), tchórze (*Mustela putorius*) i gronostaje (*Mustela erminea*). Wśród licznie występujących ptaków należy wymienić: dzięcioła dużego (*Dendrocopos major*) i zielonego (*Picus viridis*), mysikrólika (*Regulus regulus*), ziembę (*Fringilla coelebs*), gołębia grzywacza (*Columba palumbus*), drozda śpiewaka (*Turdus philomelos*), dzwońca (*Chloris chloris*), rudzika (*Erithacus rubecula*), kukułkę (*Cuculus canorus*), kwiczoła, kapturkę (*Turdus pilaris*), pierwiosnka (*Phylloscopus collybita*), sójkę (*Garrulus glandarius*) oraz jastrzębia (*Accipiter gentilis*) i myszołowa zwyczajnego (*Buteo buteo*).

Lasy stanowią podstawowy typ zbiorowisk roślinnych w Gminie, decydujący w znacznym stopniu o walorach przyrodniczych obszaru miasta i gminy Blachownia i charakterze jego krajobrazu.

Na terenie Gminy Blachownia występują następujące formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy,
- Pomniki przyrody.

Park Krajobrazowy

Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą

Utworzony w 1998 r. obszar chroniony wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych województwa śląskiego. Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą obejmuje zwarty kompleks leśny położony na zachód od Częstochowy, na zachodnim skraju Wyżyny Śląsko - Krakowskiej. Park stanowi zwarty kompleks leśny, którego dominującym gatunkiem jest sosna. Obszar chroniony obejmuje górną zlewnię Liswarty, obfitującą w liczne cieki i zbiorniki wodne. W zależności od charakteru siedliska występują tu różne typy borów (suboceaniczny bór świeży, kontynentalny bór mieszany, bagienny bór trzcinnikowy, kontynentalny bór bagienny), lasy łąkowe w których można spotkać rzadkie na niżu gatunki górskie (liczydło górskie, czosnek

niedźwiedzi), ostoje cisa pospolitego (dwa rezerваты przyrody stworzone dla tego gatunku drzewa). Na obszarze lasów nad górną Liswartą odnotowano 33 gatunki roślin objętych ochroną ścisłą (m.in. widłaczek torfowy, goryczka wąskolistna, mieczyk dachówkowaty, storczyki - kruszczyk błotny) oraz 10 gatunków podlegających ochronie częściowej. Występują tu m.in. rzadkie gatunki ptaków, ssaków, płazów (m.in. bocian czarny, gronostaj, traszka grzebieniasta) i gadów (gniewosz plamisty). Na terenie gminy znajduje się 1592 ha obszarów chronionych.

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Blachownia znajdują się 4 obiekty zaliczane do pomników przyrody.

Tabela 10 Pomniki przyrody na terenie Blachowni

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis pomnika
1	Buk zwyczajny	Malice	Buk zwyczajny (Fagussilvatica)
2	Dąb szypułkowy "Dąb Stary"	Malice	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - dąb stary
3	Lipa drobnolistna	Trzepizury	Lipa drobnolistna (Tiliacordata)
4	Klon jawor	Cisie	Klon jawor (Acerpseudoplatanus)

Źródło: Opracowanie własne na bazie crfop.gdos.gov.pl

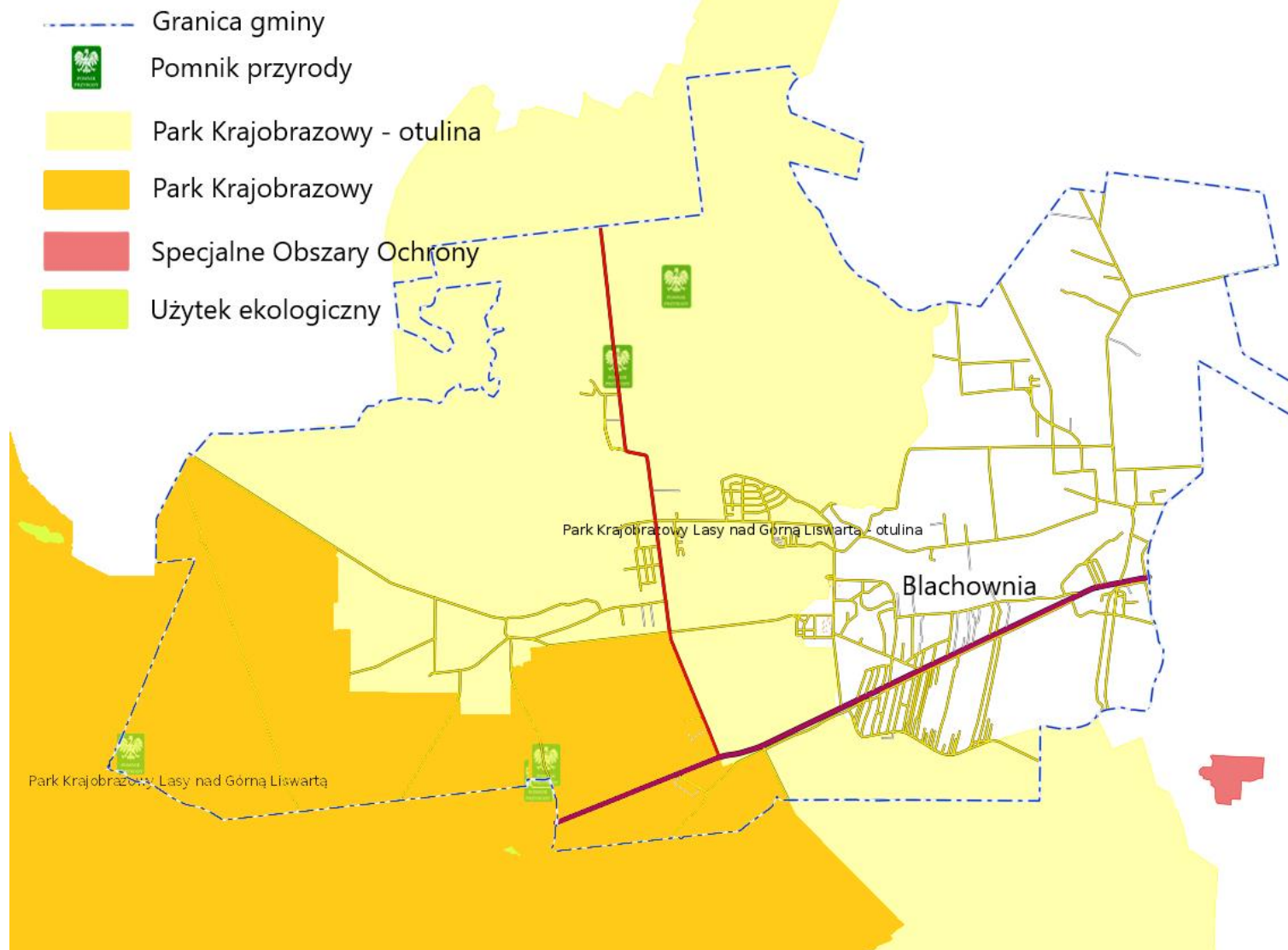
Dodatkowo na terenie Gminy występuje **Otulina Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą**. Obejmuje ona znaczną część gminy: północne i południowe kompleksy leśne, teren jeziora, ośrodka wypoczynkowego oraz zabudowę Blachowni na zachód od ul. Sienkiewicza. Służy on ochronie obszarów wokół obszarów Parku Krajobrazowego.

Ponadto na terenie Gminy znajduje się obszar cenny przyrodniczo „Rozlewiska górnej Stradomki”. Obszar ten był objęty od 1993 r. ochroną w formie parku krajobrazowego, z uwagi na konieczność zachowania jego walorów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych. Obejmuje on 89 hektarowy obszar rozlewisk - dawnych stawów rybnych z torfowiskami niskimi, przejściowymi i obszarami podmokłych łąk oraz drzewostany w oddziałach leśnych nr 79, 98, 99 i 100 Nadleśnictwa Herby. Na chwilę obecną teren ten nie jest objęty żadną formą ochrony.

Mapa 26 Obszary cenne przyrodniczo

Źródło: Opracowanie własne na bazie www.gdos.gov.pl

Na terenie gminy wyznaczone są korytarze ekologiczne o charakterze krajowym. Szczegóły przedstawiono poniżej.

Mapa 27 Korytarze ekologiczne na terenie województwa śląskiego

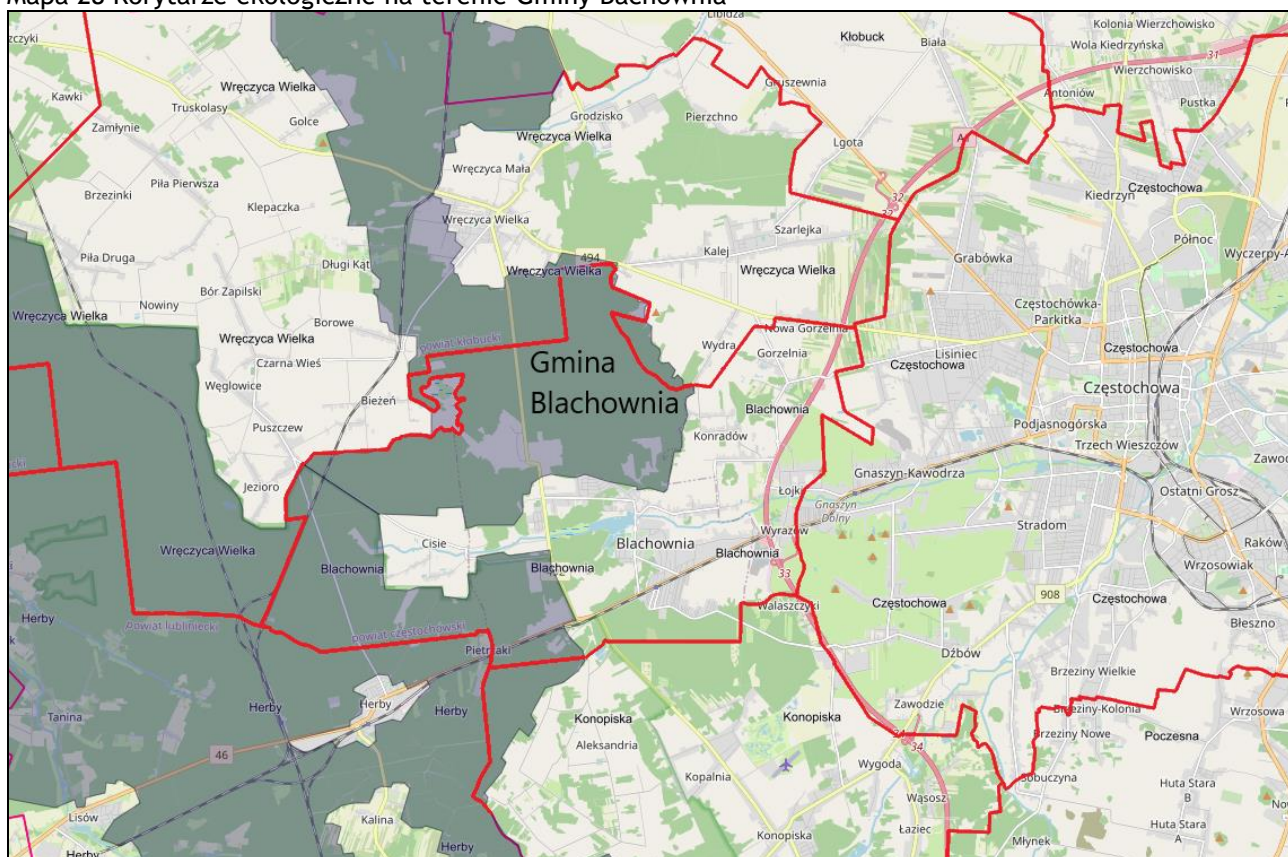

Źródło: slaskie-przyroda.pl

Mapa 28 Korytarze ekologiczne na terenie Gminy Blachownia

Źródło: mapa.korytarze.pl

4.9.1 Analiza SWOT - środowisko przyrodnicze

Środowisko przyrodnicze	
Silne strony	Stabe strony
Obszary cenne przyrodniczo o wysokich walorach krajobrazowych.	Oddziaływanie antropogeniczne na tereny cenne przyrodniczo (niska emisja, bezodpływowe zbiorniki na nieczystości, dzikie wysypiska śmieci).
Szanse	Zagrożenia
Stosowanie przepisów ochrony środowiska obowiązujących zwłaszcza dla terenów objętych ochroną. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Pozyskiwanie środków finansowych na podejmowanie działań prośrodowiskowych na terenach biologicznie czynnych.	Oddziaływanie negatywnych zjawisk klimatycznych (susza, intensywne i długotrwałe opady, wichury) na tereny zielone gminy. Nieprzestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju zwłaszcza w obrębie korytarzy ekologicznych.

Zagrożenia/ Rekomendacje

Należy podejmować działania ograniczające negatywny wpływ na szatę roślinną gminny (usuwanie dzikich wysypisk śmieci, ograniczenie presji gatunków inwazyjnych).

Dla utrzymania bioróżnorodności konieczna jest również ochrona śródleśnych łąk i bagien przed zmianami zagospodarowania i użytkowania (okresowe wykaszanie, ochrona przed zalesianiem i zmianą stosunków wodnych).

4.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2021. poz. 1973 z późn. zm.) jako poważną awarię rozumie się: zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Zgodnie z art. 271b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczeniom wód granicznych.

Szczegółowy zakres zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom określa ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1070.).

Do ww. zadań należą:

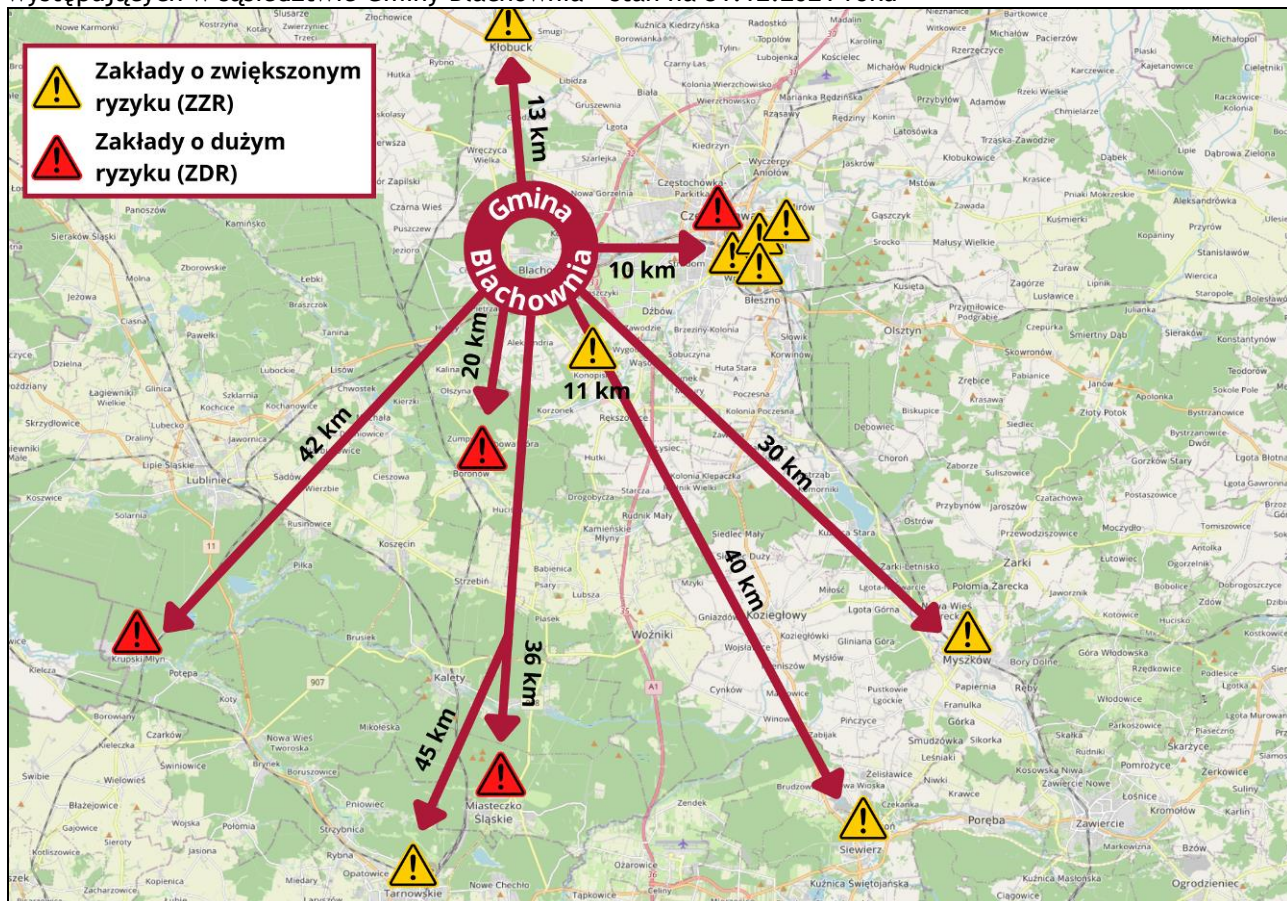
- kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii;
- badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska;
- prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska;
- prowadzenie rejestru poważnych awarii.

Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w zwalczaniu poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Zgodnie z wykazem zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - stan na 31.12.2021 roku, najbliższe zakłady zlokalizowane są zgodnie z poniższą mapą.

Mapa 29 Lokalizacja zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej występujących w sąsiedztwie Gminy Blachownia - stan na 31.12.2021 roku

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z wykazem GIOŚ na terenie Gminy Blachownia nie występują zakłady przemysłowe o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zakłady takie występują na terenach sąsiednich zgodnie z powyższą mapą.

Najbliższe zakłady (do 45 km) o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) zlokalizowane są w:

Częstochowie:

- GUARDIAN CZĘSTOCHOWA Sp. z o. o..

Boronowie:

- "PERN S. A. Baza Paliw nr 3 w Boronowie.

Miasteczku Śląskim:

- Huta Cynku "Miasteczko Śląskie" S. A.

Krupskim Młynie:

- NITROERG S. A. w Bieruniu lokalizacja w Krupskim Młynie.

Prawo ochrony środowiska zobowiązuje zakład dużego ryzyka (ZDR) do dostarczenia informacji na temat środków bezpieczeństwa i sposobów postępowania jednostkom organizacyjnym systemu oświaty i pomocy społecznej, zakładom opieki zdrowotnej oraz innym podmiotom i instytucjom służącym społeczeństwu, które mogą zostać dotknięte skutkami takiej awarii oraz udostępnianie tych informacji społeczeństwu.

Wszystkie wskazane wyżej podmioty posiadają na swoich stronach internetowych informacje o stosowanych środkach bezpieczeństwa i sposobach postępowania w razie wystąpienia awarii. Ponadto w większości podmioty wskazane jako ZDR udostępniają treści dotyczące ochrony środowiska jakie są realizowane przez zakład.

Z kolei najbliższe zakłady (do 45 km) o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) zlokalizowane są w:

Myszkowie:

- PUREKO Sp. z o. o.

Siewierzu:

- Air Products Sp. z o. o. Oddział w Siewierzu

Częstochowie:

- Air Products Sp. z o. o. Zakład Produkcji Gazów Technicznych w Częstochowie,
- Koksownia Częstochowa Nowa Sp. z o. o.,
- Ocynkowania Śląsk Sp. z o. o. Zakład Częstochowa,
- PUH CENTER GAZ Zbigniew Janas

Konopiskach:

- PUH JANI-GAZ.

Tarnowskich Górach:

- CHIMIMECA Sp. z o. o..

Kłobucku:

- "FAM-GAZ Jacek Famulski Zakład Przetłokowania i Dystrybucji Gazu Płynnego LPG w Kłobucku".

Podobnie jak ZDR zakłady zakwalifikowane jako ZZR są zobowiązane do informowania na temat prowadzonej działalności możliwości wystąpienia awarii.

4.10.1 Analiza SWOT - poważne awarie

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
Brak na terenie gminy zakładów zwiększonego lub dużego ryzyka zagrożenia poważną awarią.	Brak możliwości oszacowania zagrożeń poważnych awarii związanych z np. transportem drogowym zwłaszcza na drogach wojewódzkich, krajowych czy autostradzie A1 przebiegających przez teren gminy.
Szanse	Zagrożenia
Bieżący monitoring i aktualizacja wykazów prowadzonych przez GIOŚ dotyczących przedsiębiorstw o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Wzrastająca świadomość społeczna związana z prowadzeniem działań zapobiegawczych.	Wystąpienie na terenie gminy zakładów przemysłowych o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii.

Zagrożenia/Rekomendacje

Na terenie Gminy Blachownia nie zdiagnozowano problemów związanych z wystąpieniem poważnych awarii. Nie mniej jednak w sąsiedztwie gminy znajdują się zakłady przemysłowe, które znalazły się na wykazie prowadzonym przez GIOŚ dotyczącym zakładów przemysłowych o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii.

5 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ dla Gminy Blachownia na lata 2023 - 2026 z perspektywą na lata 2027 - 2030 jest realizacja przez gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

POŚ stanowić będzie podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu gminnym.

Określone w dokumencie cele stanowią konsekwencję przeprowadzonej analizy stanu aktualnego gminy w podziale na poszczególne kategorie wymienione w rozdziale 4 Programu.

Szczegółowy opis celów Programu oraz przypisane im kierunki interwencji wraz z identyfikacją zadań opisano w poniższej tabeli.

Na moment przygotowania opracowania, trudno było wyznaczyć ramy finansowe przyszłych zadań (zwłaszcza biorąc pod uwagę przyszłe możliwości współfinansowania inwestycji z nowej perspektywy UE na lata 2021-2027, której końcowe założenia nie są jeszcze znane). Również w tym przypadku informacje będą aktualizowane podczas procesu raportowania.

Tabela 11 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Ochrona klimatu i jakości powietrza)

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika	Wartość Bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy Blachownia	Liczba wdrożonych dokumentów dotyczących ograniczenia niskiej emisji	0 szt.	1 szt.	Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Blachownia	Zadanie własne (W): Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Blachownia	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczone środki finansowe
		Liczba budynków komunalnych poddanych procesowi modernizacji w celu zwiększenia efektywności energetycznej	0 szt.	5 szt.		Zadanie własne (W): Zwiększenie efektywności energetycznej budynków komunalnych zarządzanych przez ZMK w Blachowni	ZMK w Blachowni	Ograniczone środki finansowe
		Zbieranie informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych (system)	1 szt.	1 szt.		Zadanie własne (W): Bieżąca aktualizacja Centralnej Bazy Emisyjności Budynków	Urząd Miejski w Blachowni	Błędne informacje przesyłane w deklaracjach
		Liczba przeprowadzonych kampanii	0 szt.	1 szt.		Zadanie własne (W): Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na	Urząd Miejski w	Ograniczone środki

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedz ialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika	Wartość Bazowa	Wartość docelowa				
						celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Blachowni	finansowe
		Liczba przeprowadzonych kontroli	46 ⁷ szt.	86 szt.		Zadanie własne (W): Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Urząd Miejski w Blachowni	Wprowadzenie stanu epidemicznego

⁷ Liczba kontroli przeprowadzonych od 2020 do dnia 08.11.2022r

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika	Wartość Bazowa	Wartość docelowa				
		Ilość wybudowanych i zmodernizowanych dróg	51 km	68 km		Zadanie własne (W): Poprawa stanu technicznego dróg - budowa i remont w celu redukcji wtórnego unosu pyłu z drogi, modernizacja dróg	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczone środki finansowe
		Liczba dobudowanych opraw oświetlenia ulicznego	1512 szt.	1900 szt.		Zadanie własne (W): Dobudowa oświetlenia, w formule oświetlenia solarnego	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczone środki finansowe
		Ilość czyszczonych dróg	17,2 km	27,0 km		Zadanie własne (W): Utrzymania czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metoda mokra)	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczone środki finansowe
		Ilość pomiarów jakości powietrza	0 szt.	Zadanie własne GIOŚ		Zadanie monitorowane (M): Monitoring jakości powietrza	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach GIOŚ	Ograniczone środki finansowe

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika	Wartość Bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła w budynkach komunalnych gminy	0 szt.	40 szt.		Zadanie własne (W): Wymiana źródeł ciepła w budynkach komunalnych zarządzanych przez ZMK w Blachowni	Urząd Miejski w Blachowni/ mieszkańcy gminy/ZMK	Ograniczenia w dostępie do środków finansowych na współfinansowanie inwestycji ze środków krajowych lub UE
		Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy	119 ⁸ szt.	299 ⁹ szt.		Zadanie monitorowane (M): Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy w ramach dotacji celowej przyjętej uchwałą RM w Blachowni		Brak kontynuacji dotacji celowej na wymianę źródeł ciepła w kolejnych latach
		Liczba wybudowanych instalacji OZE w	65 ¹⁰ szt.	249 ¹¹ szt.	Wzrost energii	Zadanie monitorowane (M):		Ograniczenia w dostępie

⁸ Dane dotyczą udzielonych dotacji łącznie za rok 2020 i 2021

⁹ Założono poziom udzielanych dotacji w ilości 45 szt. przez okres obowiązywania POŚ tj.2023-2026

¹⁰ Dane pozyskane z WFOŚiGW w Katowicach dotyczące instalacji OZE w budynkach mieszkalnych na terenie gminy są to: Instalacje PV20 szt. Pompy ciepła 45 szt.

¹¹ Przyrost stanowi sumę obecnie zamontowanych instalacji oraz instalacje realizowane z projektu unijnego w ramach RPOWSL na lata 2014-2020 działanie 4.1. -184 szt. instalacji

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika	Wartość Bazowa	Wartość docelowa				
		budynkach mieszkalnych na terenie gminy			pochodzącej z OZE w ogólnym bilansie energetycznym gminy	Montaż instalacji OZE w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy		do środków finansowych na współfinansowanie inwestycji ze środków krajowych lub UE
		Liczba wybudowanych instalacji OZE w budynkach komunalnych na terenie Gminy Blachownia	0 szt.	16 szt.		Zadanie własne (W): Montaż instalacji OZE w budynkach komunalnych na terenie Gminy	Urząd Miejski w Blachowni/ mieszkańcy gminy	Ograniczenia w dostępie do środków finansowych na współfinansowanie inwestycji ze środków krajowych lub UE
		Liczba zakupionego taboru zero emisyjnego	0 szt.	1 szt.	Ograniczenie emisji z transportu samochodowego	Zadanie własne (W): Zakup publicznego taboru samochodowego zero emisyjnego	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczenia w dostępie do środków finansowych na współfinansowanie inwestycji ze środków krajowych lub UE
		Liczba wybudowanych punktów ładowania pojazdów elektrycznych	0 szt.	2 szt.		Zadanie własne (W): Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczenia w dostępie do środków finansowych na współfinansowanie inwestycji ze środków krajowych lub

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzi- alny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika	Wartość Bazowa	Wartość docelowa				
								UE

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Zagrożenie hałasem)

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Zagrożenie hałasem	Utrzymanie dobrej jakości środowiska akustycznego w Gminy Blachownia	Osiągnięcie norm akustycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami	brak zdiagnozowanych przekroczeń w stanie aktualnym	poziomy hałasu zgodne z normami wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku	Działania związane z ochroną przed hałasem	Zadanie własne (W): Uwzględnienie w polityce przestrzennej gminy konieczności utrzymania dobrego środowiska akustycznego na terenach zabudowy mieszkaniowej	Urząd Miejski w Blachowni	Powstawanie zakładów przemysłowych/produkcyjnych o wzmożonym hałasie produkcyjnym
						Zadanie monitorowane (M): Prowadzenie monitoringu środowiska akustycznego	WIOŚ w Katowicach	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa)

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Gminy Blachownia	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	101 szt.	161 szt.	Działania związane z ochroną stanu wód na terenie Gminy Blachownia	Zadanie własne (W): Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczone środki finansowe
		Liczba zbiorników bezodpływowych	1720 szt.	1600 szt.				
		Liczba kampanii edukacyjno-promocyjnych w zakresie gospodarki wodnej	0 szt.	2 szt.		Zadanie własne (W): Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczone środki finansowe

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Blachownia	0 km	42,1 ¹² km		Zadanie własne (W): Rozbudowa/modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.	Urząd Miejski w Blachowni	Ograniczenia w dostępie do środków finansowych na współfinansowanie inwestycji ze środków krajowych lub UE
		Modernizacja i budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Blachownia	0 km	3,5 ¹³ km		Zadanie własne (W): Modernizacja i budowa istniejącej sieci wodociągowej na terenie Gminy. Prace modernizacyjne przyczynią się do poprawy jakości świadczonych usług w zakresie dostarczania wody, ograniczą ewentualne awarie sieci w tym również ograniczą ewentualne straty w		

¹² Długość sieci kanalizacji sanitarnej określono jako przyrost niezbędny do wykonania zgodnie z KPOŚ

¹³ Wskaźnik obejmuje zaplanowany przyrost związany z modernizacją i budową sieci wodociągowej

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
	Racjonalne gospodarowanie nie zasobem wodnym					przesyła wody. Budowa sieci wodociągowej wynika z konieczności podłączenia nowych odbiorców.		
		Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Blachownia	0 szt.	1 szt.		Zadanie własne (W): Poprawa parametrów pracy oczyszczalni ścieków	Urząd Miejski w Blachowni	
		Liczba przeprowadzonych pomiarów jakości wód na terenie Gminy	0 szt.	Zadanie własne Przedsiębiorstwa Wody Polskie		Zadanie monitorowanym (M): Monitorowania jakości wód powierzchniowych (osiągnięcie celów środowiskowych)	Przedsiębiorstwo Państwowe Wody Polskie	
		Liczba zmodernizowanych elementów retencjonowania wody	0 szt.	1 szt.	Rozwój małej retencji na terenie Gminy Blachownia	Zadanie własne (W): Modernizacja jazu w celu zwiększenia retencji	Urząd Miejski w Blachowni	

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Liczba inwestycji związanych z zagospodarowaniem wód opadowych ¹⁴	0 szt.	1szt.		Zadanie własne (W): Poprawę melioracji wraz z budową kanałów deszczowych na terenie gminy		

Źródło: Opracowanie własne

¹⁴ Zagospodarowanie wód opadowych rozumiane jako budowa, modernizacja kanałów deszczowych oraz rowów odwadniających oraz niezbędnej infrastruktury - np. przepustów.

Tabela 14 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Promieniowanie elektro-magnetyczne)

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Promieniowanie elektro-magnetyczne	Ochrona przed nadmiernym oddziaływaniem pola elektro-magnetycznego	Liczba przeprowadzonych pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych	1 szt.	Zadanie własne WIOŚ	Przeciwdziałanie negatywnemu oddziaływaniu pola elektromagnetycznego	Zadanie monitorowane (M): Kontrola miejsc powstawania potencjalnych źródeł emisji pola elektromagnetycznego	WIOŚ	Nie zidentyfikowano ryzyka dla tego sektora na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Gleby)

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Gleby	Utrzymanie dobrego stanu środowiska glebowego w Gminie Blachownia	Liczba przeprowadzonych kampanii	0 szt.	1 szt.	Przekazywanie dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska glebowego	Zadanie własne (W): Przeprowadzenie kampanii uświadamiającej w zakresie ograniczenia presji sektora rolniczego na gleby	Urząd Miejski w Blachowni	Nie zidentyfikowano ryzyka dla tego sektora na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Gospodarka odpadami)

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Gospodarka odpadami	Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców zakresie racjonalnej gospodarki odpadami	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych	4 szt.	20 szt.	Przeciwdziałanie powstawaniu odpadów	Zadanie własne (W): Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	Urząd Miejski w Blachowni	Nie zidentyfikowano ryzyka dla tego sektora na terenie Gminy
		Liczba przydomowych kompostowników	670 szt.	710 szt.		Zadanie własne (W): Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów.	Urząd Miejski w Blachowni	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Środowisko przyrodnicze)

Obszar Interwencji	Cele	Wskaźniki			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Środowisko przyrodnicze	Dobra jakość środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Blachownia	Liczba podjętych interwencji	0 szt.	2 szt.	Ochrona zasobów przyrodniczych Gminy Blachownia	Zadanie własne(W): Przeciwdziałanie aktom wandalizmu na terenach przyrodniczych	Urząd Miejski w Blachowni	Nie zidentyfikowano ryzyka dla tego sektora na terenie Gminy
		Liczba zrewitalizowanych obszarów	0 szt.	2 szt.		Zadanie własne (W): Rewitalizacja terenów zdegradowanych/ przemysłowych na terenie Sołectwa Wyrazów oraz na terenie Sołectwa Łojki/Konradów		
		Liczba obiektów wybudowanej zielono - niebieskiej infrastruktury	0 szt.	2 szt.	Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie Gminy Blachownia	Zadanie własne (W): Zadanie związane m.in. z: Rewitalizacja i zwiększenie bioróżnorodności zbiorników śródmiejskich Blachownia		

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Ochrona klimatu i jakości powietrza)

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zadanie własne (W): Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Blachownia	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	współfinansowanie WFOŚiGW w Katowicach
	Zadanie własne (W): Zwiększenie efektywności energetycznej budynków komunalnych zarządzanych przez ZMK W Blachowni	ZMK w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinansowanie środki krajowe i UE
	Zadanie własne (W): Bieżąca aktualizacja Centralnej Bazy Emisyjności Budynków	Urząd Miejski w Blachowni	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne
	Zadanie własne (W): Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinansowanie środki krajowe i UE

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
	prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza									
	Zadanie własne (W): Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środków prewencyjny	Urząd Miejski w Blachowni	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne
	Zadanie własne (W): Poprawa stanu technicznego dróg - budowa i remont dróg w celu redukcji wtórnego unosu pyłu	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinansowanie środki krajowe i UE

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028-2030	Łącznie	
	z drogi, modernizacja dróg									
	Zadanie własne (W): Dobudowa oświetlenia, w formule oświetlenia solarnego	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinansowanie środki krajowe i UE
	Zadanie własne (W): Utrzymania czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metoda mokra)	Urząd Miejski w Blachowni	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne
	Zadanie monitorowane (M): Monitoring jakości powietrza	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach GIOŚ	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne
	Zadanie własne (W): Wymiana źródeł ciepła w budynkach komunalnych	ZMK w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinansowanie środki krajowe i UE

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028-2030	Łącznie	
	zarządzanych przez ZMK w Blachowni									
	Zadanie monitorowane (M): Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy w ramach dotacji celowej przyjętej uchwałą RM w Blachowni	Urząd Miejski w Blachowni	Zgodnie z regulaminem udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Blachownia na dofinansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych położonych na terenie gminy Blachownia, obowiązującym w kolejnych latach							Środki własne
	Zadanie monitorowane (M): Montaż instalacji OZE w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy	Mieszkańcy gminy (Gmina jest operatorem inwestycji)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	środki UE
	Zadanie monitorowane (W): Montaż instalacji OZE w budynkach komunalnych na terenie Gminy	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinansowanie środków krajowe i UE

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
	Zadanie własne (W): Zakup publicznego taboru samochodowego zero emisyjnego	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinans owanie środki krajowe i UE
	Zadanie własne (W): Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych	Urząd Miejski w Blachowni								Środki własne/współfinans owanie środki krajowe i UE

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Zagrożenie hałasem)

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
Zagrożenie hałasem	Zadanie własne (W): Uwzględnienie w polityce przestrzennej gminy konieczności utrzymania dobrego środowiska akustycznego na terenach zabudowy mieszkaniowej	Urząd Miejski w Blachowni	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne
	Zadanie monitorowane (M): Prowadzenie monitoringu środowiska akustycznego	WIOŚ w Katowicach	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa)

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Zadanie własne (W): Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Urząd Gminy Blachownia	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne
	Zadanie własne (W): Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Urząd Gminy Blachownia	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne/współfinansowanie środki krajowe i UE

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
	Zadanie własne (W): Rozbudowa/ modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne /współfinansowanie środki krajowe i UE
	Zadanie własne (W): Modernizacja i budowa istniejącej sieci wodociągowej na terenie Gminy.		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne /współfinansowanie środki krajowe i UE
	Zadanie własne (W) Poprawa parametrów pracy oczyszczalni ścieków		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / współfinansowanie środki krajowe i UE
	Zadanie monitorowanym (M): Monitorowanie	Przedsiębiorstwo Państwowe Wody Polskie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / współfinansowanie środki krajowe i UE

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
	jakości wód powierzchniowych (osiągnięcie celów środowiskowych)									
	Zadanie własne (W): Modernizacja jazu w celu zwiększenia retencji	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / współfinansowanie środki krajowe i UE
	Zadanie własne (W): Poprawa melioracji wraz z budową kanałów deszczowych na terenie gminy									

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Pole elektromagnetyczne)

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028-2030	Łącznie	
Promieniowanie elektromagnetyczne	Zadanie monitorowane (M): Kontrola miejsc powstawania potencjalnych źródeł emisji pola elektromagnetycznego	WIOŚ	Bieżące koszty działań administracyjnych							środki WFOŚiGW

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Gleby)

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028-2030	Łącznie	
Gleby	Zadanie własne (W): Przeprowadzenie kampanii uświadamiającej w zakresie ograniczenia presji sektora rolniczego na gleby	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne (możliwość pozyskania wsparcia z WFOŚiGW w Katowicach na edukację ekologiczną).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Gospodarka odpadami)

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
Gospodarka odpadami	Zadanie własne (W): Prowadzenie kampanii społecznych propagujących ograniczenie wytwarzania odpadów w gospodarstwach domowych	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne (możliwość pozyskania wsparcia z WFOŚiGW w Katowicach na edukację ekologiczną).
	Zadanie własne (W): Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów.		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / współfinansowanie środki krajowe i UE

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 24 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Środowisko przyrodnicze)

Obszar Interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji inwestycji [PLN]							Źródła Finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028- 2030	Łącznie	
Środowisko przyrodnicze	Zadanie własne (W): Przeciwdziałanie aktom wandalizmu na terenach przyrodniczych	Urząd Miejski w Blachowni	Bieżące koszty działań administracyjnych							Środki własne
	Zadanie własne (W): Rewitalizacja terenów zdegradowanych/ przemysłowych na terenie Sołectwa Wyrazów oraz na terenie Sołectwa Łojki/Konradów	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / współfinansowanie środki krajowe i UE
	Zadanie własne (W): Zadanie związane m.in. z: Rewitalizacja i zwiększenie bioróżnorodności zbiorników śródmiejskich Blachownia	Urząd Miejski w Blachowni	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / współfinansowanie środki krajowe i UE

Źródło: Opracowanie własne

6 Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska

Działania określone w niniejszym dokumencie w większości wymagać będą zewnętrznego dofinansowania, ze względu na ograniczenia budżetowe gminy. Poniżej zaprezentowano potencjalne dostępne źródła finansowania projektów oraz zakres jaki obejmują.

Rysunek 16 Źródła finansowania zadań zawartych w POŚ

Źródło: opracowanie własne

7 System realizacji programu ochrony środowiska

Opiniowanie

Projekt Program Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030 został poddany opiniowaniu zgodnie z zapisami art.17.1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

Instytucje zaangażowane w proces przygotowania Programu/Interesariusze

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od m.in.:

- Urzędu Miejskiego w Blachowni,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Głównego Urzędu Statystycznego/Bank Danych Lokalnych,
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Starostwa Powiatowego w Częstochowie,
- Państwowego Instytutu Geologicznego.

Interesariuszami, którzy osiągną korzyści z realizacji założeń dokumentu są:

- Gmina Blachownia,
- Ogół mieszkańców Gminy Blachownia, za sprawą poprawy jakości życia,
- Mieszkańcy miejscowości sąsiednich gmin za sprawą m.in. wzrostu jakości powietrza, ograniczeniu presji antropogenicznej na środowisko naturalne (ograniczenie skażenia wód, ograniczenie niskiej emisji itp.).

Realizacja

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030 będzie należało do zadań gminy. W proces realizacji poszczególnych kierunków działań wskazanych w rozdziale 5 (działania własne) będą włączeni wyspecjalizowani pracownicy Urzędu Miejskiego w Blachowni posiadający wieloletnie doświadczenie w realizacji i koordynowaniu zadań w poszczególnych sektorach objętych analizą w ramach POŚ.

Gmina wykazuje również gotowość ewentualnej współpracy z dedykowanymi podmiotami wymienionymi w powyższych tabelach definiujących kierunki interwencji, odpowiedzialnymi za realizację zadań wskazanych jako działania koordynowane.

Realizacja założeń dokumentu pozwoli na kształtowanie polityki ochrony środowiska zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu spójności z obowiązującymi zapisami dokumentów środowiskowych obowiązujących dla województwa śląskiego i powiatu częstochowskiego.

Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.2021.1973) Burmistrz Miasta Blachownia co 2 lata przedstawia Radzie Miasta w Blachowni Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Monitorowanie

Monitorowanie ma spełniać przede wszystkim funkcję wewnętrznej kontroli stanu realizacji poszczególnych zadań zaplanowanych w Programie. Powinien to być proces ciągły trwający aż do zakończenia prac nad danym projektem. Podjęcie takich działań zwiększa prawdopodobieństwo ukończenia zadań zaproponowanych w harmonogramie oraz pozwoli na zapobieganie problemom zagrażającym realizacji poszczególnych zadań.

W proces monitorowania postępu realizacji zadań zaplanowanych w ramach POŚ będą zaangażowani wyznaczeni pracownicy merytorycznych referatów oraz samodzielnych stanowisk Urzędu Miejskiego w Blachowni.

Zakres monitoringu realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Blachownia na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030 powinien obejmować ocenę:

- stopnia wykonania określonych zadań,
- stopnia realizacji przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i zadaniami, a ich wykonaniem oraz analizę tych rozbieżności.

W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki monitorowania Programu, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie w miarę potrzeb modyfikowana.

Tabela 25 Wskaźniki monitorowania postępów realizacji POŚ

Kierunek interwencji	Wskaźniki	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Blachownia	Liczba wdrożonych dokumentów dotyczących ograniczenia niskiej emisji	szt.
	Liczba budynków komunalnych poddanych procesowi modernizacji w celu zwiększenia efektywności energetycznej	szt.
	Zbieranie informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych (system)	szt.
	Liczba przeprowadzonych kampanii	szt.
	Liczba przeprowadzonych kontroli	szt.
	Ilość wybudowanych i zmodernizowanych dróg	km
	Liczba dobudowanych opraw oświetlenia ulicznego	szt.
	Ilość czyszczonych dróg	km
	Ilość pomiarów jakości powietrza	szt.
	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła w budynkach komunalnych gminy	szt.
	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy	szt.
Wzrost energii pochodzącej z OZE w ogólnym bilansie energetycznym gminy	Liczba wybudowanych instalacji OZE w budynkach mieszkalnych na terenie gminy	szt.
	Liczba wybudowanych instalacji OZE w budynkach publicznych na terenie Gminy Blachownia	szt.
Ograniczenie emisji z transportu samochodowego	Liczba zakupionego taboru zero emisyjnego	szt.
	Liczba wybudowanych punktów ładowania pojazdów elektrycznych	szt.
Działania związane z ochroną przed hałasem	Osiągnięcie norm akustycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami	dB
Działania związane z ochroną stanu wód na terenie Gminy Blachownia	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.
	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.
	Liczba kampanii edukacyjno-promocyjnych w zakresie gospodarki wodnej	szt.
	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Blachownia	km

Kierunek interwencji	Wskaźniki	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Modernizacja i budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Blachownia	km
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Blachownia	szt.
	Liczba przeprowadzonych pomiarów jakości wód na terenie Gminy Blachownia	szt.
Rozwój małej retencji na terenie Gminy Blachownia	Liczba zmodernizowanych elementów retencjonowania wody	szt.
	Liczba inwestycji związanych z zagospodarowaniem wód opadowych	szt.
Przeciwdziałanie negatywnemu oddziaływaniu pola elektromagnetycznego	Liczba przeprowadzonych pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych	szt.
Przekazywanie dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska glebowego	Liczba przeprowadzonych kampanii	szt.
Przeciwdziałanie powstawaniu odpadów	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych	szt.
	Liczba przydomowych kompostowników	szt.
Ochrona zasobów przyrodniczych Gminy Blachownia	Liczba podjętych interwencji	szt.
	Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.
Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie Gminy Blachownia	Liczba obiektów wybudowanej zielonej -niebieskiej infrastruktury	szt.

Źródło: Opracowanie własne

Do określenia powyższych wskaźników posłużą dane udostępniane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ), Główny Urząd Statystyczny (GUS), dane własne Gminy dotyczące postępu w realizacji założonych działań inwestycyjnych.

8 Spis tabel, map, rysunków, wykresów i załączników

Spis tabel

Tabela 1 Obszary i cele wyznaczone w ramach POŚ dla Powiatu Częstochowskiego	30
Tabela 2 Zanieczyszczenia i ich źródła emisji	33
Tabela 3 Klasy w strefie ślaskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń	36
Tabela 4 Średnie stężenie roczne pyłu PM10 dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r.	45
Tabela 5 Liczba dni z wartościami poziomu pyłu PM10 powyżej 50 µg/m ³ dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r.	45
Tabela 6 Zestawienie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) na terenie Gminy Blachownia	75
Tabela 7 Wyniki jakości wód podziemnych dla punktu pomiarowego znajdującego się na terenie gminy Blachownia	76
Tabela 8 Złoża kopalin na terenie gminy.....	90
Tabela 9 Zestawienie ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Blachownia w 2021 r. nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe.....	95
Tabela 10 Pomniki przyrody na terenie Blachowni	98
Tabela 11 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Ochrona klimatu i jakości powietrza)	107
Tabela 12 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Zagrożenie hałasem)	113
Tabela 13 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa)	114
Tabela 14 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Promieniowanie elektro-magnetyczne)	118
Tabela 15 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Gleby)	119
Tabela 16 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Gospodarka odpadami)	120
Tabela 17 Cele i kierunki interwencji POŚ dla Gminy Blachownia (Środowisko przyrodnicze) ...	121
Tabela 18 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Ochrona klimatu i jakości powietrza)	122
Tabela 19 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Zagrożenie hałasem)	127
Tabela 20 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa)	128
Tabela 21 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Pole elektromagnetyczne).....	131
Tabela 22 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Gleby)	131
Tabela 23 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Gospodarka odpadami)	132
Tabela 24 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem (Środowisko przyrodnicze).....	133
Tabela 25 Wskaźniki monitorowania postępów realizacji POŚ	137

Spis rysunków

Rysunek 1 Etapy tworzenia POŚ	5
Rysunek 2 Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030	21
Rysunek 3 Elementy PEP2040	25
Rysunek 4 Emisja Pm _{2,5} , PM ₁₀ i BaP w transporcie drogowym.....	37
Rysunek 5 Emisja Pm _{2,5} , PM ₁₀ i BaP w transporcie kolejowym	38
Rysunek 6 Emisja Pm _{2,5} , PM ₁₀ i BaP punktowa.....	38
Rysunek 7 Emisja PM _{2,5} , PM ₁₀ - naturalna leśna i grunty	39
Rysunek 8 Emisja Pm _{2,5} , PM ₁₀ - naturalna uprawy i hodowla.....	39
Rysunek 9 Emisja Pm _{2,5} , PM ₁₀ -maszyny rolnicze.....	40
Rysunek 10 Emisja Pm _{2,5} , PM ₁₀ , BaP w sektorze komunalno-bytowym.....	40
Rysunek 11 Panel informacyjny systemu Airly.....	56
Rysunek 12 Przyrost pojazdów BEV i PHEV oraz ładowarek w Polsce za okres III 2019 do VIII 2022	57
Rysunek 13 Korzyści z zastosowania elektromobilności	58
Rysunek 14 System wodociągowy na terenie Gminy Blachownia	85
Rysunek 15 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Blachownia.....	86
Rysunek 16 Źródła finansowania zadań zawartych w POŚ	134

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności gminy Blachownia w latach 2015-2021 (stan na 31.12.2021).....	10
Wykres 2 Średnie stężenie roczne pyłu PM ₁₀ dla stacji w Częstochowie, Lublińcu i Żłotym Potoku.....	42
Wykres 3 Częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego pyłu PM ₁₀ na stacji PMŚ w Częstochowie, Lublińcu i Żłotym Potoku	43
Wykres 4 Poziomu pyłu PM ₁₀ dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r	45
Wykres 5 Poziomu pyłu PM ₁₀ dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r w porównaniu do uśrednionych danych dla województwa śląskiego.....	48
Wykres 6 Średnie stężenie roczne pyłu PM _{2.5} na stacji PMŚ Żłoty Potok	49
Wykres 7 Poziomu pyłu PM _{2.5} dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r ...	50
Wykres 8 Poziomu pyłu PM ₁₀ dla czterech punktów pomiaru na terenie Blachowni w 2021 r w porównaniu do uśrednionych danych dla województwa śląskiego.....	52

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Blachownia na tle województwa śląskiego i powiatu częstochowskiego	7
Mapa 2 Położenie gminy Blachownia na tle najbliższej okolicy.....	8
Mapa 3 Położenie obszarów rewitalizacji względem gminy	11
Mapa 4 Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe na terenie gminy Blachownia	12
Mapa 5 Sieć kolejowa na terenie gminy Blachownia	12
Mapa 6 Lokalizacja PMŚ oraz Airly w pobliżu gminy Blachownia.....	34
Mapa 7 Mapa imisyjna LDWN - linia kolejowa nr 61 na terenie Blachowni	63
Mapa 8 Mapa imisyjna LN - linia kolejowa nr 61 na terenie Gminy Blachownia	64
Mapa 9 Tereny zagrożone hałasem - linia kolejowa nr 61 na terenie Gminy Blachownia	64

Mapa 10 Lokalizacja arkuszy map akustycznych dla autostrady A1 na terenie Blachowni	65
Mapa 11 Mapa imisyjna dla wskaźnika LDWN	66
Mapa 12 Lokalizacja arkuszy map akustycznych dla autostrady A1 na terenie Blachowni	67
Mapa 13 Mapa rozmieszczenia stacji bazowych telefonii komórkowej oraz napowietrznej linii elektroenergetycznej (110kV)	70
Mapa 14 Rozmieszczenie punktów monitoringu PEM (stałego i badawczego) na terenie województwa śląskiego	70
Mapa 15 Zlewnie na terenie województwa śląskiego	73
Mapa 16 Wody powierzchniowe na tle gminy	75
Mapa 17 Położenie gminy na tle głównych zbiorników wód podziemnych	76
Mapa 18 Położenie gminy na tle JCWPd	77
Mapa 19 JCWPd zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowym	78
Mapa 20 Rzeki lub odcinki rzek, dla których sporządzono MZP i MRP w II cyklu planistycznym ...	79
Mapa 21 Obszary szczególnie zagrożone podtopieniami (Mapy Ryzyka Powodziowego)	80
Mapa 22 Wstępna ocena ryzyka powodziowego	81
Mapa 23 Aglomeracja Blachownia	87
Mapa 24 Mapa wyznaczonego w ramach LPR obszaru zdegradowanego	90
Mapa 25 Mapa granicy złóż na tle gminy	91
Mapa 26 Obszary cenne przyrodniczo	99
Mapa 27 Korytarze ekologiczne na terenie województwa śląskiego	100
Mapa 28 Korytarze ekologiczne na terenie Gminy Blachownia	101
Mapa 29 Lokalizacja zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej występujących w sąsiedztwie Gminy Blachownia - stan na 31.12.2021 roku	103

Opracowanie:

Grupa Altima S.C.
ul. Konduktorska 33
40-155 Katowice
Tel. 535 500 570
www.grupaaltima.pl

